PRAXIS ET BREVIS DECLARATIO VIAE SPIRITUALIS, PROUT EAM NOS DOCUIT S. P. N. IGNATIUS

Luis de la Palma

Digitized by Google

Digitized by Google

Asc.
3054

Digitized by Google

Asi. 365 A.
... Asiat —
... 220
<36626409520017
S
Bayer. Staatsbibliothek
33

Th. Ascet. 220

<36626409520017

Bayer. Staatsbibliothek

33

PRAXIS 1711.

ET

…EVIS DECLARATIO

VIÆ SPIRITVALIS,

PROUT EAM NOS
docet S. P. N.

IGNATIVS

Authore

R. P. LVDOVICO DE PALMA
…VLETANO SOC. IESV,

In Hiſpano vertit

R. P. IACOBVS DYCK
eiuſdem Societatis.

MONACHII,
Formis Ha…

…ORNELII LIVSKII.

Anno M. DC. XLIII.

Coll. Soc. Jesu Monachij 1711.

PRAXIS ET BREVIS DECLARATIO VIÆ SPIRITVALIS,

PROVT EAM NOS docuit S. P. N.

IGNATIVS

Auctore

R. P. LVDOVICO DE PALMA TOLETANO SOC. IESV,

Ex Hiſpano vertit

R. P. JACOBVS DYCK eiuſdem Societatis.

MONACHII,
Formis Hæredum CORNELII LEYSERII.

Anno M. DC. XLIII.

PROLOGVS.

In commendatione ſpiritualium Exercitiorum.

Spiritu ambulate, ad Galat. 5.

LOcus hic, in quo verſamur, exercitium requirit. Et ſicut corpora, quæ nec ambulant, nec aliud exercitium ſciunt, infirma ſunt, pluriméſque gignunt malos humores; ita ſpiritus qui ſe non exercet, infirmus fit, neceſſe eſt; atque ideò Apoſtolus, tanquam præclarus Medicus, docet, Spiritu ambulate.

Bayerische Staatsbibliothek München

PROLOGVS.

Pro commendatione ſpiritualium Exercitiorum.

Spiritu ambulate, ad Galat. 5.

LOCVS *hic, in quo verſamur, exercitium requirit. Et ſicut corpora, quæ nec ambulant, nec aliud exercitium faciunt, infirma ſunt, plurimóſque gignunt malos humores; ita ſpiritus qui ſe non exercet, infirmus ſit, neceſſe eſt; atque ideò Apoſtolus, tanquam præclarus Medicus, dicit,* Spiritu ambulate.

Experientia conſtat, corpora noſtra pluribus infirmitatibus eſſe obnoxia: eadem nos docet, ſpiritum ſuis morbis non carere, propter varias, quibus ſubiacet, mutationes. Exemplum ſit. Deſerto quis ſæculo Religioni ſe conſecrat; paucis ille poſt diebus, in Nouitiatu ita ſe mutatum miratur, vt ſe non nouerit; ad eum in oratione feruorem peruenit, tam ad omnem mortificationem animatum ſe, ita contemnentem honoris, & de ſui contemptu lætum, paupertatiſque amantem ſe animaduertit, vt nunquam ſe in vllo honore rerúmque abundantiâ

tiâ

[illegible] ſuiſſe me-
[illegible], vt ſibi [illegible]
[illegible] gratiarum acti-
[illegible]: Qui ſanè
[illegible] meas.
[illegible] ex a-
[illegible] viridario
[illegible], aliáque SOCIE-
TATIS [illegible] & exterio-
[illegible], paulatim ſe
[illegible]), perſenti-
[illegible] in oratione, ef-
[illegible] in ſenſibus, in honore
[illegible], ſuarum commodita-
[illegible]; in recreatio-
nes corporiſque commoda fœdè
[illegible]ſum, querulum, ambi-
tioſum, functionum & officio-

rum

tiâ & mundi libertate, ſimili gaudio perfuſum fuiſſe meminerit, ut ſibi videatur cum omni gratiarum actione dicere poſſe: Qui ſanat omnes infirmitates meas. *Translatus poſtmodum ex amœno Nouitiatus viridario ad ſtudia, aliáque* SOCIETATIS *miniſteria & exteriores occupationes, paulatim ſe (cauſam ignorans) perſentiſcit tepidum in oratione, effuſum in ſenſibus, in honore viuum, ſuarum commoditatum ambientem, in recreationes corporiſq; commoda fœdè propenſum, querulum, ambitioſum, functionum & officio-*

rum honorificorum cupidum, ſe ſuáq; ex politicâ & humanâ lege & terreâ ſapientiâ gubernantem, quique omnem ſuam quietem ſitam habet in Superioris erga ſe beneuolentiâ; & cui ſolus illi arridet Superior, qui non imperat, ſed rogat; & vt roget, priùs eum conſulit, & petit, Quid tibi vis faciam? *Certum eſt, quòd ſpiritus ille infirmus ſit, quia cum inquietudine & dolore viuit, ſeque ad Exercitia motúmque ſpiritualem, & ad omnes honeſtas occupationes valdè indiſpoſitum ſentit. Cauſa huius infirmitatis clara eſt; quia ita ſæculum deſeruit,*

[illegible] ſuos aſ-
[illegible] mortificarit:
[illegible] qui viui ſunt, paſcun-
[illegible] quibuſdam ſaculis,
[illegible] etiam ſunt,
[illegible] quibus vita hac non
[illegible]. Quod benè Caſſian.
[illegible] de Abbate Danie-
[illegible] Iam illud ridicu-
lum qualiter exprimetur, quod nonnullos poſt illum primæ renuntiationis ardorem, quo vel res familiares, vel opes plurimas ac militiam ſæculi relinquentes, ſemetipſos ad Monaſteria contulerunt, tanto cernimus ſtudio in his, quæ penitus abſcindi non poſ-

 ſunt.

ſeruit, vt inoadinatos ſuos affectus nondum mortificârit: qui, quia viui ſunt, paſcuntur reculis quibuſdam ſæculi, quæ in Religione etiam ſunt, & ſine quibus vita hæc non viuitur. Quod benè Caſſian. *Collat. 4. de Abbate Daniele cap. 21.* Iam illud ridiculum qualiter exprimetur, quod nonnullos poſt illum primæ renuntiationis ardorem, quo vel res familiares, vel opes plurimas ac militiam ſæculi relinquentes, ſemetipſos ad Monaſteria contulerunt, tanto cernimus ſtudio in his, quæ penitus abſcindi non poſ-

ſunt, & quæ nequeunt in hoc ordine non haberi (quamuis parua viliáque ſint) eſſe deuinctos, vt horum cura priſtinarum omnium facultatum ſuperet paſſionem? Quibus profectò non magni proderit, maiores opes ac ſubſtantias contempſiſſe; quia affectus earum, ob quos illæ contemnendæ ſunt in res paruas atque exiguas tranſtulerunt. *Et poſtquam hanc materiam fusè proſecutus eſt, concludit ſic*: Quid enim differt vtrùm quis perturbationem cupiditatis erga opes amplas atque magnificas,

[illegible] erga vi[illegible]res exer[illegible] [illegible]ſpectas? niſi quòd in [illegible] reprehenſibilior indi[illegible] [illegible] quòd qui maxi[illegible] [illegible], minimis obli[illegible] [illegible]? Ideoque perfectio[illegible] cordis abrenunciatio [illegible] obtinet, quia cùm [illegible] habeat pauperis, [illegible] diuitis volunta[illegible]. Hanc autem volunta[illegible] ſequuntur diſtractiones, [illegible], timores, prætenſiones, [illegible], & reliquæ, quæ [illegible] mundi bona comi[illegible], ſine. Et qui veſtes [illegible] Naaman, leprâ inficia[illegible] necesse eſt; & corpore in[illegible] Religioſos præſens: ſpiritu

 ſe

ficas,an erga viliores exerceat ſpecies? niſi quòd in eo reprehenſibilior iudicandus eſt, quòd qui maxima ſpreuerit, minimis obligetur? Ideóque perfectionem cordis abrenuntiatio iſta non obtinet, quia cùm cenſum habeat pauperis, non abijcit diuitis voluntatem. *Hanc autem voluntatem ſequuntur diſtractiones, curæ, timores, prætenſiones, concupiſceutiæ, & reliquæ, quæ huius mundi bona comitantur, ſpinæ. Et qui veſtes amat Naaman, leprâ inficiatur neceſſe eſt; & corpore inter Religioſos præſens: ſpiritu*

ſe extra illos inueniat: quia in Religione quærit, quod in mundo ſæculares, & quod Regulæ, profeſſioni Religioſæ, Chriſti Domini noſtri doctrinæ, eiuſque exemplis contrarium eſt.

Hinc ſequitur, duo eſſe Religioſorum genera. Aliqui enim corpore tantùm tales ſunt, qui veſte & externâ rerum omnium obſeruantiâ, quæ ſunt quaſi exercitia corporalia Religionis, contenti ſunt: alij verò etiam ſpiritu, qui de oratione, de paſſionum mortificatione & in virtutibus profectu tractant, quæ ſunt velut anima & ſpiritualia-

lia

[illegible] Exercitia. De [illegible] ſanctus Bonauentura de reformatione ſpiritus, quæ ſemper duplicis generis [illegible] Nouitij, [illegible]: Ideò quamdiu Religioſus nondum cepit intelligere & ſapere ea, quæ ſunt Spiritus Dei, ſed in exterioribus obſeruantijs adhuc putat totum conſtare, quod ad Religionem pertinet, Nouitius eſt, ſi etiam pluribus annis in habitu Religionis ſteterit. Et hos perpende duos eſſe Nouitiatus in Religione: vnus ad probationem, qui terminatur, quando promittit obedi-

 bedi-

lia Religionis Exercitia. De quo pulchrè ſanctus Bonauentura de reformatione ſpiritus, quod nempe duplicis generis inueniantur Nouitij, iſtis verbis : Ideò quamdiu Religioſus nondum cupit intelligere & ſapere ea, quæ ſunt Spiritus Dei, ſed in exterioribus obſeruantijs adhuc putat totum conſtare, quod ad Religionem pertinet, Nouitius eſt, ſi etiam pluribus annis in habitu Religionis ſteterit. Et hos perpende duos eſſe Nouitiatus in Religione : vnus ad probationem, qui terminatur, quando promittit o-

 bedi-

bedientiam & ſtabilitatem in Ordine per verba; alter durat quouſque Religioſus ſtatum benè viuendi ita in conſuetudinem conuertit, quòd iam non ſolùm verbis, ſed etiam factis promittat, ſe ſtabilem in fide, Ordine & profitendi ſtudio permanſurum. *Si autem duplex ſit Nouitiatus, ſicut benè Sanctus ille notat, ſequitur quòd duplex etiam debeat eſſe vocatio; vna ad habitum, altera ad profectum ſpiritualem, quando aliquem pudet ſolum habitum Religionis geſtare, Religionis verò ſpiritu deſtitutum eſſe; atque ideò de*

verâ

... ſuarum mor-
..., & ſtudio in veris
... profitendi ...
... vocatio ...
... ad Exercitium ...
... eſſe, & ad vi-
... ſequendam: quia,
... nt, non poſſunt
... deſideria carnis, ſi in
... non ambulatur.
... ambulate, & deſi-
... carnis non perficietis.
Sanctus Pater noſter in
... prima, decla-
rans quid ſint Exercitia ſpi-
ritualia, dicit: Sicut deam-
bulare, iter facere, & curre-
re, exercitia ſunt corpora-
lia; ita quoque præparare

verâ paſſionum ſuarum mortificatione, & ſtudio in veris virtutibus proficiendi agit. Et iſta ſecunda vocatio idem eſt, atque ad Exercitium ſpirituale vocatum eſſe, & ad viam ſpiritus ſequendam: quia, vt Apoſtolus ait, non poſſunt ſuperari deſideria carnis, ſi in ſpiritus via non ambulatur. Spiritu ambulate, & deſideria carnis non perficietis.

Sanctus Pater noſter in Annotatione primâ, declarans quid ſint Exercitia ſpiritualia, dicit: Sicut deambulare, iter facere, & currere, exercitia ſunt corporalia; ita quoque præparare

& diſponere animam ad tollendas affectiones omnes malè ordinatas, &, ijs ſublatis ad quærendam & inueniendam voluntatem Dei circa vitæ ſuæ inſtitutionem, & ſalutem animæ, Exercitia vocantur ſpiritualia. *Via illa quâ ambulandum, eundum & currendum eſt, à nobis atque in Deo finitur, hoc eſt à noxijs noſtris affectibus procedit ad voluntatem diuinam; atque hoc eſt abire à ſe, vt propior fias Deo, & deſertis cupiditatibus inordinatis, Dei expleas voluntatem, ne ſis de numero Religioſorum tepidorum, de quibus*

[illegible], quos ſolo mun[illegible] corpore deſerimus: quare [illegible] ſpiritus deſideria, [illegible] animæ ſpiritua[illegible] conſequaris, comprimes.

Hanc etiam ſpiritualem S. [illegible] in ſuo Exercitio[illegible] in quatuor Heb[illegible] diſtribuit; quæ ſunt [illegible] quatuor profectiones, [illegible] omnes paſſus ſunt hi.

Primus eſt, odium dolor [illegible]; quod eſt auelli à mala vitâ. Non ſine ratione dicitur auulſio: quia itinerum difficillimum eſt, de domo ſua exire, eámque deſerere. Et hoc in primâ Septimanâ quæritur.

Se-

bus Caſſianus, qui ſolo mundum corpore deſerunt: quare inordinata ſpiritus deſideria, vt ſalutem animæ ſpiritualem aſſequaris, comprimes.

Hanc viam ſpiritualem S. Pater noſter in ſuo Exercitiorum Libello in quatuor Hebdomadas diſtribuit; quæ ſunt quaſi quatuor profectiones, quarum omnes paſſus ſunt hi.

Primus eſt, odium dolor peccatorum, quod eſt auelli à malâ vitâ. Non ſine ratione dicitur auulſio: quia itinerum difficillimum eſt, de domo ſuà exire, eámque deſerere. Et hoc in primâ Septimanâ quæritur.

Se-

Secundus paſſus eſt, mortificatio paſſionum, proprio amori, ſenſuali & mundano bellum indicendo, ad imitationem Chriſti Domini noſtri: quod initio ſecundæ Septimanæ in Meditatione Regis temporalis nobis proponitur.

Tertius eſt, Exercitium virtutum, ſecundùm doctrinam ſancti Euangelij, præcipuè paupertatis, contemptus, honoris, & humilitatis cordis: quod prætenditur in Exercitio de duobus vexillis.

Quartus, non tantùm amare paupertatem & humilitatem, ſed eſſe diſpoſitum ad reipsâ

[illegible] diuinæ tem- [illegible] ad omnem [illegible] [illegible] humiliationem, prout [illegible] id ad DEI glo- [illegible] ſi aſſequum fore, pa- [illegible] ſe exhibere, cum firmo propoſito [illegible] quærendi, quod [illegible] ſequum Dei Domini [illegible] vt ſolo deſiderio Dei Domino noſtro melius ſeruiendi, ad quidquam amplectendum vel reijciendum moueamur, vt dicitur in Exercitio de tribus hominum claſſibus.

Quintus, quòd, etiam ſi laus Dei par foret, tamen, ad maiorem Chriſti imitationem, eligam potiùs cum eo pau-

ipſâ deſerendas diuitias temporales; & ad omnem egeſtatem & humiliationem, prout intelligimus id ad DEI *gloriam & obſequium fore, paratum ſe exhibere, cum firmo propoſito nihil quærendi, quod non ſit ad obſequium Dei Domini noſtri: ita vt ſolo deſiderio Deo Domino noſtro meliùs ſeruiendi, ad quidquam amplectendum vel reijciendum moueamur, vt dicitur in Exercitio de tribus hominum claſſibus.*

Quintus, quod, etiam ſi laus Dei par foret, tamen, ad maiorem Christi imitationem, eligam potiùs cum eo

paupere, ſpreto & illuſo, pauperiem, contemptum & inſipientiæ titulum, quàm opes, honores aut ſapientiæ æſtimationem amplecti, prout dicitur in tertio gradu Humilitatis. Hi verò omnes paſſus ad ſecundam Septimanam pertinent. Vt autem ad hunc perfectionis gradum in viâ ſpirituali tam pretioſum perueniamus, & in eo nos magis magiſque confirmemus & roboremus, duo maximè iuuabunt. Primò, ſi nos in Meditatione de Paſſione Chriſti Domini noſtri exerceamus; in quâ perfectiſſima Heroicarum virtutum exempla videre

e, cum ſumma contra-
tate ac pugnâ exercita-
a Chriſto Domino: qui,
t ſuam voluntatem Pa-
tris, in quibus ſe difficultati-
bus, quaſcunque a ſe mundi deli-
tiis reijciendo, generoſè oppo-
ſuit. De hoc agitur in tertiâ
Septimanâ.

Secundo, multum iuuabit, ſolatio ſpirituali haud leuiter delectari, quod eſt Beatorum gaudia prægustare: hoc enim omnem omnino rerum creatarum guſtum ſaporémque tollit, ſenſuſque torpere facit, ut in difficultatibus aduerſis non moueantur; ſed fortiter in charitate, à qua perfectè

re licet, cum ſumma contradictione ac pugnâ exercitarum à Chriſto Domino: qui, vt faceret voluntatem Patris, omnibus ſe difficultatibus, quaſuis a ſe mundi delicias reijciendo, generosè oppoſuit. De hoc agitur in tertiâ Septimanâ.

Secundò, multum iuuabit, ſolatio ſpirituali haud leuiter delectari, quod eſt Beatorum gaudia prægustare: hoc enim omnem omnino rerum creatarum guſtum ſaporémque tollit, ſenſuſque torpere facit, vt in difficultatibus aduerſis non moueantur; ſed fortiter in charitate, à qua perfectè ori-

oriuntur virtutes, ſe exerceant. Hoc eſt totum illud ſpirituale iter, præcipuique in eo paſſus, quibus nobis progrediendum ſingulis Septimanis, ſingulíſque Meditationibus, laborando, vt in nobis propoſitum illud, quod in ijs prætenditur, excitetur; vt benè notat S. Pater noſter in vndecimâ Annotatione inter viginti primas, cuius pòſt faciemus mentionem.

Aduertendum, quòd in primâ Annotatione S. Pater noſter bene annotârit tres gradus Exercitij ſpiritualis, ad ſimilitudinem corporalis, qui ſunt, ambulare, proficiſci,

&

cere. Ille ambulat, qui [illegible] ſtatum [illegible] venit, nec vlterius progreditur. Et ij ſunt, qui quotidie orationem faciunt, conſcientiam examinant, libros ſpirituales legunt, Sacramenta frequentant; & tamen ſemper manent in ijſdem paſſionibus, nec ſe poſt multum temporis plus profeciſſe vident quàm primo die. Ratio eſt, quia vadunt & veniunt, & bonis ſuis deſiderijs & propoſitis ita à ſe exeunt, vt, cùm laborandum eſt, ad ſe redeant. Plus à nobis exigit Apoſtolus, cùm dicit, Spiritu ambulate: quia lon-

gam

& currere. Ille ambulat, qui intra ſpatium limitatum vadit & venit, nec vlteriùs progreditur: & ij ſunt, qui quotidie orationem faciunt, conſcientiam examinant, librum ſpiritualem legunt, Sacramenta frequentant; & tamen ijſdem ſemper manent irretiti paſſionibus, nec ſe poſt multum temporis plus profeciſſe vident quàm primo die. Ratio eſt; quia vadunt & veniunt, & bonis ſuis deſiderijs & propoſitis ita à ſe exeunt, vt, cùm laborandum eſt, ad ſe redeant. Plus à nobis exigit Apoſtolus, cùm dicit, Spiritu ambulate: *quia longam*

gam ille commendat viam; vt nempe à ſe recedentes, Deo appropinquent, ſuámque voluntatem deſerant, vt diuinæ perfectè obediant. Porrò non tantùm monet, vt in illâ viâ ambulemus, ſed curramus, vt alibi dicit : Sic currite, vt comprehendatis. *Et ille currit, qui toto impetu ſuæ voluntatis* DEI *voluntatem ſcire deſiderat, vt illam, proprio ſuo ſenſu pedibus ſubſtrato, perfectè compleat. Vide Baſilium in Regulis breuioribus Interrogat. 259.* Quis eſt feruens ſpiritu? qui cum ardenti ſtudio, & inexplicabili cupiditate, & aſſidua dili-

...tia voluntatem DEI ...in charitate Christi Ie... Domini noſtri, conue... illi quod ſcriptum eſt: In mandatis eius volet nimis. Et ille eſt gradus perfectionis, quo Exercitia diriguntur.

Hinc patet, quòd licet multi ſint, qui orationis perfectionem anhelant, eique per hæc noſtra Exercitia inſiſtunt, pauci tamen eam perfectè adipiſcuntur: quia hic ego tres gradus, triaque genera hominum inuenio. Aliqui dicunt, ſe hanc orationem obtinere per Exercitia; quia verſantur circa eandem materiam eadem-

diligentia voluntatem DEI facit in charitate Chriſti IESV Domini noſtri, conuenienter illi quod ſcriptum eſt: In mandatis eius volet nimis. *Et ille eſt gradus perfectionis, quò Exercitia diriguntur.*

Hinc patet, quòd licet multi ſint, qui ad orationis perfectionem anhelant, eique per hæc noſtra Exercitia inſiſtunt, pauci tamen eam perfectè adipiſcantur: quia hîc ego tres gradus, triáque genera hominum inuenio. Aliqui dicunt, ſe hanc orationem obtinere per Exercitia; quia verſantur circa eandem materiam

eadémque puncta, eadem diuiſione & ordine ſeruato, qui Libello Exercitiorum comprehenditur: quod illo in genere tam exiguum eſt, vt ſi vlteriùs non colliment, dici non poſſint, oratipnem per Exercitia obtinuiſſe. Alij ſunt, qui ad ſublimiorem gradum nituntur; quia non tantùm de eadem materiá meditantur, verùm etiam in meditandi & ſe examinandi modo eas leges, conditiones & inſtructiones, quas Liber hic Exercitiorum præſcribit, accuratè ſeruant. Alij vlteriùs progrediuntur; quia, præterquam quòd prædicta ſeruent,

[illegible] ſua in ſuper ea- propoſita & concluſiones [illegible] ſtudent, idque eo [illegible] iiſdemque medijs, quæ S. Pater noſter docet Libello ſuo. Et hi ſunt, qui finem à S. Patre noſtro propoſitum plene conſequuntur: atque hæc eſt cauſa, ob quam dixit, integra illa Exercitia non poſſe dari niſi paucis, iiſque valdè capacibus perſonis, quique ſummæ perfectionis deſiderio tenerentur. Non ratione materiæ; quia omnes vtiliter ſe in Meditationibus de vitâ, morte & Paſſione Chriſti Domini exercere poſſunt: nec ratione formæ ſeu modi orandi circa

*uent, animæ ſuæ inſuper ea-
dem propoſita & concluſiones
imprimere ſtudent, idque eo
ordine iiſdémque medijs, quæ
S. Pater noſter docet Libello
iſto. Et hi ſunt, qui finem à
S. Patre noſtro propoſitum ple-
nè conſequuntur: atque hæc
eſt cauſa, ob quam dixit, inte-
gra illa Exercitia non poſſe
dari niſi paucis, iiſque valdè
capacibus perſonis, quiq; ſum-
mo perfectionis deſiderio te-
nerentur: Non ratione mate-
riæ; quia omnes vtiliter ſe in
Meditationibus de vitâ, mor-
te & Paſſione Chriſti Domini
exercere poſſunt: nec ratione
formæ ſeu modi orandi circa*

tres potentias; quod fiebat in primâ Septimanâ. Quæ ergo cauſa erit, quod ſanctus Pater noſter in Part. 4. Conſtit. cap.8. litterâ C. & in 7. cap.4. litterâ F. dicens, quòd Exercitia primæ Hebdomadæ generaliter multis dari poſſint, addat Exercitia ſecundæ Septimanæ, & integra non debere, nec poſſe dari, niſi paucis perſonis, & ijs à quibus magnus ad Dei gloriam fructus ſperari poſſit? Clarum eſt, quòd hoc dicat propter ea propoſita & dictamina, quæ in ſecundâ Septimanâ exiguntur in electione facienda, ut quiſque ſe in ſuo ſtatu refor-

formet: & propter illos charitatis tam ſublimes, & perfectos gradus, qui in quartâ Septimanâ requiruntur, & magnam ſupponunt ingenij capacitatem, bonam diſpoſitionem, firmámque ſe in ijs cum fructu exercendi voluntatem.

Ex quo ſequitur, quòd ille ſolus perfectè Exercitia hæc faciet, qui modum orandi ſeruans, qui in Libello proponitur, citra materiam & puncta, quæ ibi proponuntur, bonæ illa deſideria & concluſiones eodem comprehenſa in ſe excitare conabitur. Tandem, quomodocunque nos Religioſi

SOCIETATIS *Exercitia faciamus, cùm non tantùm pro ſpirituali noſtro profectu, ſed & vt ea alijs tradere poſſimus, & Magiſtri in hac arte euadamus; clarum eſt, quòd nobis ſufficere nō debeat, quod ea intelligamus, & frigidè nos in ijs exerceamus, ſed hoc faciendum cum ſummâ perfectione. Quomodo enim eorum rationem reddemus, ſi ea perfectè non intelligamus? & quomodo per viam nobis ignotam quemquā ducere poterimus? quomodo tandem armis vtemur, quorum vſum non habemus? Ideò dicit ſanctus Pater noſter in Part. 4. Conſtit. 8. §. 5.*

Exercitia ſpiritualia alijs tradenda, poſtquam quiſque in ſe ea fuerit expertus, aſſueſcant, & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationem, & in hoc armorum ſpiritualium genere tractando (quod Dei gratia ad ipſius obſequium tantopere conferre cernitur) dexteritatē habere poſſint.

Tandem monendos vos iudicaui, quòd tempore illo, quo ſoli, & ab omni aliâ occupatione liberi Exercitia hæc facitis non expediat legere in hoc Tractatu aliud quàm inſtructionem & Meditationem eius diei ſtudendo fructum,

AdExercitia ſpiritualia aliis tradenda, poſtquam quiſque in ſe ea fuerit expertus, aſſueſcant, & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationem, & in hoc armorum ſpiritualium genere tractando (quod Dei gratia ad ipſius obſequium tantopere conferre cernitur) dexteritatẽ habere poſſint.

Tandem, monendos vos iudicaui, quòd tempore illo, quo ſoli, & ab omni aliâ occupatione liberi Exercitia hæc facietis non expediat legere in hoc Tractatu aliud quàm inſtructionem & Meditationem iſtius diei ſtudendo fructum,

qui per illam intenditur, col-
ligere, non tranſeundo ad
alia, quæ alijs diebus conſide-
randa & agenda ſunt, iuxta
id quod bene Annotat. 11. ha-
bet S. Pater noſter: Quòd
exercenti ſe in primâ Heb-
domadâ expedit neſcire,
quid in ſecundâ ſit acturus;
ſed ad conſequendum il-
lud, quod tunc quærit acri-
ter laborare, perinde ac ſi
nihil boni poſteà eſſet
reperturus.

***

PRAXIS ET BREVIS DECLARATIO EXERCITIORVM SPIRITVALIVM S. P. N. IGNATII.

PRIMVS DIES,

Inſtructio pro Meditatione.

MEDITATIO vel ut omnes tres naturales & artificioſæ, habet materiam formam, finem & cauſam efficientem.

PRIMO. Materia Meditationis eſt, hiſtoria vel puncta circa quæ Meditatio inſtituitur. Circa quod aduerte,

PRAXIS
ET
BREVIS DECLARATIO EXERCITIORVM SPIRITVALIVM *S. P. N. IGNATII.*

PRIMVS DIES.

Inſtructio pro Meditatione.

MEDITATIO vel ut omnes tres naturales & artificioſæ, habet materiam formam, finem & cauſam efficientem.

PRIMO. Materia Meditationis eſt, hiſtoria vel puncta circa quæ Meditatio inſtituitur. Circa quod aduerte.

 1, Quòd

1. Quòd debeat materia ea eſſe accommodata fini, quem quis proſequitur: verbi gratiâ, qui contritionem quærit, meditari debet de ſuorum peccatorum multitudine, eorúmque fœditate & grauitate; & ſic in alijs rebus. Et ideò S. Pater noſter diuiſit materias ordinarias Meditationis in quatuor Hebdomadas, congruenter fini quẽ in ijs prætendit.

2. Quòd materia debeat eſſe præparata antequam orationem quis aggrediatur; quia nullus artifex laborem ſuum aggreditur, niſi ad manum habeat materialia. Materiam autem præparare, eſt eam legiſſe, & memoriæ mandaſſe; ita vt antequam orare incipiat, poſſit eam intelligere, & Exercitium quod aggreditur repetere, vt dici-

[illegible] primâ Additione: & [illegible] materia diuidenda in [illegible] punctorum numerum; [illegible] in tertiâ Annotatione quartæ Septimanæ.

3. Quòd frequenter debeat renouari puncta; materia enim eſt copioſa, & hinc deſce[illegible] & nouitas guſtum [illegible] in Meditatione [illegible] contrario, importunè diu vni puncto inſiſtenti ſolet creari faſtidium; quòd prouenit ex negligentiâ, quâ [illegible] non parat Meditationem, vnde plurimarum horarum & temporis in Meditatione iacturam facit.

SECVNDO. Finis Meditationis eſt, fructus ille quem inde colligere volumus: qui plerumque tertio præludio comprehenditur, quo eum quis à Deo

petat,

dicitur in primâ Additione: & eadem materia diuidenda in certum punctorum numerum; vt dicitur in tertiâ Annotatione quartæ Septimanæ.

3. Quòd frequenter debeant renouari puncta; materia enim eſt copioſa, & hinc deficere non poteſt, & nouitas guſtum attentionémque in Meditatione excitat: è contrario, importunè diu vni puncto inſiſtenti ſolet creari faſtidium; quòd prouenit ex negligentiâ, quâ nouam non parat Meditationem, vnde plurimarum horarum & temporis in Meditatione iacturam facit.

Secvndo. Finis Meditationis eſt, fructus ille quem inde colligere volumus: qui plerumque tertio præludio comprehenditur, quo eum quis à Deo

petat, & eò tota Meditationis vis dirigatur. In eo autem ordinem à ſancto Patre noſtro in ſuo Libello præſcriptum ſeruare, in nobis excitando propoſita & concluſiones illo quo ipſe præſcribit modo, diximus ſuprà, hoc eſſe propriè orare ſecundùm Exercitia.

TERTIO. Forma Meditationis eſt, modus in ingreſſu ad eam, & progreſſu, eiúſque concluſione ſeruandus. Et licet varij ſint orandi modi, de quibus ſanctus Pater noſter in ſuo Libello maximè tamen ordinarij ſunt tres, qui docentur in primâ Septimanâ: primus, ſecundùm tres potentias; ſecundus, repetitio; tertius, applicatio ſenſuum.

Exercitium trium potentiarum eſt magis naturale, & ordi-

nario hominum agendi modo conforme: quia in eo docemur agere cum Deo de animæ noſtræ negotijs, eodem modo quo negotia temporalia cum hominibus tractare ſolemus; idque ſecundùm quaſdam valdè communes & ſimplices regulas, quas omnes intelligere poſſunt; ſicque modus ille orandi eſt fundamentum ceterorum, qui exerceri non poſſunt, niſi per tres potentias, quæ noſtræ ſunt manus & pedes. Alios enim quibus ad Deum proficiſcamur pedes, aut alias quibus Deum amplectamur manus, non habemus.

In iſto orandi modo, poſtquam in DEI Domini noſtri præſentiâ nos collocauerimus, certi de negotio, & cum quo illud nobis tractandum ſit, & li-

beraliter nos ad diuinum obſe-quium per Orationem præpa-ratoriam obtulerimus; Primò attendere debemus ad id, de quo meditari volumus, in me-moriam reuocantes eam hiſto-riam, aut eius partem, quam parauimus. Secundò, locum dare conuenientem toti hiſto-riæ circa nos ipſos, ſtatuendo ſingulas perſonas & earum ſi-tum in aliquo certo loco, quem imaginatione nobis præſcribi-mus; quod vocant compoſitio-nem loci. Tertiò, nobis ob ocu-los ponere fructum, quem col-ligere volumus, tanquam ſco-pum, ad quem in Meditatione collimamus; & à Deo gratiam petere, vt eum obtineamus. Et hæc circa tria præludia.

Sequitur Meditatio in Exer-citio trium potentiarum circa

...tationem; hoc eſt, re-
...ria in memoriam prædicta,
...de meditari volumus; vel
...diſcurrendo, & quærendo
rationes circa idem, quæ conue-
nientes ſint ad nos mouendos
...ectum, quem quærimus; &
...prædictæ rationes in voluntate
...affectus, quos deſideramus,
...excitando: & tandem cum Deo
colloquendo, & gratias agendo,
cum petitione eius, quod affe-
ctui, quem ſentire vel percipere
deſideramus, conforme eſt.
...finis iſtius modi orandi eſt,
...viam aperire, vt diximus, inter-
...nam cum Deo conuerſationi, &
rationem agendi cum homini-
bus transferre ad conuerſationē
cum Deo, vtendo potentijs no-
ſtris in animæ negotijs, quem-
admodum eas impendere ſole-
mus in negotijs corporis. Et ſicut

eandem materiam; hoc eſt, reducendo in memoriam punctũ, de quo meditari volumus; intellectu diſcurrendo, & quærendo rationes circa idem, quæ conuenientes ſint ad nos mouendos ad finem, quem quærimus; & per eaſdẽ rationes in voluntate pios affectus, quos deſideramus, excitando: & tandem cum Deo colloquamur ei gratias agendo, cum petitione eius, quod affectui, quem ſentire vel percipere deſideramus, conforme eſt.

Finis iſtius modi orandi eſt, viam aperire, vt diximus, internæ cum Deo conuerſationi, & rationem agendi cum hominibus transferre ad conuerſationẽ cum Deo, vtendo potentijs noſtris in animæ negotijs, quemadmodum eas impendere ſolemus negotijs corporis. Et ſicut

cùm de tempotali aliquo negotio agimus primò intentum noſtrum, ſeu finem proponimus, & mox varijs rationibus & argumentis diſcurrimus, quò alterius moueamus voluntatem ad id, quod prætendimus: ſic in negotijs animæ, primò proponimus punctum, aut hiſtoriam, de quâ meditamur; & illicò intellectus rationes quærit & motiua ſimilitudines & argumenta, quibus voluntatem moueat excitétque ad ea propoſita & deſideria, quæ quærit.

Et ille orandi ſeu meditandi modus, vt diximus, eſt magis naturalis, & fundamentum cæterorum, & quo incipientes maximè vt debent, donec ad altiorem orationis gradum introducti fuerint: quia in initijs generaliter non colliguntur ſuaues

illi

...atis ſuaues, ſi prius ... & intellectu labora- ... non fuerit.

Secundus orandi modus eſt Repetitio: quæ eadem habet præludia, & eundem modum potentias animæ exercendi, quem ſuperior; differt tamen in duobus. Primò, in materia: quæ quidem eſt eadem, ſed ex propoſitis propè tantùm eligenda ſunt ea, in quibus maiores quis percepit conſolationes. Secundò, in colloquijs. Fiunt enim in Repetitione tria; vnum ad D. Virginem, ſecundum ad Chriſtum Dominum noſtrum, tertium ad Deum Patrem; vt videre eſt in Libello. Finis huius modi orandi eſt; magis cordi imprimere ſenſa diuina: ideò fit eorum repetitio, ſimò, quò, tanquam cla-

nus

illi voluntatis fructus, ſi priùs diſcurſu & intellectu laboratum non fuerit.

Secundus orandi modus eſt Repetitio: quæ eadem habet præludia, & eundem modum potentias animæ exercendi, quem ſuperior; differt tamen in duobus. Primò, in materiâ: quæ quidem eſt eadem, ſed ex punctis propoſitis tantùm eligenda ſunt ea, in quibus maiorem quis percepit conſolationem. Secundò, in colloquijs. Fiunt enim in Repetitione tria; vnum ad D. Virginem, ſecundum ad Chriſtum Dominum noſtrum, tertium ad Deum Patrem; vt videre eſt in Libello. Finis huius modi orandi eſt; magis cordi imprimere ſenſa diuina: ideò fit eorum repetitio. Primò, quò, tanquam cla-

Digitized by Google

uijs malleo, fortiùs infigantur, vt firmiùs hæreant. Secundò, vt quis ſe magis exerceat in affectibus excitatis; atque ideò fit meditatio de rebus iam aliàs in Meditatione cogitatis; ſicque minus habet laboris intellectus, & faciliùs multiplicari poſſunt colloquia. Et hęc cauſa eſt, quod in Exercitijs hic orandi modus accomõdetur tertiæ horæ poſtquam primam & ſecundam meditando tranſegerimus.

Tertius orandi modus eſt, Applicatio ſenſuum imaginariorum abſque diſcurſu; cum ſimplici attentione audiendo, videndo, amplexando, & oſculando loca cum omni reuerentiâ; gaudendo cum animi attentione, vt ſolet quis gaudere, quando res amata præſens eſt, & à ſenſibus percipitur: quod non

[illegible] in rebus [illegible]ibus & corporalibus, ſed [illegible] in ſpiritualibus guſtando ſæpe ſuauitatem Dei, & ſe fragrantiâ odoréque virtutum recreando.

Finis huius orationis eſt duplex. 1. In rudioribus, qui intellectu multùm diſcurrere, & materias penetrare non poſſunt; ſed cum ſimplici affectu in illis exterioribus apparentijs ſenſuum quieſcunt. 2. In illis, qui multùm intellectu diſcurrerunt, & materiam penetrârunt; vt aliquando iam quieſcant, & à diſcurſuum labore ceſſent, magiſque accedant ad contemplationem rerum, de quibus meditati ſunt, cum affectu & ſimplici rerum iſtarum intuitu. Et ideò ille orandi modus ponitur in vltimâ [illegible] horâ, quia, poſtquam in

non tantùm vſuuenit in rebus ſenſibilibus & corporalibus; ſed etiam in ſpiritualibus, guſtando nempe ſúauitatem Dei, & ſe fragrantiâ odoréque virtutum recreando.

Finis huius orationis eſt duplex. 1. In rudioribus, qui intellectu multùm diſcurrere, & materias penetrare non poſſunt; ſed cum ſimplici affectu in illis exterioribus apparentijs ſenſuum quieſcunt. 2. In illis, qui multùm intellectu diſcurrerũt, & materiam penetrârunt; vt alij quantulum quieſcant, & à diſcurſuum labore ceſſent, magíſque accedant ad contemplationem rerum, de quibus meditati ſunt, cum affectu & ſimplici rerum iſtarum intuitu. Et ideò ille orandi modus ponitur in vltimâ diei horâ; quia, poſtquam

Google

in Meditatione tribus animæ potentijs laborauit, maiorémque in Repetitione notitiam & affectum acquiſiuit, magis aptus eſt, vt ſimpliciter in ijſdem punctis notitia & affectu quieſcat. Extra tempus Exercitiorum, quando non ſuppetunt tot horæ Meditationis, exercere ſe poſſunt tribus illis orandi modis, biduo vel triduo conſequenter meditando ordinario modo de aliquibus punctis; alium diem capiendo pro repetitione aut ſenſuum applicatione. Et hoc eſt, quod ad formam Meditationis attinet.

QVARTO. Cauſa efficiens ſunt tres potentiæ, quæ hoc Exercitium perficiunt, diſcurrendo, & intellectu cognoſcendo, voluntatéque proſequendo aut fugiendo. Intellectus ſæpè

ſolet

[illegible] & impediri diſtra-
ctio & mentis euagationi.
[illegible] voluntas ſiccitate, aridi-
tate & duritia in bonis affectib.
[illegible] Ad recolligendum intel-
lectum non iuuat vis illata ca-
piti, nec voluntatem iuuat vlla
vis illata pectori: omnis enim
[illegible] ſeu deuotio, vi expreſ-
ſa, [illegible] parum vtilis eſt, &
multum obeſt corpori, terrét-
que & auocat ab exercitio Ora-
tionis.

Vt autem quis ſenſus in euagationibus & diſtractionibus colligere poſſit, iuuabunt ſequentia.

Primò, Collectio ſenſuum exteriorum, & præcipuè viſus, auditus & linguæ, abſtinendo præſertim à riſu, & narratione rerum ridicularum; vt benè dicitur in Additione 8. & 9. Va-

na

ſolet turbari & impediri diſtra-ctionibus & mentis euagationi-bus; & voluntas ſiccitate, ariditate & duritiâ in bonis affectibus. Ad recolligendum intellectum non iuuat vis illata capiti, nec voluntatem iuuat vlla vis illata pectori: omnis enim attentio, ſeu deuotio, vi expreſſa, ſpiritui parum vtilis eſt, & multum obeſt corpori, terrétque & auocat ab exercitio Orationis.

Vt autem quis ſenſus in euagationibus & diſtractionibus colligere poſſit, iuuabunt ſequentia.

Primò, Collectio ſenſuum exteriorum, & præcipuè viſus, auditus & linguæ, abſtinendo præſertim à riſu, & narratione rerum ridicularum; vt benè dicitur in Additione 8. & 9. Va-

na

na enim hilaritas compunctioni; quæ mater eſt deuotionis, contraria eſt.

Secundò, Contineat ſe quis in ſuo cubiculo, ianuam feneſtráſque claudendo, quò ſe omni claritate priuet, eam tantùm admittendo pro rebus neceſſarijs; vt notatur *Annotat.*20. & Additione 7.

Tertio, Præſcindendo filum omnium occupationum exteriorum, & maximè earum, quibus ſe libenter & cum guſtu detinere ſolet, quamuis eæ laudabiles & bonæ eſſent; vt ſtudium, &c. vt fusè dicitur in Annot.20. Solitæ enim illæ & notæ occupationes animæ ſenſim & ſine ſeuſu vires exſugunt, omnémque attentionem ſuffurantur. Et licet ea negotiorum & occupationum excluſio moroſam

eam ſolitudinem reddat, cauſétque triſtitiam; ſuauiter tamen in fine reducit ad ſinceram occupationem & recreationem in Exercitijs.

Quartò, Valdè iuuat, præciſè ſeruare diſtributionem temporis, occupationes. Exercitiáque certis temporibus applicando.

Quintò, Parare ſe ad Meditationem, antequam quis illam aggrediatur, certum tempus materiæ præuidendæ præfiniendo, potentias ſuas colligendo, eáſque ad propoſitum orationis applicando; ſicut dicitur in Annotatione 1. & 2.

Sextò, Integram Orationem facere, nec in aliquo deficere; hoc eſt cum oratione præparatoria, punctis, præambulis & colloquijs: quando enim quis

ſolli-

ſollicitus eſt, vt Orationem in omnibus ſuis membris perfectè perficiat, diſtractiones illæ prolixæ eſſe non poſſunt.

Tandem patienter ferat iſtam cogitationum pugnam, eas ad ſcopum ſuum, cùm ſe diſtractum animaduertet, reuocando. In quem finem, multum eum iuuabit diuiſio illa præambulorum & punctorum; ſciens enim vnde cogitationes diſceſſerint, videbit facilè quò reuocare debeat, ſuper omnia verò lux Chriſti Domini, quando eam ipſe largiri dignabitur, omnes has diſtractiones tollet, nóſque quietos reddet.

Voluntas, quando ſe ſiccam aridámque ſenſerit, iuuabitur.

Primò, Eò quod Annotat. 5. dicitur: *Mirum in modum*

iuua-

iuuatur, qui ſuſcipit Exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totum ſtudium & arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori; vt de ſe ſuiſq; omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimùm ſeruire poſſit iuxta eiuſdem beneplacitum. Quæ diſpoſitio eſt vnus ex præcipuis fructibus, vt dicemus, qui in Meditatione de fundamento quæri debent.

Secundò, Iuuabit etiam, ſi non multùm ſolliciti ſimus de conſolatione ſpirituali, nec multùm deſolationes timeamus, in hoc tantùm incumbentes, vt DEI voluntatem intelligamus, quò illam compleamus: nobis perſuadentes; quòd quaçunque Deus nos ducere,

cere, & quomodocunque Deus nos tractare voluerit, ſemper in viâ diuini ſeruitij progredi poterimus.

Tertiò, Vſus tertij præludij; vt nempe Deum oremus, gratiam nobis largiatur obtinendi, quod petimus; eam petitionem idémque deſiderium in ipſo Orationis decurſu ſubindè renouantes.

Quartò, Colloquiorum frequentior vſus, mirum quàm ſolidè in moleſtâ illâ ſiccitate & ariditate ſuperandâ iuuare ſoleat: animum enim ea fortiter accendunt, bonóſque affectus excitant.

Tandem, Iuuabit multùm vſus pœnitentiarum, aliquam ſemper ordinariæ addendo; quando nempe ariditas illa nobis moleſta eſt, vt dicit S. Pater

noſter

[illegible] Reg. 6. inter primas de [illegible], & in Addit. 10, vt [illegible]emus. Super omnia [illegible], animum non deſponde[illegible], nec fatigari, nec Exercitium [illegible]quod orationis deſerere, cer[illegible] nobis perſuadendo, fore, vt [illegible] & miſericordiam, ſi per[illegible]ſeuerauerimus, à Deo impetre[illegible]mus.

MEDITATIO DE FVNDAMENTO.

Textus Exercitiorum S. Patris noſtri ſic habet.

Creatus eſt homo ad hunc finem, vt Dominum Deum ſuum laudet ac reuereatur, eique ſeruiens tan-

C dem

noſter in Reg. 6. inter primas de diſcretione, & in Addit. 10. vt mox dicemus. Super omnia iuuabit, animum non deſpondere, nec fatigari, nec Exercitium aliquod orationis deſerere, certò nobis perſuadendo, fore, vt lucem & miſericordiam, ſi perſeuerauerimus, à Deo impetremus.

MEDITATIO DE FVNDAMENTO.

Textus Exercitiorum S. Patris noſtri ſic habet.

CReatus eſt homo ad hunc finem, vt Dominum Deum ſuum laudet ac reuereatur, eique ſeruiens tan-

dem ſaluus fiat. Reliqua verò ſuper terram ſita, creata ſunt hominis ipſius cauſâ, vt eum ad finem creationis ſuæ proſequendum iuuent; vnde ſequitur, vtendum illis, vel abſtinendum eatenus eſſe, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt vel obſunt. Quapropter debemus abſque differentiâ nos habere circa res creatas omnes (prout libertati arbitrij noſtri ſubiectæ ſunt, & non prohibitæ,) ita vt, quod in nobis eſt, non quæramus ſanitatem magis, quàm ægritudinem; neque diuitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam breui

[illegible] referamus: ſed con[illegible]um eſt, ex omnibus ea [illegible], quæ ad finem du[illegible], eligere, ac deſiderare.

MEDITATIO CIRCA FVNDAMENTVM.

HÆc Meditatio diuidi poteſt in quatuor puncta; vnde tres fructus colligi poſſunt in quos oculos conijcere, & ad quos obtinendos exercitium hoc huius diei dirigere debemus. Vocatur principium: quia in eo, quâ tale eſt, includuntur reſolutiones, quæ pòſt fuſiùs declarabuntur. Vocatur fundamentum: quia ſuper eo aſſurgit totum vitæ ſpiritualis ædificium.

breui perferamus: ſed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum; quæ ad finem ducunt, eligere, ac deſiderare.

MEDITATIO CIRCA FVNDAMENTVM.

HÆc Meditatio diuidi poteſt in quatuor puncta; vnde tres fructus colligi poſſunt in quos oculos conijcere, & ad quos obtinendos exercitium hoc huius diei dirigere debemus. Vocatur *principium*: quia in eo, quâ tale eſt, includuntur reſolutiones, quæ pòſt fuſiùs declarabuntur. Vocatur *fundamentum*: quia ſuper eo aſſurgit totum vitæ ſpiritualis ædificium.

Digitized by Google

PRIMVM PVNCTVM. Prima, quæ hominem tenere debet, cura eſt, ſcire in quem finem creatus ſit, & ſollicitum eſſe, vt illum acquirat. Finis, propter quem Deus hominem creauit, eſt

Primò, Vt eum laudet & glorificet corde, ore, & opere, omnia ad maiorem Dei gloriam & laudem dirigendo; & vt alij hoc videntes, Deum etiam laudent & glorificent.

Secundò, Vt omnem ei reuerentiam honorémque exhibeat eúmque Deum ſuũ agnoſcat: quod fit præcipuè actibus fidei, ſpei, & charitatis, firmiter credendo totum, quod reuelauit; ſperando, quod promiſit; illúmque tanquam ſummum & infinitum bonum, & vltimum finem amando.

ò, Vt ei ſeruiat obediē tanquam legitimo ſuo mino, eius mandatis in omnibus rebus obſequendo, & tandem fruatur vitâ æternâ in cœlo. Et hoc eſt, quod vult dicere, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, &c.*

SECVNDVM PVNCTVM. Deus totam creaturarum vniuerſitatem in obſequium & ſeruitium hominis creauit. *Conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum: omnia ſubiecisti ſub pedibus eius, &c.* Aliquæ creaturæ conditæ ſunt, vt hominem ſuſtentent; aliæ, vt eum veſtiant; aliæ, vt eum curent; aliæ, vt recreent: & vſque ad ipſos Angelos, quos DEVS

Tertiò, Vt ei ſeruiat obediátque tanquam legitimo ſuo Domino, eius mandatis in omnibus rebus obſequendo, & tandem fruatur vitâ æternâ in cælo. Et hoc eſt, quod vult dicere, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex totâ animâ tuâ*, &c.

Secvndvm Pvnctvm.

Deus totam creaturarum vniuerſitatem in obſequium & ſeruitium hominis creauit. *Conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum: omnia ſubieciſti ſub pedibus eius*, &c. Aliquæ creaturæ conditæ ſunt, vt hominem ſuſtentent; aliæ, vt eum veſtiant; aliæ, vt eum curent; aliæ, vt recreent: & vſque ad ipſos Angelos, quos Devs

conſtituit, vt ſint quaſi directo-
res, pædagogi, magiſtri, cuſto-
des & protectores hominum. Et
velut parens, qui filium ad Vni-
uerſitatem mittit, abundè ei de
neceſſarijs proſpicit, non vt lu-
ſibus dilapidet, ſed ne aliquid ei
deſit, quò minùs ſtudia, quàm
commodiſſimè proſequatur;
quæ eius vnica mens & inten-
tio eſt. Vel ſicut Rex, aliquos
è Nobilibus aut ſubditis ſuis
ad Aulam ſuam euocans, ijs de
omnibus, quæ itineri conficien-
do opportuna ſunt, prouidet,
verbi gratiâ, de equis, rhedis,
aut lecticis, ſi terrâ iter facien-
dum; vel ſi mari, de omni na-
uium genere: non ſanè, vt ij il-
lis ſe tantùm recreent, ſed vt
commodiùs & quàm celerrimè
iter peragant, & ad Aulam per-
ueniant. Sic, quòd à Deo omnia

[illegible]em ſuum, propter quem
[illegible]ed, meliùs conſequen-
[illegible]qui eſt maior gloria & ob-
ſequium Dei; eóque omnium
aliarum creaturarũ vſum refe-
rat, illum in omnibus, & omnes
in illo, ſecundùm ſanctiſſimam
eius & diuinam voluntatem
amando. Et ea tum à recto
ſuo fine deuiatur intentio,
quando nos ipſos, aut aliquam
creaturam non ad maius DEI
obſequium quærimus. Hoc er-
go die nos exercere debemus
in bonâ huius intentionis di-
rectione. Et hic eſt primus fru-
ctus ex hac meditatione colli-
gendus.

TERTIVM PVNCTVM.

Hinc colligendum, quòd, quan-
tum nos creaturæ ad finis no-
ſtri conſecutionem iuuant, tan-
tùm eis vti debemus, & eatenus

ad finem ſuum, propter quem creatus eſt, meliùs conſequendum, qui eſt maior gloria & obſequium Dei; eóque omnium iſtarum creaturarũ vſum referat, illum in omnibus, & omnes in illo, ſecundùm ſanctiſſimam eius & diuinam voluntatem amando. Et ea tum à recto ſuo fine diuertitur intentio, quando nos ipſos, aut aliquam creaturam non ad maius DEI obſequium quærimus. Hoc ergo die nos exercere debemus in bonâ huius intentionis directione. Et hic eſt primus fructus ex hac meditatione colligendus.

TERTIVM PVNCTVM. Hinc colligendum, quòd, quantum nos creaturæ ad finis noſtri conſecutionem iuuant, tantùm eis vti debemus, & eatenus

eas repudiare, quatenus nos à dicto fine auocant. Omnes quidem creaturæ bonæ ſunt ſuo tempore, & propter finem, ob quem à Deo conditæ ſunt; verùm non omni tempore eæ bonæ ſunt, nec omni occaſione, nec omnibus perſonis. Velut omnis generis diuerſorum artificum inſtrumenta varijs vſibus ſeruiunt, verùm illa magiſter, aut artifex in manus accipit, quæ ſuo operi conueniunt: & ſi in eorum delectu & vſu eum errare contigerit, grauiſſimum ſibi damnum inferet. Omnes cibi, licet boni ſint, non tamen omnium ſtomachis, nec omni tempore conueniunt. Sicut etiam omnis generis pharmacopœorum proſtant officinis, quamuis ſalutaria non omnibus morbis conueniunt: ſic

Quamuis creaturæ omnes bonæ ſint; neceſſaria tamen in earum vſu & electione diſcretio & prudentia. Quæ regula in earum vſu reiectioneque obſeruanda, eſt vltimus finis, ad quem ſumus creati. Et notandum hic, quòd in toto hoc Tractatu creaturarum nomine intelligantur, quæ in quarto puncto [illegible] cantur diuitiæ, paupertas, honor, ſui contemptus, ſalus, infirmitas; longa aut breuis vita, &c. illæ enim ſunt, in quibus ordinariè creaturis vtimur, vel abſtinemus.

In hoc tertio puncto fundatur ſecundus, qui ex hoc Exercitio fructus colligi debet, qui eſt perfecta ſui notitia, hoc eſt, incipere inordinationem actionum ſuarum perſpectam

etiam, quamuis creaturæ omnes bonæ ſint; neceſſaria tamen eſt in earum vſu & electione diſcretio & prudentia. Quare Regula in earum vſu reiectionéque obſeruanda, eſt vltimus finis, ad quem ſumus creati. Et notandum hîc, quòd in toto hoc Tractatu creaturarum nomine intelligantur, quæ in quarto puncto vocantur diuitiæ, paupertas, honor, ſui contemptus, ſalus, infirmitas; longa aut breuis vita, &c. illa enim ſunt, in quibus ordinariè creaturis vtimur, vel abſtinemus.

In hoc tertio puncto fundatur ſecundus, qui ex hoc Exercitio fructus colligi debet, qui eſt perfecta ſui notitia, hoc eſt, incipere inordinationem actionum ſuarum perſpectam

Digitized by Google

habere, eò quòd contra ordinem nos creatis rebus dederimus, & abſque præuiâ vllâ huius vltimi finis electione aut conſideratione ijs frui voluerimus: & in hoc conſiſtit peccatorum noſtrorum malitia, & deuiatio ab vltimo fine, qui eſt æterna ſalus.

QVARTVM PVNCTVM. Si vtendum creaturis, vel ijs abſtinendum eatenus eſt, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt, vel obſunt; facilè patet, quod eas conſiderando in ſe, ad omnes debemus eſſe indifferentes, eáſque tantùm admittere, aut reijcere in ordine ad hunc vltimum finem. Qui aliquò proficiſcitur, indifferens eſt ad omnes vias, donec ſciat, quà ſibi eundum ſit; vt & artifex aliquis ad omnis generis in-

bene, &c. Atque ſicut iſti ...i determinant, quia via ... vel aſpera, medicina ſuauis aut amara eſt, &c. ſed quiſque in eo ſuum finem reſpicit: ſic indifferens ego eſſe debeo, quoad honorem vel contemptum, paupertatem vel diuitias, valetudinem bonam vel infirmitatem, longam aut breuem vitam; ex omnibus illis illud tantùm eligendo, quòd maximè vltimo meo fini reſpondeat.

Et hic eſt tertius fructus, in quem collimare, & in quo me hoc die exercere debeo, conando nempe à me remouere omnem ad res particulares affectum, & ad omnes creaturas me indifferentem reddere.

Ex omnibus his patet, quòd hoc ſit fundamentum & prin-

Google

ſtrumenta, &c. Atque ſicut iſti non ſe determinant, quia via facilis vel aſpera, medicina ſuauis aut amara eſt, &c. ſed quiſque in eo ſuum finem reſpicit: ſic indifferens ego eſſe debeo, quoad honorem vel contemptum, paupertatem vel diuitias, valetudinem bonam vel infirmitatem, longam aut breuem vitam; ex omnibus illis illud tantùm eligendo, quòd maximè vltimo meo fini reſpondeat.

Et hic eſt tertius fructus, in quem collimare, & in quo me hoc die exercere debeo, conando nempe à me remouere omnem ad res particulares affectum, & ad omnes creaturas me indifferentem reddere.

Ex omnibus his patet, quòd hoc ſit fundamentum & prin-

conſtituit, vt ſint quaſi directo-res, pædagogi, magiſtri, cuſto-des & protectores hominum. Et velut parens, qui filium ad Vni-uerſitatem mittit, abundè ei de neceſſarijs proſpicit, non vt lu-ſibus dilapidet, ſed ne aliquid ei deſit, quò minùs ſtudia, quàm commodiſſimè proſequatur; quæ eius vnica mens & inten-tio eſt. Vel ſicut Rex, aliquos è Nobilibus aut ſubditis ſuis ad Aulam ſuam euocans, ijs de omnibus, quæ itineri conficien-do opportuna ſunt, prouidet, verbi gratiâ, de equis, rhedis, aut lecticis, ſi terrâ iter facien-dum; vel ſi mari, de omni na-uium genere: non ſanè, vt ij il-lis ſe tantùm recreent, ſed vt commodiùs & quàm celerrimè iter peragant, & ad Aulam per-ueniant. Sic, quòd à Deo omnia

[illegible]em ſuum, propter quem [illegible]us eſt, meliùs conſequen-[illegible]m, qui eſt maior gloria & ob-ſequium Dei; eóque omnium aliarum creaturarũ vſum refe-rat, illum in omnibus, & omnes in illo, ſecundùm ſanctiſſimam eius & diuinam voluntatem amando. Et ea tum à recto ſuo fine diuertitur intentio, quando nos ipſos, aut aliquam creaturam non ad maius DEI obſequium quærimus. Hoc er-go die nos exercere debemus in bona huius intentionis di-rectione. Et hic eſt primus fru-ctus ex hac meditatione colli-gendus.

TERTIVM PVNCTVM.

Hinc colligendum, quòd, quan-tum nos creaturæ ad finis no-ſtri conſecutionem iuuant tan-tùm eis vti debemus, & eatenus

ad finem ſuum, propter quem creatus eſt, meliùs conſequendum, qui eſt maior gloria & obſequium Dei; eóque omnium iſtarum creaturarũ vſum referat, illum in omnibus, & omnes in illo, ſecundùm ſanctiſſimam eius & diuinam voluntatem amando. Et ea tum à recto ſuo fine diuertitur intentio, quando nos ipſos, aut aliquam creaturam non ad maius Dei obſequium quærimus. Hoc ergo die nos exercere debemus in bonâ huius intentionis directione. Et hic eſt primus fructus ex hac meditatione colligendus.

Tertivm Pvnctvm. Hinc colligendum, quòd, quantum nos creaturæ ad finis noſtri conſecutionem iuuant tantùm eis vti debemus, & eatenus

eas repudiare, quatenus nos à dicto fine auocant. Omnes quidem creaturæ bonæ ſunt ſuo tempore, & propter finem, ob quem à Deo conditæ ſunt; verùm non omni tempore eæ bonæ ſunt, nec omni occaſione, nec omnibus perſonis. Velut omnis generis diuerſorum artificum inſtrumenta varijs vſibus ſeruiunt, verùm illa magiſter, aut artifex in manus accipit, quæ ſuo operi conueniunt: & ſi in eorum delectu & vſu eum errare contigerit, grauiſſimum ſibi damnum inferet. Omnes cibi, licet boni ſint, non tamen omnium ſtomachis, nec omni tempore conueniunt. Sicut etiam omnis generis pharmacopœorum proſtant officinis, quamuis ſalutaria non omnibus morbis conueniunt: ſic

ta, quamuis creaturæ omnes bonæ ſint; neceſſaria tamen eſt in earum vſu & electione diſcretio & prudentia. Quæ Regula in earum vſu reiectionéque obſeruanda, eſt vltimus finis, ad quem ſumus creati. Et notandum hîc, quòd in toto hoc Tractatu creaturarum nomine intelligantur, quæ in quarto puncto vocantur diuitiæ, paupertas, honor, ſui contemptus, ſalus, infirmitas; longa aut breuis vita, &c. illa enim ſunt, in quibus ordinariè creaturis vtimur, vel abſtinemus.

In hoc tertio puncto fundatur ſecundus, qui ex hoc Exercitio fructus colligi debet, qui eſt perfecta ſui notitia, hoc eſt, incipere inordinationem actionum ſuarum perſpectam

etiam, quamuis creaturæ omnes bonæ ſint; neceſſaria tamen eſt in earum vſu & electione diſcretio & prudentia. Quare Regula in earum vſu reiectionéque obſeruanda, eſt vltimus finis, ad quem ſumus creati. Et notandum hîc, quòd in toto hoc Tractatu creaturarum nomine intelligantur, quæ in quarto puncto vocantur diuitiæ, paupertas, honor, ſui contemptus, ſalus, infirmitas; longa aut breuis vita, &c. illa enim ſunt, in quibus ordinariè creaturis vtimur, vel abſtinemus.

In hoc tertio puncto fundatur ſecundus, qui ex hoc Exercitio fructus colligi debet, qui eſt perfecta ſui notitia, hoc eſt, incipere inordinationem actionum ſuarum perſpectam

habere, eò quòd contra ordinem nos creatis rebus dederimus, & abſque præuiâ vllâ huius vltimi finis electione aut conſideratione ijs frui voluerimus: & in hoc conſiſtit peccatorum noſtrorum malitia, & deuiatio ab vltimo fine; qui eſt æterna ſalus.

QVARTVM PVNCVVM. Si vtendum creaturis, vel ijs abſtinendum eatenus eſt, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt, vel obſunt; facilè patet, quod eas conſiderando in ſe, ad omnes debemus eſſe indifferentes, eáſque tantùm admittere, aut reijcere in ordine ad hunc vltimum finem. Qui aliquò proficiſcitur, indifferens eſt ad omnes vias, donec ſciat, quà ſibi eundum ſit; vt & artifex aliquis ad omnis generis inſtru-

[illegible]enta, &c. Atque ſicut iſta [illegible]e determinant, quia via [illegible] vel aſpera, medicina ſua[illegible] aut amara eſt, &c. ſed quiſque in eo ſuum finem reſpicit; [illegible] indifferens ego eſſe debeo, quoad honorem vel contemptum, paupertatem vel diuitias, valetudinem bonam vel infirmitatem, longam aut breuem vitam; ex omnibus illis illud tantùm eligendo, quòd maximè vltimo meo fini reſpondeat.

Et hic eſt tertius fructus, in quem collimare, & in quo me hoc die exercere debeo, conando nempe à me remouere omnem ad res particulares affectum, & ad omnes creaturas me indifferentem reddere.

Ex omnibus his patet, quòd hoc ſit fundamentum & prin-

ſtrumenta, &c. Atque ſicut iſti non ſe determinant, quia via facilis vel aſpera, medicina ſuauis aut amara eſt, &c. ſed quiſque in eo ſuum finem reſpicit: ſic indifferens ego eſſe debeo, quoad honorem vel contemptum, paupertatem vel diuitias, valetudinem bonam vel infirmitatem, longam aut breuem vitam; ex omnibus illis illud tantùm eligendo, quòd maximè vltimo meo fini reſpondeat.

Et hic eſt tertius fructus, in quem collimare, & in quo me hoc die exercere debeo, conando nempe à me remouere omnem ad res particulares affectum, & ad omnes creaturas me indifferentem reddere.

Ex omnibus his patet, quòd hoc ſit fundamentum & prin-

conſtituit, vt ſint quaſi directo-res, pædagogi, magiſtri, cuſto-des & protectores hominum. Et velut parens, qui filium ad Vni-uerſitatem mittit, abundè ei de neceſſarijs proſpicit, non vt lu-ſibus dilapidet, ſed ne aliquid ei deſit, quò minùs ſtudia, quàm commodiſſimè proſequatur; quæ eius vnica mens & inten-tio eſt. Vel ſicut Rex, aliquos è Nobilibus aut ſubditis ſuis ad Aulam ſuam euocans, ijs de omnibus, quæ itineri conficien-do opportuna ſunt, prouidet, verbi gratiâ, de equis, rhedis, aut lecticis, ſi terrâ iter facien-dum; vel ſi mari, de omni na-uium genere: non ſanè, vt ij il-lis ſe tantùm recreent, ſed vt commodiùs & quàm celerrimè iter peragant, & ad Aulam per-ueniant. Sic, quòd à Deo omnia

ad

[illegible] ſuum, propter quem [illegible] eſt, meliùs conſequen-[illegible] qui eſt maior gloria & ob-[illegible] Dei; eóque omnium [illegible] creaturarū vſum refe-[illegible], illum in omnibus, & omnes [illegible] illo, ſecundùm ſanctiſſimam [illegible] & diuinam voluntatem [illegible]. Et ea tum à recto [illegible] diuertitur intentio, [illegible] nos ipſos, aut aliquam [illegible] non ad maius DEI [illegible] quærimus. Hoc er-[illegible] nos exercere debemus [illegible] huius intentionis di-rectione. Et hic eſt primus fru-ctus ex hac meditatione colli-gendus.

TERTIVM PVNCTVM.

Hinc colligendum, quòd, quan-tum nos creaturæ ad finis no-ſtri conſecutionem iuuant tan-tùm eis vti debemus, & eatenus

eas

ad finem ſuum, propter quem creatus eſt, meliùs conſequendum, qui eſt maior gloria & obſequium Dei; eóque omnium iſtarum creaturarū vſum referat, illum in omnibus, & omnes in illo, ſecundùm ſanctiſſimam eius & diuinam voluntatem amando. Et ea tum à recto ſuo fine diuertitur intentio, quando nos ipſos, aut aliquam creaturam non ad maius DEI obſequium quærimus. Hoc ergo die nos exercere debemus in bonâ huius intentionis directione. Et hic eſt primus fructus ex hac meditatione colligendus.

TERTIVM PVNCTVM. Hinc colligendum, quòd, quantum nos creaturæ ad finis noſtri conſecutionem iuuant tantùm eis vti debemus, & eatenus

eas repudiare, quatenus nos à dicto fine auocant. Omnes quidem creaturæ bonæ ſunt ſuo tempore, & propter finem, ob quem à Deo conditæ ſunt; verùm non omni tempore eæ bonæ ſunt, nec omni occaſione, nec omnibus perſonis. Velut omnis generis diuerſorum artificum inſtrumenta varijs vſibus ſeruiunt, verùm illa magiſter, aut artifex in manus accipit, quæ ſuo operi conueniunt: & ſi in eorum delectu & vſu eum errare contigerit, grauiſſimum ſibi damnum inferet. Omnes cibi, licet boni ſint, non tamen omnium ſtomachis, nec omni tempore conueniunt. Sicut etiam omnis generis pharmacopœorum proſtant officinis, quamuis ſalutaria non omnibus morbis conueniunt: ſic etiam,

quamuis creaturæ omnes bonæ ſint; neceſſaria tamen in earum vſu & electione diſcretio & prudentia. Quæ Regula in earum vſu reijcienda atque obſeruanda, eſt vltimus finis, ad quem ſumus creati. Et notandum hic, quòd in toto hoc Tractatu creaturarum nomine intelligantur, quæ in quarto puncto vocantur diuitiæ, paupertas, honor, ſui contemptus, ſalus, infirmitas; longa aut breuis vita, &c. illa enim ſunt, in quibus ordinatè creaturis vtimur, vel abſtinemus.

In hoc tertio puncto fundatur ſecundus, qui ex hoc Exercitio fructus colligi debet, qui eſt perfecta ſui notitia, hoc eſt, incipere inordinationem actionum ſuarum perſpectam

 has

etiam, quamuis creaturæ omnes bonæ ſint; neceſſaria tamen eſt in earum vſu & electione diſcretio & prudentia. Quare Regula in earum vſu reiectionéque obſeruanda, eſt vltimus finis, ad quem ſumus creati. Et notandum hîc, quòd in toto hoc Tractatu creaturarum nomine intelligantur, quæ in quarto puncto vocantur diuitiæ, paupertas, honor, ſui contemptus, ſalus, infirmitas; longa aut breuis vita, &c. illa enim ſunt, in quibus ordinariè creaturis vtimur, vel abſtinemus.

In hoc tertio puncto fundatur ſecundus, qui ex hoc Exercitio fructus colligi debet, qui eſt perfecta ſui notitia, hoc eſt, incipere inordinationem actionum ſuarum perſpectam

habere, eò quòd contra ordinem nos creatis rebus dederimus, & abſque præuiâ vllâ huius vltimi finis electione aut conſideratione ijs frui voluerimus: & in hoc conſiſtit peccatorum noſtrorum malitia, & deuiatio ab vltimo fine, qui eſt æterna ſalus.

QVARTVM PVNCTVM. Si vtendum creaturis, vel ijs abſtinendum eatenus eſt, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt, vel obſunt; facilè patet, quod eas conſiderando in ſe, ad omnes debemus eſſe indifferentes, eáſque tantùm admittere, aut reijcere in ordine ad hunc vltimum finem. Qui aliquò proficiſcitur, indifferens eſt ad omnes vias, donec ſciat, quà ſibi eundum ſit; vt & artifex aliquis ad omnis generis in-

uum, &c. Atque ſicut iſti ſi determinant, quia via a vel aſpera, medicina ſua- uet amara eſt, &c. ſed quiſ- que in eo ſuum finem reſpicit: ſic indifferens ego eſſe debeo, quod honorem vel contemptum, paupertatem vel diuitias, valetudinem bonam vel infirmitatem, longam aut breuem vitam; ex omnibus illis illud tantùm eligendo, quòd maximè vltimo meo fini reſpondeat.

Et hic eſt tertius fructus, in quem collimare, & in quo me hoc die exercere debeo, conando nempe à me remouere omnem ad res particulares affectum, & ad omnes creaturas me indifferentem reddere.

Ex omnibus his patet, quòd hoc ſit fundamentum & prin-

ſtrumenta, &c. Atque ſicut iſti non ſe determinant, quia via facilis vel aſpera, medicina ſuauis aut amara eſt, &c. ſed quiſque in eo ſuum finem reſpicit: ſic indifferens ego eſſe debeo, quoad honorem vel contemptum, paupertatem vel diuitias, valetudinem bonam vel infirmitatem, longam aut breuem vitam; ex omnibus illis illud tantùm eligendo, quòd maximè vltimo meo fini reſpondeat.

Et hic eſt tertius fructus, in quem collimare, & in quo me hoc die exercere debeo, conando nempe à me remouere omnem ad res particulares affectum, & ad omnes creaturas me indifferentem reddere.

Ex omnibus his patet, quòd hoc ſit fundamentum & prin-

cipium totius vitæ ſpiritualis. Vnde & conſtat: Primò, quàm debeat eſſe homo erga DEVM ſincerus & iuſtus. Secundò, Quòd omnis confuſio ex nimio & inordinato creaturarum amore proueniat. Tertiò, Quòd à nobis omnem erga creaturas affectum remouere, & ad omnes indifferentes eſſe debeamus, quò faciliùs ad vltimum finem pertingere poſſimus.

Omnia Exercitia, de quibus poſthac agemus, vſque ad poſtremum, quod eſt de perfectione, alicui horum principiorum innituntur.

Prin-

[...]cipium & fundamentum accommodatum vitæ religioſæ.

QVod in genere de omnibus dictum eſt, facilè Religioſus ſuo ſtatui accommodabit.

Primò, Finis Religioſi Societatis eſt, quærere proprium, & proximi ſui ſalutem & perfectionem.

Secundò, Media omnia, quæ in Religione ſunt, ad hunc finem diriguntur; partim ad perfectionem propriam, vt ſunt Oratio, Sacramentorum frequentatio, &c. partim ad perfectionem proximi: qualia ſunt ſtudia, miniſteria, &c. Vnde appareat, qualis debeat eſſe perfectus Religioſus, qui totam ſuam intentionem poſitam ha-

 bet

Principium & fundamentum accommodatum vitæ religioſæ.

QVod in genere de omnibus dictum eſt, facilè Religioſus ſuo ſtatui accommodabit.

Primò, Finis Religioſi SOCIETATIS eſt, quærere propriam, & proximi ſui ſalutem & perfectionem.

Secundò, Media omnia, quæ in Religione ſunt, ad hunc finem diriguntur; partim ad perfectionem propriam, vt ſunt Oratio, Sacramentorum frequentatio, &c. partim ad perfectionem proximi: qualia ſunt ſtudia, miniſteria, &c. Vnde appareat, qualis debeat eſſe perfectus Religioſus, qui totam ſuam intentionem poſitam habet

bet in debito fine; & alia omnia media eò dirigit.

Tertiò, Eatenus Exercitijs & occupationibus vti, vel ab ijs abſtinere debemus, quatenus nos iuuant, vel impediunt, in noſtrâ ſeu proximi perfectione. Et hinc facilè conſtabit, quàm procul à recto deuiemus, ſi occupationes, & miniſteria, & habitationem, non propter iſtum finem, ſed pro libitu noſtro, inclinatione, honore, ſenſu & commodo eligamus.

Quartò, Sequitur, quòd, quantum in nobis eſt, ad omnem habitationem, miniſteria, & omnis generis occupationes, indifferentes eſſe debeamus: & hæc eſt nobilis illa indifferentiæ virtus, quæ tantoperè in SOCIETATE commendatur, quá ad conformitatem cum Dei vo-

lun-

... à ſanctâ Obedientiâ ... nos regi permittimus.

SECVNDVS DIES.

Textus Exercitiorum ſancti Patris noſtri.

EXaminis generalis modus, particulas ſeu puncta quinque complectens.

PRIMVM PVNCTVM eſt, *Domino Deo noſtro pro beneficijs acceptis gratias agendas eſſe.*

SECVNDVM. Quod debemus pro cognitione & expulſione peccatorum gratiam flagitare.

TERTIVM. De admiſſis præſenti die peccatis ratio-

nem

luntate, à ſanctâ Obedientiâ ſuauiter nos regi permittimus.

SECVNDVS DIES.

Textus Exercitiorum ſancti Patris noſtri.

E*Xaminis generalis modus, particulas ſeu puncta quinque complectentis.*

PRIMVM PVNCTVM *eſt. Domino Deo noſtro pro beneficijs acceptis gratias agendas eſſe.*

SECVNCVM. *Quod debemus pro cognitione & expulſione peccatorum gratiam flagitare.*

TERTIVM. *De admiſſis præſenti die peccatis rationem*

nem ab animâ noſtrâ exigere, per horas ſingulas, ex quo ſurreximus veſtigando: & primò quidem circa cogitationem, deinde circa loquelam atque operationem, eodem ordine, quo in particulari examine traditum eſt.

QVARTVM. *Poſcere veniam de delictis.*

QVINTVM. *Proponere cum* DEI *gratiâ emendationem; & Orationem Dominicam poſt dicta omnia recitare Pater noſter, &c.*

DE EXAMINE GENERALI.

EXamen generale eſt exercitium tanti momenti, vt vix aliud reperias, quod dæmonis conatibus & tentationibus maius ponat obſtaculum, niſi fortè idem ſit de examine particulari, propter eaſdem rationes; atque ita omni ſtudio laborandum eſt, vt illud rectè fiat.

Fines & fructus huius Exercitij ſunt duo illi, qui titulo illius comprehenduntur. *Ad purgationem animæ, & ad peccatorum confeſſionem vtiliſſimũ.* Puritas acquiritur tribus medijs. Primò, Cognitione radicis interioris vitiorum, vt eam præſcindamus. Secundò, Exteriores

res lapſus occaſiones notando, vt eas remoueamus. Tertiò, Dolore & odio peccatorum; vnde naſcitur propoſitum & cura ea emendandi.

Omnia illa per examen acquiruntur.

1. Radix vitioſa reprehenditur, notando in quæ peccata magis ordinariè & frequentiùs labamur; quòd is, qui ſe non examinat, ſcire non poteſt. Velut is, qui ordinariè à domo ſuâ abeſt, ſcire nequit, quid ibi rerum agatur, nec qui ibi committantur, & vnde illi proueniant defectus.

2. Examine hoc in notitiam venimus occaſionum externarum, vt eas fugiamus. Velut is, qui in ſaxum aliquod impingens cadit; ſi non reflectat, nec lapſus iſtius cauſam conſideret,

vix

vix aliàs tales incurſus effugiet, & frequentiùs cadat, neceſſe eſt: ſic qui per examen hoc ad occaſiones defectuum & peccatorum non reflectit, quomodo eas deſerere, & ab ijs ſibi cauere poterit? haud dubiè frequentiùs in eadem relabetur.

3. Dolor, & emendationis propoſitum ad quartum & quintum examinis Punctum pertinent.

Secundus finis eſt *Peccatorum confeſſio*. Quæ vt vtiliter fiat, debet eſſe clara, integra, & cum dolore & emendationis propoſito fieri debet. Ad integritatem multum iuuat tertium Punctum examinis: qui enim in eo peccata illo die commiſſa in memoriam reuocare ſtudet, facilè eorum confeſſio-

nis tempore recordabitur. Et quamuis non ſit obligatio conſitendi venalia; quia tamen illa propter maiorem animæ puritatem confitemur, æquum eſt, vt eadem etiam, propter eandem cauſam, & ſpiritualem noſtrum profectum, quotidiè examinemus. Quòd ſi ita non fiat, contingit, vt Confeſſioné inſtituamus ſolis verbis, & modis dicendi tam generalibus, vt commiſceamus frequenter grauiores culpas leuioribus, & ijs etiam, quæ culpâ vacant: & hinc prouenit, quòd tametſi culpa maior vel minor, aut etiam nulla ſit, confeſſio tamen ſit eadem, ijſdémque verbis ſpecioſis & tanquam impreſſis, prolata. Quæ omnia declarant, quòd examen cum exiguâ luce rerúmque notitia, & in genere etiam

...n, & non maiori con-
... factum ſit.
... etiam defectum, ...
... grauem, ſolent habere con-
..., dum nempe cum exi-
... contritione, hoc eſt, abſque
... & emendationis propo-
... fiat: cui occurritur, ſi ſol-
...icitè & benè ſeruentur duo po-
...ſtrema Puncta examinis.

MEDITATIO DE PECCATIS.

Hoc die fiet Meditatio de peccatis, vt quis ea cognoſcat & fugiat. Et innititur hæc Meditatio quatuor punctis fundamenti: Exempli causâ, capiendo pro regulâ vltimum finem, propter quem reliquæ ... creaturæ, & nos creati ſumus; tum notando, quoties ab eo noſtro fine deuiauerimus, &

tempore recordabitur.
amuis non ſit obligatio c
endi venalia; quia tamen
opter maiorem animæ p
em confitemur, æquum
eadem etiam, propter
n cauſam, & ſpiritualem
m profectum, quotidie
emus Quòd ſi ita non
ingit, vt Confeſſioné in
nus ſolis verbis, & modis
ctam generalibus, vt co
eamus frequenter gra
ulpas leuioribus, & ipſ
quæ culpâ vacant: & h
nit, quòd tametſi cul
vel minor, aut etiam
confeſſio tamen ſit
iſdémque verbis ſpec
nquam impreſſis, pro
omnia declarant, quò
cum exiguâ luce
notitia, & in genere
iam

iam eadem, & non maiori confuſione factum ſit.

Alium etiam defectum, eúmque grauem, ſolent habere confeſſiones, dum nempe cum exiguà contritione, hoc eſt, abſque dolore & emendationis propoſito fiunt: cui occurritur, ſi ſollicitè & benè ſeruentur duo poſtrema Puncta examinis.

MEDITATIO DE PECCATIS.

Hoc die fiet Meditatio de peccatis, vt quis ea cognoſcat & fugiat. Et innititur hæc Meditatio quatuor punctis fundamenti: Exempli causâ, capiendo pro regulâ vltimum finem, propter quem reliquæ omnes creaturæ, & nos creati ſumus; tum notando, quoties ab eo noſtro fine deuiauerimus,

&

& vim creaturis ijs abutendo, fecerimus; tum deſcendendo ad iſtorum defectuum odium, quo ad debitum finis huius amorem reducamur. Et ſic habet hoc Exercitium duas partes.

Prima ſpectat ad notitiam defectuum noſtrorum, ſecunda ad eorum odium.

PRIMA PARS *de notitiâ propriâ peccatorum noſtrorum.*

PRima hæc Pars duas habet Notas, & quatuor Puncta.

PRIMA NOTA. Quò quis meliùs operum ſuorum declinationem à recto cognoſcat, & videat, opus habet regulâ quadam & rectâ lineâ, ad quam illa examinet. Iſta regula primò eſt vltimus noſter finis, cui ea reſpondere debent, & hinc quia

...S ... huius finis recti... optimè nouerant, non ... in leuioribus etiam ...ibus compunctionis ma... inueniebant. Hinc Di... Auguſt. *Miſer ego! quan... potero mea obliquitas ...tuæ rectitudini adæquari?* Secundò, Exempla Sanctorum. *Imitatores mei eſtote, & obſeruate eos, qui ita ambulant, ſicut habetis formam noſtram.* ad Philip. 3. Tertiò, Regula huius notitiæ eſſe nobis poſſunt noſtra bona propoſita, feruores, & exercitia præterita, hinc pudoris materiam ſumentibus, quòd cùm debuerimus in virtutibus magnum feciſſe progreſſum, multùm ab ijs deflexiſſe nos conſpiciamus.

Sancti omnes huius finis rectitudinem optimè nouerant, non exiguam in leuioribus etiam defectibus compunctionis materiam inueniebant. Hinc Diuus Auguſt. *Miſer ego! quando poterit mea obliquitas tuæ rectitudini adæquari?* Secundò, Exempla Sanctorum. *Imitatores mei eſtote, & obſeruate eos, qui ita ambulant, ſicut habetis formam noſtram.* ad Philip. 3. Tertiò, Regula huius notitiæ eſſe nobis poſſunt noſtra bona propoſita, feruores, & exercitia præterita, hinc pudoris materiam ſumentibus, quòd cùm debuerimus in virtutibus magnum feciſſe progreſſum, multùm ab ijs deflexiſſe nos conſpiciamus.

SECVNDA NOTA. Quòd id genus examinis, quo per orationem in ſui quis notitiam veniat, non debeat eſſe quale id, quod fit in ordine ad confeſſionem, ſed magis ei ſimile, quod fit, quando quis vult reddere rationem conſcientiæ, notando errores & tentationes ordinarias, ad paſſionum prauarúmque inclinationum radices euellendas, ſtatúmque virtutum & ſpiritualem profectum inducendum.

Porrò hoc Exercitium notitiæ ſuiipſius, quo quis defectus ſuos cognoſcat, reduci poteſt ad quatuor capita ſiue Puncta.

PRIMVM PVNCTVM. Cogitationes, verba, & opera.

1. Cogitationes otioſæ, diſſolutæ, inutiles, machinæ in aëre;

[illegible]ecationes, inuentiones & [illegible]cationes tendentes ad [illegible]quendum honorem, bo[illegible] lautámque tractationem [illegible]commoditates, omnéque id, quod mundus amat & quærit; indignationes, querelæ & inuidiæ eorum, qui ſuis conatibus obſtant, eóſque impediunt, vanæ delectationes & triſtitiæ.

2. Verba otioſa, intempeſtiua [illegible]ua linguæ diſſolutio, leuitas in loquendo, riſus, facetiæ, indiſcretiones, defectus prudentiæ, querelæ de Superioribus, murmurationes de abſentibus, affligere & pungere præſentes, ſuáque vanitate & iactantiâ omnibus malum exemplum dare.

3. In operibus, otium, ſtudium rerum inutilium, ab vtilibus auerſio fugere laborem, priuilegia & exemptiones quærere.

D

SECVNDA NOTA. Quòd
enus examinis, quo per
onem in ſui quis notitiam
iat, non debeat eſſe quale
uod fit in ordine ad conf
em, ſed magis ei ſimile, q
, quando quis vult reddere
onem conſcientiæ, not
ores & tentationes ord
s, ad paſſionum prauat
e inclinationum radices
lendas, ſtatúmque virtu
iritualem profectum i
dum.
orrò hoc Exercitium
ſuiipſius, quo quis de
ſuos cognoſcat, reduci
d quatuor capita ſiue P

MVM PVNCTVM. C
nes, verba, & opera.
Cogitationes otioſæ,
nutiles, machinæ in

re; intentiones, inuentiones & ratiocinationes tendentes ad conſequendum honorem, bonam lautámque tractationem & commoditates, omnéque id, quod mundus amat & quærit; indignationes, querelæ & inuidiæ eorum, qui ſuis conatibus obſtant, eóſque impediunt, vanæ delectationes & triſtitiæ.

2. Verba otioſa, intempeſtiua linguæ diſſolutio, leuitas in loquendo, riſus, facetiæ, indiſcretiones, defectus prudentiæ, querelæ de Superioribus, murmurationes de abſentibus, affligere & pungere præſentes, ſuáque vanitate & iactantiâ omnibus malum exemplum dare.

3. In operibus, otium, ſtudium rerum inutilium, ab vtilibus auerſio fugere laborem, priuilegia & exemptiones quæ-

rere; viuere inter ſuos cum exi-
guâ ædificatione, & inter ſæcu-
lares more illorum.

SECVNDVM PVNCTVM.
Sunt tria vota.

1. In Paupertate, deſideri
commoditatum non permitten
do ſibi quidquam deeſſe, procu
rando meliora, particularita
tum eſſe amicum, non conten-
tum eſſe eo, quod habet com-
munitas, omnia alia deſiderare,
facilè dare, accipere, commoda
re; quæ ſuo appetitui & deſide-
rio deſunt importunè petere,
etiam adhibitâ operâ ſæcula-
rium.

2. In Caſtitate, exigua cor-
dis cuſtodia, minor ſenſuum
inuolutum & irretitum eſſe va-
rijs cogitationibus, phantaſijs,
affectibus & amicitijs particu-
laribus.

3. In

In Obedientiâ, diuitiex
[illegible], murmurationes & aper-
ficia reluctantia, triſtitia,
[illegible]ectus executionis; non eſſe
[illegible]tum: humanis vti medijs,
quo quis ſuum finem conſequa-
tur, & Superiorem in ſuam ſen-
tentiam pertrahat; facilem eſſe
in contradicendo, ſuáque ſine
præuiâ oratione, ſine electione,
ſine motiuis ſpiritualibus &
maioris Dei obſequij curâ, pro-
ponendo.

TERTIVM PVNCTVM. Ex-
ercitia ſpiritualia orationum,
examinum, lectionis ſpiritualis,
pœnitentiarum, Miſſæ, Confeſ-
ſionis & Communionis, &c. illa
ſine vrgente causâ negligendo,
in ijs ſe ſine ſpiritu & deuotio-
ne gerendo, non conformando
ſe Regulis & Inſtructionibus. Et
in hoc Puncto expedit reflecte-

 re

3. In Obedientiâ, duritiea iudicij, murmurationes, & aperta indicia reluctantiæ, triſtitia, defectus executionis; non eſſe exactum: humanis vti medijs, quò quis ſuum finem conſequatur, & Superiorem in ſuam ſententiam pertrahat; facilem eſſe in contradicendo, ſuáque ſine præuiâ oratione, ſine electione, ſine motiuis ſpiritualibus & maioris Dei obſequij curâ, proponendo.

TERTIVM PVNCTVM. Exercitia ſpiritualia orationum, examinum, lectionis ſpiritualis, pœnitentiarum, Miſſæ, Confeſſionis & Communionis, &c. illa ſine vrgente causâ negligendo, in ijs ſe ſine ſpiritu & deuotione gerendo, non conformando ſe Regulis & Inſtructionibus. Et in hoc Puncto expedit reflecte-

re ad inſtructiones, quæ pro ſingulis ſunt, & notare in quibus defecerimus, & in quo nos illis conformare debeamus.

QVARTVM PVNCTVM.

Omnes noſtræ ordinationes, inſtructiones & Regulæ tam ſummarij Conſtitutionum quàm communes, & omnium Officialium in particulari, ſingulas, ſi tempus ſuppetat, diligenter examinando & diſcutiendo. 1. Quid Regula præcipiat. 2. In quo erratum ſit. 3. Quomodo hoc emendari debeat. Et hoc Exercitium nonnunquam ſumi poteſt loco orationis, frequenter loco lectionis libri ſpiritualis. Verùm iam Exercitiorum tempore fieri conuenit examen circa Regulas aliquas magis principales, quales ſunt, rationem reddere conſcientiæ, de cor-

correctione fraternâ Regulæ conformi, de ſilentio, de non ingrediendo aliena cubicula, de litteris ſine veniâ non ſcribendis aut recipiendis, de pecunijs non aſſeruandis, de vſu nullius rei tanquam propriæ.

Et hîc notandum, vt initio dixi, quòd, vt quis facilè in ſuorum defectuum cognitionem veniat, multùm iuuabit, ſi præſentem hunc ſuum ſtatum cum eo, in quo aliquando meliùs ſe habuit, conferat, oculóſque conijciat in exempla, quibus in eo particulares aliquæ perſonæ ſpirituales perfectæ, notæ, nobis prælucent; vel tandem, quà erga Deum tenetur, obligationē, perfectionémq; & ſanctitatem, quam à ſe Deus exigit, conſideret. Illæ enim tres Regulæ ſunt, quas initio propoſuimus.

Et quia totum illud examen vno die fieri non poteſt, bonum erit quotidie aliquid ei temporis impendere. poſtquam verò octo Exercitiorum diebus totum illud ſpatium decurrerit, per totum anni decurſum poſtmudum cum otio illud continuabit.

Tandem nota. Quòd ſicut quidam ſuis ſemper rebus & opinionibus ex paſſione quadam adhærentes, in omnibus excuſationes prætendunt; ſic alij, quando præſertim recollectioni & deuotioni ſe dant, eandem illam paſſionem exercent in nimiâ ſui accuſatione, in omnibus ſe ſupra modum grauantes: quibus magis vtile foret, ſi defectus ſingulos, quibus verè illaqueati ſunt, & remedium reformationémque exigunt, quietè

quietè, cum otio & prudenter conſiderarent, eóſque, ob rationes, quas mox dabimus, breuiter annotarent.

SECVNDA PARS *de dolore peccatorum.*

SEcunda huius Exercitij pars eſt, dolor & odium peccatorum: eiúſque præcipuum motiuum eſt, quòd ab vltimo noſtro fine receſſerimus; quæ eſt vnica radix & cauſa contritionis. Porrò ad hunc dolorem in nobis excitandum iuuabunt ſequentia

Primò. Fœditas & turpitudo, quam culpa ſecum inuoluit, eſt ea irreuerentia, contemptus & offenſa tam magni Dei. Et cum ipſe propter ſe, tanquam vltimum finem, nos creauerit, nos ipſi terga verterimus, eúmque

deſeruerimus. Cúmque ipſe amicitiam ſuam nobis liberaliter obtulerit,nos eum contemnentes, paruíque facientes, vilioris alicuius creaturæ affectum & amorem ipſi prætulerimus. Et cùm ipſe omnium creaturarum vſum nobis ad eius obſequium conceſſerit, nos in eis, tanquam ſi dij illi noſtri forent, cor noſtrum fixerimus; eáſque præ Deo, cum grauiſſima eius offensâ, eligendo, omne ius Deo fruendi, pro tam fœdo creaturarum abuſu, miſerè perdiderimus.

Secundò. Turpitudo illa apparet in myſterio Incarnationis Dominicæ. Ipſe enim Dei Filius ſe hominem fecit, laborauit, paſſus & mortuus eſt, vt nos à peccatis liberaret, & à vijs peſſimis & obliquis ad veram

vltimi

vltimi noſtri finis viam reuocaret. Et hinc, quando peccamus, verè dicimur Filij Dei ſanguinem, labores, vitam & ipſam denique mortem contemnere. Ad Hebr. 10. *Quantò magis putatis deteriora mereri ſupplicia, qui Filium Dei conculcauerit, & ſanguinem teſtamenti pollutum duxerit, in quo ſanctificatus eſt, & ſpiritui gratiæ contumeliam fecerit?*

Hæc eſt grauiſſima vna Apoſtoli ponderatio. Peccati enim malitia etſi omni tempore magna fuerit; tamen poſt Saluatoris noſtri mortem, propter eius perſonæ contemptum, & ſummam pro tam illuſtri beneficio ingratitudinem, grauior

facta eſt. Et hoc eſt, quod ponderabat Apoſtolus, cùm diceret, Is, qui contra legem Moyſi peccauerat, à duobus teſtibus conuictus, abſque vllo remedio morti erat obnoxius: quantò maiores tuo iudicio pœnas meretur is, qui DEI Filium ſuis ſubſternit pedibus, eius vitam & mortem, quæ ad peccati deſtructionem dirigebatur, maliciosè ſpernens, quíque ſpiritui gratiæ iniuriam facit, quem nobis ille idem, ne in peccatum relaberemur, meruit, & qui ſacrum illum Sanguinem pro noui Teſtamenti confirmatione effuſum contemnit, tanquam ſi profanus foret animalium, quæ olim in ſacrificijs offerebantur.

Tertiò. Peccati malitia innoteſcit ex parte hominis, qui

peccat,

peccat, duobus modis conſideratione nempe ſui nihili, & dignitatis.

Quoad abiectionem, 1 Comparatione cum cæteris creaturis, homo nihil eſt: ſi cum Angelis enm compares, multò minus; quid ergo comparatione Dei?

2. Conſiderando eum, quoad corpus, eſt vas corruptionis, ex quo tanquam ſentinâ fœtores fæceſque perpetuò fluunt, extrinſecus dealbatum, vt non appareat, quod intus occultatum latet.

3. Quoad animam multò eſt contemptibilior: ex illa enim prodeunt tot contra DEVM peccata, & tot abominationes. *De corde enim exeunt cogitationes malæ*, &c. Et iniuria

maior eſt, quam facit, quo homo minor & vilior eſt. Quod verò ad dignitatem hominis attinet, creatus eſt ad imaginem Dei, eius ſanguine redemptus, ad fidem vocatus & ad Dei Eccleſiam, ſacroſancto Chriſti Corpore & Sanguine paſtus, & tot beneficijs honoratus: quæ quò maiora ſunt, eò & grauior eſt ingratitudo & iniuria.

Quartò. Eadem grauitas apparet ex parte Dei, qui offenditur.

1. Contra DEVM infinitæ potentiæ: qui,, cùm homo peccaret, poterat eum ad nihilum redigere.

2. Contra Deum tantæ ſapientiæ: qui ſecretiſſimas cordis cogitationes, & quantum homo faciat, & cogitet in delinquendo clariſſimè videt.

3. Tantæ

3. Tantæ iuſtitiæ: quæ tot iam de facto animarum myriades, perpetuùm arſuras, propter eadem & ſimilia peccata, eodémque tempore, quo ego illa commiſi, in infernum præcipites dedit.

4. Tantæ bonitatis & miſericordiæ: quæ ſola eius cohibet iuſtitiam, quò minùs mihi pœnas debitas propter grauiſſima mea peccata infligat.

Sanctus Pater noſter Exercitium concludit hoc Puncto, dicendo:

QVINTVM PVNCTVM.

In exclamationem prorumpere ex commotione affectus vehementi, admirando valdè, quomodo creaturæ omnes (diſcurſu facto per ſingulas)

me ſuſtinuerint tamdiu, & huc vſque viuum ſeruauerint: quomodo Angeli, diuinæ iuſtitiæ gladium ferentes, æquo animo tulerint, cuſtodierint, ſuiſque etiam iuuerint ſuffragijs; quomodo pro me interceſſerint Sancti: quomodo cælum, ſol, luna & alia ſidera, elementa, cunctáque animantium genera, & terræ germina, debitæ vindictæ loco, mihi ſeruiuerint, & quo denique modo non abſorbuerit me dehiſcens tellus, & mille infernos reſerans, in quibus perpetuas pœnas daturus eſſem.

De

De peccatis venialibus.

QVamuis peccata venialia homines gratia non ſpolient, ſunt tamen multa, quæ nos ad eorum odium & fugam excitant.

1. Sunt culpa & DEI offenſa: quod ijs, qui DEO placere ſtudent, ſufficere debet.

2. Sunt maculæ & animæ turpes notæ: quæ pudorem & verecundiam incutiunt, quò minùs coram Deo comparere, inſtar cuiuſdam, qui fuligine denigratus eſt, quis audeat.

3. Charitatis feruorem, & rerum ſpiritualium guſtum minuunt, velut craſſi prauíq; humores ſenſus motúmq; vitiant.

4. Tollunt omnem in Deum fiduciam. *Si cor noſtrum non*

reprehenderis nos, fiduciam habemus.

5. Feruorem minuunt, & vires efficaciámque orationis debilitant. Deus enim non ſine ratione, auxilia ſua ei negat, quem tardum & negligentem in ſuâ voluntate explendâ inuenit, Threnor. c. 3. *Nos iniquè egimus, & ad iracundiam prouocauimus; idcircò tu inexorabilis es. Oppoſuiſti nubem tibi, ne tranſeat oratio,* Zachar. 7. *Et non audierunt: ſic clamabant, & non exaudiam eos.*

6. Diſponunt ad lapſum in culpas mortales: homines vſu familiaritatéq; minorum, paulatim maiora contemnere incipiunt, & tandem ea ſpiritus debi-

debilitate eneruati, grauioribus nequeunt reſiſtere tentationibus.

Nota, non eſſe conſultum, vt tota hora examini lapſuum noſtrorum impediatur, neque etiam, vt collocetur in expendendis ijs, quæ ad contritionem moueant, ſed potiùs hæc ſemper ſeſe mutuò comitentur.

TERTIVS DIES.

De pœnitentiâ exteriore, vel corporis caſtigatione.

HAnc materiam mirabiliter tractat S.Pater noſter in Addit. 10. quæ ſequitur primam Septimamam, & ſic habet:

maior eſt, quam facit, quo homo minor & vilior eſt. Quod verò ad dignitatem hominis attinet, creatus eſt ad imaginem Dei, eius ſanguine redemptus, ad fidem vocatus & ad Dei Ecclesiam, ſacroſancto Chriſti Corpore & Sanguine paſtus, & tot beneficijs honoratus: quæ quò maiora ſunt, eò & grauior eſt ingratitudo & iniuria.

Quartò. Eadem grauitas apparet ex parte Dei, qui offenditur.

1. Contra DEVM infinitæ potentiæ: qui,, cùm homo peccaret, poterat eum ad nihilum redigere.

2. Contra Deum tantæ ſapientiæ: qui ſecretiſſimas cordis cogitationes, & quantum homo faciat, & cogitet in delinquendo clariſſimè videt.

3. Tantæ

3. Tantæ iuſtitiæ: quæ tot iam de facto animarum myriades, perpetuùm arſuras, propter eadem & ſimilia peccata, eodémque tempore, quo ego illa commiſi, in infernum præcipites dedit.

4. Tantæ bonitatis & miſericordiæ: quæ ſola eius cohibet iuſtitiam, quò minùs mihi pœnas debitas propter grauiſſima mea peccata infligat.

Sanctus Pater noſter Exercitium concludit hoc Puncto, dicendo:

QVINTVM PVNCTVM.

In exclamationem prorumpere ex commotione affectus vehementi, admirando valdè, quomodo creaturæ omnes (diſcurſu facto per ſingulas)

me ſuſtinuerint tamdiu, & huc vſque viuum ſeruauerint: quomodo Angeli, diuinæ iuſtitiæ gladium ferentes, æquo animo tulerint, cuſtodierint, ſuiſque etiam iuuerint ſuffragijs; quomodo pro me interceſſerint Sancti: quomodo cælum, ſol, luna & alia ſidera, elementa, cunctáque animantium genera, & terræ germina, debitæ vindictæ loco, mihi ſeruiuerint, & quo denique modo non abſorbuerit me dehiſcens tellus, & mille infernos reſerans, in quibus perpetuas pœnas daturus eſſem.

De peccatis venialibus.

QVamuis peccata venialia hominės gratia non ſpolient, ſunt tamen multa, quæ nos ad eorum odium & fugam excitant.

1. Sunt culpa & DEI offenſa: quod ijs, qui DEO placere ſtudent, ſufficere debet.

2. Sunt maculæ & animæ turpes notæ: quæ pudorem & verecundiam incutiunt, quò minùs coram Deo comparere, inſtar cuiuſdam, qui fuligine denigratus eſt, quis audeat.

3. Charitatis feruorem, & rerum ſpiritualium guſtum minuunt, velut craſſi prauiq; humores ſenſus motúmq; vitiant.

4. Tollunt omnem in Deum fiduciam. *Si cor noſtrum non*

reprehenderis nos, fiduciam habemus.

5. Feruorem minuunt, & vires efficaciámque orationis debilitant. Deus enim non ſine ratione, auxilia ſua ei negat, quem tardum & negligentem in ſuâ voluntate explendâ inuenit, Threnor. c. 3. *Nos iniquè egimus, & ad iracundiam prouocauimus; idcircò tu inexorabilis es. Oppoſuiſti nubem tibi, ne tranſeat oratio,* Zachar. 7. *Et non audierunt: ſic clamabant, & non exaudiam eos.*

6. Diſponunt ad lapſum in culpas mortales: homines vſu familiaritatéq; minorum, paulatim maiora contemnere incipiunt, & tandem ea ſpiritus debi-

debilitate eneruati, grauioribus nequeunt reſiſtere tentationibus.

Nota, non eſſe conſultum, vt tota hora examini lapſuum noſtrorum impediatur, neque etiam, vt collocetur in expendendis ijs, quæ ad contritionem moueant, ſed potiùs hæc ſemper ſeſe mutuò comitentur.

TERTIVS DIES.

De pœnitentiâ exteriore, vel corporis caſtigatione.

HAnc materiam mirabiliter tractat S.Pater noſter in Addit. 10. quæ ſequitur primam Septimamam, & ſic habet:

Digitized by Google

DECIMA, *ut aliquam addam ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam: quæ quidem in interiorem & exteriorem diuiditur. Interior eſt, dolor de proprijs peccatis, cum firmo propoſito cauendi tum ab illis, tum ab alijs quibuſuis in poſterum. Exterior autem eſt, fructus interioris, videlicet caſtigatio aliqua de commiſſis; quæ tribus potiſſimùm modis aſſumi poteſt.*

Primò. Circa victum, ſubtractis quibuſdam non ſuperfluis ſolùm (quod temperantiæ eſt, non pœnitentiæ) ſed etiam conuenientibus alimentis: & eò fit meliùs, quò plus

ſub-

ſubtrahitur, vitata interim naturæ corruptione, aut debilitate graui, ſeu infirmitate.

Secundò. Circa ſomni & ſtrati modum, ſublatis non mollibus tantùm aut delicioſis rebus, ſed alijs etiam opportunis, quantum licet, citra vitæ aut valetudinis graue periculum: quapropter de ſomno neceſſario nihil demendum eſt, niſi aliquantiſper, ad conſuetudinem (ſi cui eſt nimij ſomni) moderandam.

Tertiò. Circa ipſam carnem, vt inflictum ſentiat dolorem, admotis geſtatiſque cilicijs, funibus aut vectibus

fer-

Digitized by Google

ferreis, vel incuſſis verberibus ac plagis, vel alijs auſteritatis generibus aſſumptis: in quibus tamen omnibus magis expedire videtur, vt doloris ſenſus in carne tantùm ſit, nec penetret oſſa, cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potiſſimùm vtemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes, non autem adeò interiores, vt valetudinem aduerſam cauſare poſſint.

Notanda ſunt inſuper quatuor hæc circa pœnitentiam. Primò, Quòd pœnitentiæ exterioris triplex eſt vſus ſeu effectus: nimirùm vt pro deli-

ctis

tis præteritis nonnihil ſatiſfiat; vt vincat ſeipſum homo, inferiorem ſui partem, quæ ſenſualitas appellatur, ſuperiori, hoc eſt, rationi magis ſubijciens: vt poſtremò quæramus, atque impetremus aliquod gratiæ diuinæ donum, quod optamus; puta intimam contritionem de peccatis, & abundantiam lacrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas & dolores Paſſionis Chriſti, aut dubij alicuius, quod nos angit, reſolutionem.

Et infrà, poſt *Notandum Secundo*, ſic dicit: *Tertiò, Quòd quando is, qui exercitatur, affectum quæſitum non*

by Google

conſequitur, vt dolorem vel conſolationem, mutare ſubinde expedit rationem victus ſomnique, & alia genera pœnitentiæ; ita vt pœnitentiam vnam per triduum ſectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diuerſis plus aut minus pœnitentiæ eſt ſumendum.

Præterea cùm pœnitentias huiuſmodi ſæpe omittamus, ob affectum carnis aut erroneum iudicium, quaſi naturalis noſtra complexio ferre illas non poſſit citra ingens valetudinis detrimentum; & è contrario, iuſtum nonnunquam modum pœnitentiæ excedamus,

mus, de corporis robore nimis confidentes, mutatis, vt dictũ eſt, pœnitentiæ generibus, ac per vices ſumptis & relictis, euenit plerumque, vt clementiſſimus Dominus, qui naturam noſtram perfectiſſimè cognoſcit, vnicuique id compertum reddat, quod ipſi expedit.

Declaratio additionis decimæ.

POenitentia exterior, quæ eſt corporis caſtigatio, eſt fructus pœnitentiæ interioris; quæ eſt dolor de peccatis: & oſtendit hunc dolorem eſſe verum, quia peruenit ad vindictam de offensâ, & ad adhibenda, quæ magno conſtant, remedia, ne ad illam relabamur.

Hæc pœnitentia habet tres effectus.

Primus. Satisfacere pro peccatis præteritis.

Secundus. Vincere ſeipſum, ſenſualitatem rationi ſubijciendo, vnde proueniunt vberes fructus bonorum operum & virtutum, propter tria. 1. Quia ratio caret contradictione ſenſualitatis; vel ſaltem minor ea eſt, quando corpus caſtigatur. 2. Quia corpus delicatè enutritum recuſat labores, Et ſicut caro non ſalita corrumpitur, & vermes generat, ſic corpus benè paſtum, amicum eſt otij, tentationum malarúmque cogitationum ſeminarium. Contrà, corpus bene caſtigatum lubens ſe ſanctis ſubdit laboribus: experientiáque nos docet, quòd ex beſtijs & pueris magis ſit

Hæc pœnitentia habet tres
effectus.

Primus. Satisfacere pro pec-
catis præteritis.

Secundus. Vincere ſeipſum,
ſenſualitatem rationi ſubijci-
endo, vnde proueniunt vberes
fructus bonorum operum &
virtutum, propter tria. 1. Quia
ratio caret contradictione ſen-
ſualitatis; vel ſaltem minore
eſt, quando corpus caſtigatum
. Quia corpus delicatè enutri-
um recuſat labores, Et ſicut
aro non ſalita corrumpitur, &
ermes generat, ſic corpus be-
paſtum, amicum eſt otij, ten-
tionum malarúmque cogita-
num ſeminarium. Contrà,
pus bene caſtigatum lubens
nctis ſubdit laboribus: ex-
entiáque nos docet, quòd
eſtijs & pueris magis ſit
pro-

proprium, rigore & caſtigatio-
nibus, quàm ratione gubernari.
3. Quia dæmon, qui per ſenſua-
litatem hominem plerumque
deijcit, ſeueritate illâ & flagel-
lis faciliùs vincitur: imò aliqui
ſunt dæmones (vt ex Euangelio
patet) qui non eijciuntur, niſi
oratione & ieiunio.

Tertius effectus pœnitentiæ
eſt, à Deo Domino noſtro gra-
tiam aliquam obtinere & fauo-
rem, eúmque vel ſpiritualem;
qualis eſt dolor, contritio, de-
uotio, ſenſus & guſtus aliquis
ſpiritualis, &c. vel temporalem;
verbi gratiâ bonam valetudi-
nem, pacem, bonum optatúm-
que negotij alicuius ſucceſſum,
vel quid ſimile. Peculiariter ve-
rò Sancti hiſce pœnitentijs vſi
ſunt ad obtinendam à Deo lu-
cem in dubio aliquo, vel alicu-

ius quæſtionis reſolutione; quia quando pœnitentia orationi innititur, fortior ea fit, vt ex ſacris Litteris patet.

Pœnitentia fieri poteſt tribus modis.

Primò, in cibo & potu, tum quoad quantitatem, tum quoad qualitatem. In cibo, non comedendo ſine licentiâ, nec extra tempora, aut conſueta loca; non quærendo delicatoria; non conquerendo de vilioribus cibis; eóſque & potum vſque ad ſatietatem non ſumendo; in delicatioribus præcipuè ſe mortificando: quæ omnia ad temperantiam ſpectant, vt videre eſt in Regulis abſtinentiæ & Additione 10. Ad pœnitentiam verò ſpectat, de quantitate quid tollere, vt conueniet ieiunio plus minúſue arcto aut

rigido

... pœnitentia val-
...pria eſt SOCIETATIS,
... quadam Regula habet:
...nes intelligant, non eſ-
... ſingularitatem, ieiunare
... non ieiunantibus, &c.
... fit pœnitentia, exceſ-
... vitando in quantitate, &
... qualitate vini, cuius
... debet eſſe vſus, niſi per
... medicinæ: omnis enim
... exceſſus tentationibus
... ſubminiſtrat, accen-
..., ſtupefacit intelle-
..., ad Orationem & Exerci-
... ſpiritualia torpidum, tar-
...que reddit, aliáque multa
... corpori tum animæ dam-
... infert. Hoc Exercitium mor-
...ationis circa cibum valdè
... in vſu SOCIETATIS ini-
...tio.

 Se-

ius quæſtionis reſolutione: qui
quando pœnitentia orationi in
nititur, fortior ea ſit, vt ex ſacri
Litteris patet.

Pœnitentia fieri poteſt tri
bus modis.

Primò, in cibo & potu, tum
quoad quantitatem, tum quo
ad qualitatem. In cibo, no
comedendo ſine licentiâ,
extra tempora, aut conſueta
ca; non quærendo delicatior
non conquerendo de viliorib
cibis; eóſque & potum vſqu
ad ſatietatem non ſumendo
in delicatioribus præcipuè
mortificando: quæ omnia
temperantiam ſpectant, vt
re eſt in Regulis abſtinen
Additione 10. Ad pœniten
m verò ſpectat, de quanti
e quid tollere, vt conueni
unio plus minúſue arcto
rigido

rigido. Et hæc pœnitentia valde propria eſt SOCIETATI, cuius quædam Regula habet: *Omnes intelligant, non eſſe ſingularitatem, ieiunare alijs non ieiunantibus, &c.* In potu ſit pœnitentia, exceſſum tollendo in quantitate, & maximè in qualitate vini, cuius non deberet eſſe vſus, niſi per modum medicinæ: omnis enim in eo exceſſus tentationibus materiam ſubminiſtrat, accendit iram, ſtupefacit intellectum, ad Orationem & Exercitia ſpiritualia torpidum, tardúmque reddit, aliáque multa tum corpori tum animæ damna infert. Hoc Exercitium mortificationis circa cibum valdè fuit in vſu SOCIETATIS initio.

 Se-

Secundò, pœnitentia fieri poteſt quoad ſomnum: in quo licet nihil de neceſſario demi debeat, moderatio tamen adhibenda eſt; ne ſit ſuperfluus, præcisè ſemper ad Orationem ſurgendo, contrarias omnes neceſſitates & rationes, niſi benè examinatæ fuerint reijciendo. Quod ad temperantiam & pœnitentiam ſpectat, vti etiam aſperis in modo dormiendi; verbi gratiâ dormire veſtitum, humi cubare, &c.

Tertiò, fieri poteſt pœnitentia diſciplinis, cilicijs, aliiſque id genus aſperitatibus & caſtigationibus; quarum eſt magna varietas & differentia: & admirandas earum inuentiones videre eſt in Sanctorum Vitis, de quibus quoad vſum & imitationem dicit S. Pater noſter in Addit.

dit. 10. ſic: *Circa ipſam carnem, magis commodum & ſecurum videtur, vt inflictum ſentiat dolorem incuſſis verberibus aut plagis, vt doloris ſenſus in carne tantùm ſit, nec penetret oſſa cum infirmitatis periculo.* Ideò magis conueniens eſt, ſe affligere tenuibus funiculis potiùs, quàm alio modo, qui notabilem aliquam cauſare poſſet infirmitatem. Et quia modus ille agendi pœnitentiam diſciplinis & cilicijs iam factus eſt maximè ordinarius, timendum eſt, ne duorum priorum obliuiſcamur, iudicando eos quaſi alienos à noſtro inſtituto & Religione; cùm tamen ab eâ verè non ſint alieni, & ſanctus Pater noſter eorum ex-

preſſam faciat mentionem: deinde fructus ille, qui ex cilicijs & diſciplinis colligi ſolet, non erit is, qui exſpectari debet, ſi cibo & potui laxemus habenas, nec ijs frœnum aliquod inijciamus. Pœnitentiæ hæ corporales non poſſunt in omnibus perſonis eſſe eædem, nec omni tempore; ſed eſſe debent plures vel pauciores.

Primò. Debent eſſe conformes valetudini corporíſque viribus: quia is, qui multis corporis miſerijs & infirmitatibus affligitur, non debet illas ſibi reddere grauiores ſuperiniecto nouo pœnitentiarum voluntariarum, præſentim indiſcretarum onere, aut cum anxietate, ne illas non poſſit explere, ſed potiùs animum ſuum applicet

ad generosè ferendas pœnitentias ſibi à Deo immiſſas.

Secundò. Debet haberi ratio occupationum & laborum ad maius DEI obſequium, ne illi impediantur; ſiue ij ad proximi ſpirituale bonum, ſiue in temporale alicuius communitatis auxilium tendant: quia æquum non eſt, pœnitentijs, quæ mihi quidem vtiles ſunt, alijs verò non proſunt, corporis vires debilitare; cùm eas ego impendere poſſim laboribus alijs, qui & corpori moleſti erunt, & præterquam, quòd ſpiritui multùm profuturi ſint, in proximi etiam vtilitatem redundabunt. Et hoc intelligendum, quando tales pœnitentiæ, occupationes vtiles impediunt; aliquando enim eas & frequenter iuuant; corpus ſpiritui & ſen-

ſenſualitatem rationi ſubijciendo, vt ſuprà diximus.

Tertiò. Debet pœnitentia accommodari materiæ Meditationis: maiorem enim Meditationes primæ & tertiæ Septimanæ requirunt, quàm eæ, quæ in quartâ fiunt. Ratio etiam habenda conſolationis aut deſolationis ſptritualis & deuotionis, aut ariditatis, quæ percipitur: & vt mediocritatem quis ſeruet in omnibus iſtis occaſionibus, expedit aliquando pœnitentias mutare, maiores vel minores aſſumendo; ad maiores tamen & ſeueriores maiori feruore feratur, quia vires ſuas nemo facilè nouerit, niſi ad extremum & ſummum potentiæ peruenerit. Et in omnibus his optimum eſt, bono vti conſilio, & alterius ſe iudicio ſubijcere.

ME-

MEDITATIO DE PECCATORVM POENIS.

NOTANDVM PRIMÒ, QVÒD in omni peccato duo reperiantur: vnum eſt, deſeruiſſe Deum, qui vltimus eſt finis, alterum inordinato ſe affectu ad creaturam aliquam conuertiſſe, in quibus, vt diximus, tota peccati fœditas conſiſtit. Iſtiſque duabus malitijs rigor punitionis & pœnæ reſpondet.

Et ideò primò id euenit, vt is, qui Deum deſeruit, ſit abſque Deo; & qui vltimum ſuum finem fugit, ad illum non perueniat; & qui ad conuiuium inuitatus ire noluit, ex eo non comedat; & qui à Deo receſſit, ab illo Deus recedat, Oſe. 9.

Sed & væ eis, cùm receſſero ab eis. Et illam vocamus Pœnam damni. Secundò, vt is, qui ſe creaturæ tradidit, damnum etiam cum illâ patiatur; & ſpinis ſe pungat, qui eas amplectitur, & is, qui crudeli domino ſeruire voluit, eius etiam crudelitatem ſentiat. Iſaiæ. 19. *Et tradam Ægyptum in manus dominorum crudelium.* Et hanc vocamus Pœnam ſenſus.

NOTANDVM SECVNDO. Quòd ira Dei in peccatoribus, peccatisque puniendi valdè ſimilis ſit iræ viri alicuius potentis & zelotypi: qui cùm vxorem ſuam lautiſſimè, ſummoq; ſemper in honore domi ſuæ habuiſſet; ſummo agitatur furore, quod ipſa, eo ſpreto, cum adul-

tero

tero diſceſſerit; ideoque Primò, nullius eam rogatu aut interceſſione in domum ſuam admittit; & peſſimæ ab adultero tractationi, multíſque miſerijs obnoxiam cum paupertate luctari permittit. Secundò, eam violenter ab adultero ſeparat, ne vel breui iſtâ voluptate ita amaritudinibus mixta recreetur. Tertiò, adulterum occidit. Quartò, vxorem pudendâ & ignominioſâ morte afficit: quia, vt dicitur Proverbiorum cap. 6. *Zelus & furor viri non parcet in die vindictæ, neq; acquieſcet cuiuſquam precibus, nec ſuſcipiet pro redemptione dona plurima.* Similem modum ſeruat Deus in punitione hominum, qui, ſe ſpreto, qui vltimus eorum finis eſt, turpibus

creaturarum amoribus indulgent. Quæ ſimilitudo in Scriptura ſacra in vſu eſt: vt apparet Ieremiæ 2. vbi clarè oſtenditur, quomodo hoc ſentiat Deus, his ſeueriſſimis verbis: *Obſtupeſcite cæli ſuper hoc, & portæ eius deſolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus meus: Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas diſſipatas, quæ continere non valent aquas.*

Porrò ad clariorem iræ Dei punitioníſque intelligentiam iuuabunt ſequentia

CONSIDERA PRIMÒ, Maximam demonſtrationem odij, quo in peccatum fertur Deus, fuiſſe in Angelis, quos de cœlis

proter

propter vnicum ſuperbiæ peccatum in infernum præcipites dedit. Vbi valdè notandum, quòd pretioſiſſimũ domus Dei monile, præcipua cæli totius pulchritudo, & quæ ſpecioſiſſimum Deum maximè referebat imago, propter vnicam ſuperbiæ cogitationem, velut fulmen è cœlo delapſa eſt; atque adeò ex Principe Angelorum factus eſt Princeps dæmoniorum, ex ſpecioſiſſimo omnium turpiſſimus, ex glorioſiſſimo omnium afflictiſſimus: qui gratiſſimus erat, factus eſt omnium hoſtium Dei, qui aut ſunt, aut vnquam futuri ſunt, maximus. Porrò ſi huius cladis in aureis illis vaſis pretioſiſſimis vna ſola culpa cauſa fuit; quid de viliſſimis vaſis luteis, tot peccatorum veneno pleniſſimis, expectandum?

CONSIDERA SECVNDO, Alterum diuinæ juſtitiæ argumentum exhibitum fuiſſe in paradiſo terreſtri; vbi primum hominem ad ſuam Deus imaginem & ſimilitudinem creatum collocauerat, omnium hominum parentem ac caput, gratiâ & iuſtitiâ originali, immortalitatis quaſi veſte, aliiſq; innumeris excellentijs & priuilegijs ornatum: quem Deus, propter vnam inobedientiam ex paradiſo in exilium relegatum, ad infinitas pœnas & miſerias, ad mortem denique condemnauit. Nec hic diuina ſtetit iuſticia: eadem enim pœna omnes Adæ poſteros inuoluit; qui ex radice infecta naſcuntur filij iræ, in peccatis concepti ijſdémque ſunt obnoxij miſerijs Nec poſt tot ſæcula ea eſt obli-

obliuioni mandata injuria, licet inter tot homines diſtributa, tantíſque pœnis caſtigata: quinimò quotquot ab orbe condito hucúſque homines flagella paſſi ſunt, & quotquot mortem obierunt, & quotquot in inferno animæ ardent, ardebúntque perpetuùm, ſunt quaſi ſcintillæ ab hac primâ culpâ originaliter prouenientes, diuinæque iuſtitiæ clariſſima teſtimonia. Quas ergo pœnas & flagella meretur & timere debet homo vilis, propter tam varia, quæ commiſit peccata; cùm propter vnicum ſolum, in eo, qui omnium hominum pater & caput erat, tot exſtent ſeueriſſimæ iuſtitiæ diuinæ argumenta?

CONSIDERA TERTIO, Vt homines à nouis peccatis non

deſtiterunt, ſi Deum à nouis flagellis immittendis non deſtitiſſe Totum vniuerſum miſerè diluuio perijt. Super quinque illas infandas ciuitates ignem & ſulphur de cœlo pluit DEVS. Core, Dathan & Abiron, cum Moyſe impiè concurrere volentes, viuos terra abſorpſit. Duo filij Aaron, Nadab & Abiu, propter omiſſam aliquam in ſacrificio cærimoniam, igne Sanctuarij ſubitò extincti ſunt. Ananias & Saphira in nouo Teſtamento ob mendacium, quod primo intuitu leue videbatur, inopinatò mortui ſunt. Et huiuſmodi in diuinis litteris & Hiſtorijs, tam ſacris quàm profanis, plurima occurrunt exempla, aliáque, quæ ipſi hiſce noſtris temporibus quotidie videmus. Iuuabit hæc nonnunquam in memo-

riam

tiam reuocare, & cogitare, quod plurimi, ob minora pauciorá-que peccata quàm quæ nos commiſimus, perpetuùm in inferno ardeant.

CONSIDERA QVARTÒ, Omnia iuſtitiæ Dei erga peccatores eſſe pleniſſima: affligit enim eos Primò, cæcitate, ignorantiâ, tenebris ſpiritualibus, inquietudine animæ & ſpiritus, remorſu conſcientiæ, vt ſint tanquam homines, qui extra centrum ſuum exſiſtentes, nuſquam firmitatem ac quietem inueniunt. Quæ omnia ad pœnam damni pertinent, reſpondéntque deſertioni Dei, qui eſt vera lux, gaudium & centrum cordis. Secundò, affligit eos infirmitatibus, paupertate, infamiâ, litibus, aduerſis caſibus, & luctuosâ morte, &c. (ita nimi-

rum

rum illis à rebus creatis ſolui-tur) reſpondéntque pœnis ſen-ſus: quibus ſi addas impatien-tias, diffidentias & deſperatio-nes, quibus vexantur, erit quaſi ſpecies aliqua inferni. Cùm er-go tot intra & extra nos iræ Dei argumenta percipiamus, cur eam non timebimus? & iram eius contra peccata non apprehendemus? Si iudex a-liquis, qui ſeueritatis ſuæ & iuſtitiæ reos puniendo frequen-ter ſigna dedit, malefactori-bus ita horrori ſit, vt in ipſius conſpectum prodire non aude-ant; quomodo nos coram Deo apparere audebimus, qui tot e-ius & tam frequentes juſtitiæ effectus tamque manifeſtos ex-perti ſumus?

CONSIDERA QVINTO, Huic pœnæ aliam in hac vita ſuc-

ſuccedere, quæ eſt mors. Vbi ſupponendum, quòd omnibus hominibus certò ſit moriendum; verùm incertiſſimam eſſe mortis horam, etiamſi hinc ſpem faciat, quòd poſt multos annos futura ſit, inde ſpem diuturnioris vitæ præſcindat. Vbi ergo ocyùs ſeriúſque ea hora venerit, animaduertendum, quo in peccatorem Deus rigore vtatur, omnibus eum bonis, amicis, officijs & dignitatibus, omnibus ſuis recreationibus, pulchritudine, & corporis viribus, & tandem, quâ nihil charius eſt, vitâ ipsâ ſpoliando: ſic eum generali vnâ omnium ſuorum bonorum confiſcatione puniens, & ab omnibus, quarum ipſe amoribus irretitus viuebat, creaturis violenter eum, abſque ſpe vnquam ad illas re-

deundi ſeparans, ne vel ad tempus tranſitoriâ illâ ſe voluptate oblectare poſſit. Cùm ergo tali modo à creaturis auellendi ſimus, quare nunc tantoperè illis adhæremus, niſi fortè, vt tum in illâ auulſione plus doloris & pudoris ſuſtineamus? Quò tum miſera illa & infelis fugiet? quod tum refugium, quémque protectorem, cùm Deo in iudicio particulari tot grauata peccatis offeretur, inueniet? grauiſſimè tum accuſabitur, quòd inuitata, dum viueret, ad DEI gratiam, vt ei reconciliaretur, venire contempſerit; & tum iuſtè à Deo deſeretur, quæ Deum iam prior deſeruit: ſicque à Deo miſerè fugabitur, expelletúrque, nullius vnquam interceſſione reditura. *Quia zelus*

ac furor viri non parcet in die vindictæ, neque acquieſcet cuiuſquam precibus.

CONSIDERA SEXTÒ. Hanc pœnam ſequi aliam non minùs grauem, quæ eſt iudicium vniuerſale: poſtquam enim Deus creaturas ſuas tulerit ſuſtinueritque propter Electos, in illo die iram & furorem exacuet in odium adulterij malorum, & in peccatorum, quæ propter illas commiſerunt, vindictam. Sicut maritus in die vindictæ, quam de adulterio ſumit, occidit adulterum, veſtes omniáque pretioſa comburit, hortos euertit & deſtruit, omnémque iram & furorem in omne illud, quod iniuriæ infamiæque ei irrogatæ quoquo modo particeps fuit, effundit, ſic erit in die illâ: huc

enim

enim refertur terræ motus, mugitus maris, ſolis obſcuratio, ſtellarum lapſus, & totius mundi exuſtio. *Cùm igitur hæc omnia diſſoluenda ſint, quales oportet vos eſſe in ſanctis conuerſationibus & pietatibus, exſpectantes & properantes in aduentum diei Domini, per quem cæli ardentes ſoluentur, & elementa ignis ardore tabeſcent?* 2. Pet. 3.

Et quod mirandum eſt, cùm omnia illo die conſumentur, ſola hominum corpora reſuſcitabuntur & regenerabuntur; quia cùm maximè participarint de offensâ Dei, eíque cauſam dederint, æquum eſt, vt hoc non ſolùm luant pœná mortis æternæ, ſed & viuant, quo mortem

eam

eam æternam ſentiant. Maiórne Dei ira eſſe potuit, quàm quòd non tantùm vitam tollere, mortémque immittere voluerit, ſed quòd mortuis vitam det, vt ſic viuâ eos morte puniat? hoc enim modo occidit & conſumit, nec tamen mortis ipſius ſenſum & dolorem tollit. Hinc ſequitur Iudicis ſententia in quâ de tam varijs & multiplicibus peccatis rei facti, omnibus, à maximo vſque ad minimum, benè perpenſis & examinatis, aliam pœnam non accipient, quàm eam, quam ipſi ſibi ſuis peccatis præſcripſerunt: quę eſt 1 à Deo in æternũ reijci, quē ipſi ſpreuerunt & deſeruerũt. *Diſcedite à me maledicti.* 2. Damnum creaturarum ſenſu percipere, quas ipſi amarunt. *In ignem æternum.*

CON-

Considera Septimò.

Horrendam iſtius pœnæ executionem quæ fiet in inferno per totam æternitatem: vbi maximum tormentum erit, verſari in perpetuis tenebris, ſeparari ab vltimo fine, à quo ipſi voluntariè receſſerunt, ad quem tum, vt vellent, non poterunt reuerti, cum perpetuo remorſu & dolore, quòd tantum perdiderint bonum, & tam inſignes illud conſequendi ſibi elabi ſint paſſi occaſiones. Hinc ſequitur pœna ſenſus: quâ iuſto Dei iudicio, creaturæ omnes quibus in hac vitâ fuit delectatus, ipſum cruciabunt, & ſenſus, qui eius voluptatis fuêre inſtrumenta, iam erunt tormenta. Vnde magna ſe offert materia conſiderandi omnia, quæ in hac vitâ valdè affligunt & pungunt

ſenſus:

ſenſus: illa enim omnia maiore vi & impetu in damnatos in inferno irruent. & hæc eſt vindicta, quam Deus ſumet de ijs, qui, ſe ſpreto, creaturas amplectuntur. Nec hæc tragœdia finem capiet per totam æternitatem.

CONSIDERA OCTAVÒ, In punitione non reſpicere Deum perſonas, nec multis opus eſſe peccatis: vnum enim peccatum mortale ad omnia dicta tormenta ſufficit. Et in hoc vim facit ſanctus Pater noſter in omnibus Punctis Exercitij de tribus potentijs; cùm vnicum Angelorum peccatum eos dæmones fecerit; vnica primorum parentum inobedientia tantam in mundo ſtragem ediderit: quã & ipſi eaſdem illas æternas ſuſtinuiſſent pœnas, ſi pœnitentiã

culpam eam non diluiſſent. Et propter vnicum peccatū mortale, multi iam ardent in inferno: vt hinc certò ſciamus, cùm tantus ſit noſtrorum defectuum exceſſus, & tanta perſonarum noſtrarum inæqualitas, nullam nos vanæ alicujus præſumptionis anſam habere; ſed neceſſe eſſe, vt per veram pœnitentiam ſecuros nos reddamus.

Finis ergo hujus Exercitij.

Primus eſt, Timor Dei: quia *horrendum eſt incidere in manus Dei viuentis.* ad Hebreos 10.

Secundus, Opportuna ac velox cum Deo reconciliatio, qui nos in gratiam recipere paratus eſt: iuxta illud Ieremiæ 3. *Vulgò dicitur: Si dimiſerit vir uxo-*

... Nunquid non polluta & contaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis; tamen reuertere ad me, dicit Dominus, & ego ſuſcipiam te.

QVARTVS DIES.

Diſpoſitio primæ Septimanæ, & initium ſecundæ.

Finis primæ Septimanæ eſt; contritio & dolor de peccatis commiſſis, & animæ purgatio ab iiſdem: & ſic pertinet hæc Septimana ad viam, quæ vocatur purgatiua, ſicut dicit ... Pater noſter in Annot. 10. inter

vxorem ſuam, & recedens ab eo, duxerit virum alterum, nunquid reuertetur ad eam vltrà? Nunquid non polluta & contaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis; tamen reuertere ad me, dicit Dominus, & ego ſuſcipiam te.

QVARTVS DIES.

De fine primæ Septimanæ, & initio ſecundæ.

FInis primæ Septimanæ eſt; contritio & dolor de peccatis commiſſis, & animæ purgatio ab iiſdem: & ſic pertinet ea Septimana ad viam, quæ vocatur purgatiua, ſicut dicit S. Pater noſter in Annot. 10.

inter 20.primas. Media, quibus in illâ vtimur, ſunt, Examen conſcientiæ, Confeſſio, Pœnitentia, vel corporis Caſtigatio, & Meditatio. Materia Meditanis eſt.

1. Finis vltimus, in quem creati ſumus: qui eſt noſtræ rectitudinis regula.

2. Finis, propter quem omnes reliquæ creaturæ creatæ ſunt: quæ regula eſt recti earum vſus.

3. Multitudo defectuum noſtrorum & culparum: conſiderando nempe quoties ab vltimo noſtro fine deuiauimus, & creaturis malè vſi ſumus.

4. Motiua, quæ nos excitant ad ea peccata deflenda, ſumpta ex eorum turpitudine, Dei magnitudine, & noſtrâ vilitate.

5. Pœnæ, & peccatorum punitio.

nitiones, vt ad DEI timorem excitemur: vnde ſit progreſſus ad conſiderationem mortis, iudicij & inferni, de quibus paucis huc vſque tractauimus.

Et quamuis aliquando decurrente anno, quibuſdam Exercitia illa primæ Septimanæ cum otio peragere conueniat tanto tempore, quantum neceſſarium eſt ad eorum effectum conſequendum, vt dicitur Annotat.4. inter 20. primas, ijs tamen, qui ad perfectionem tendunt, non expedit, vt multùm & ordinariè ſe in illis exerceant: timendum enim, ne quidam, nimium temporis illis Exercitijs impendentes eò quòd ſenſibilem magis guſtum & deuotionem in ijs ſibi videantur percipere, grauiter decipiantur. Verùm quòd in iſtis Meditatio-

nibus quidam ad maiorem deuotionem & affectu magis ſenſibili excitentur, hoc contingit, quia timor & dolor faciliùs menti imprimuntur, & incipientes magis mouere ſolent, quàm alij magis ſpirituales & vtiles affectus; quos vt conſequantur, neceſſe eſt, ſe in ſecundâ Septimanâ exerceant.

Quia verò ordinariè in aliquos ſemper defectus labimur, ideò aſſiduè neceſſarium eſt Exercitium aliquod viæ purgatiuæ: hinc quotidie examine conſcientiæ vtimur, tanquam breui aliquâ ſummâ Exercitiorum primæ Septimanæ. Quia ex quinque quibus conſtat Punctis, primum, quod eſt gratiarum actio, ſpectat ad vltimum finem & ad obligationem eum quærendi, cùm aſſiduè tot bene-

beneficijs ad ſe nos allicere Deus non ceſſet. Tertium Punctum ſpectat ad examen quotidianorum defectuum; quartum ad motiua nos excitantia ad dolorem peccatorum, & timorem Dei, vt de ijs verè dolere poſſimus, quæ omnia, vt diximus, ad primam Septimanam ſpectant. Quintum verò, quod eſt emendationis propoſitum, pars eſt contritionis, & ſpectat ad ſecundam Septimanam, quæ ad emendationem & profectum ſpiritualem excitat. Quotidie itaque in examine debent renouari compunctio & boni affectus, propoſitáq; primę Septimanæ: in quem finem expediet ad manum habere puncta aliqua & conſiderationes, quas in illâ Septimanâ quiſque expertus ſit ſibi profuiſſe.

Præcipuus quem ex primâ Septimanâ colligere debemus, fructus eſt, intelligere quàm nobis neceſſarium fuerit, vt à CHRISTO redimeremur; alioquin tota Adæ maſſa ſententiâ mortis & damnationis iam erat proſtrata, quam in ſuperioribus Meditationibus peccatoribus, qui gratiam illam redemptionis reijciunt, minati ſumus. Ita vt omnes vniuerſim nati ſimus in culpâ, omnes etiam generatim vixiſſemus multis frequentibúſque culpis obnoxij, obiecti malitiæ inuidiaque dęmonum, & poſt vitam hanc turbidam atque inquietam morituri eramus, & futuri ſocij dæmonum in pœnis atque igne æterno, qui illis paratus eſt. Quòd cùm ita ſit, cùm ad pœnitentiam inuitamur, & reconciliatio nobis offertur,

fertur, vitáq; æterna promittitur; certum eſt, ſi aliquid lucis & iudicij humani habemus, oculos nobis aperiendos, vt clarè videre poſſimus, vnde nobis ea gratia proueniat, & porta illa ſpei aperta ſit: & videbimus, quòd aliundè eam non habeamus, quàm per ſolum IESVM CHRISTVM Dominum noſtrũ, qui pretioſo ſuo Sanguine debita culpis noſtris contracta liberaliter ſoluit, & auxilium gratiæ, quo gloriam meremur, nobis impetrauit, perfectè ſic officium redemptoris explendo; & verbo magíſque ſuo exemplo, quà nobis incedendum eſſet, docuit, ne rurſum in hoſtium noſtrorum manus relaberemur, ſic Magiſtri munus obiens. quod & ipſe inſinuat Ioã. 13.

Vos vocatis me Magiſter, &c.

Tractando inſuper de officio, quod Saluator noſter aſſumpſit, Magiſtri, ſollicitè conſiderandum nobis eſt iter, quod nobis verbo & exemplo oſtendit, vt non aberremus; quod ad ſecundam Septimanam perinet. Quia verò Redemptor noſter CHRISTVS ſe lucem mundi vocat, *Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris*; ideò via illa, quam vt ipſum ſequamur, inimus, vocatur via lucis, vel via, quæ illuminat, & idem eſt, quòd via illuminatiua. Deinde conſiderandum eſt, quòd tota Chriſti doctrina & exempla eò tendant, vt perfectè nouerimus Deum laudare & honorificare, eique obedire, & be-

& benè vti creaturis: & eâ de cauſâ quoque inter alias factus eſt homo; *Et cum hominibus conuerſatus eſt*. Baruch. 3. vt per ſe in vſu viſibilium creaturarum bonum earum vſum nos doceret. Et quia, vt proverbium dicit, Si me reſtituas loco, in quo erraui, errare deſinam; ſic ex quo Chriſtus Saluator in hæc inferiora deſcendit, vſque ad exitum, clarè patet, quòd omnis hominum cæcitas & error ex cæco & indebito creaturarum amore prouenerit, omnéque eius bonum & reformatio in amoris & affectus iſtius ab ijs auocatione conſiſtat, indifferenter ſe ad omnes habendo, quo ab vltimo ſuo fine non aberret. Et hæc eſt concluſio, quæ ex fundamento colligitur. Do-

cuit deinde nos, vt, quantum in nobis eſt, honores, diuitias, lautámq; tractationem fugiamus, & ad ſui imitationem & exemplum, omnia contraria quæramus. Et hæc via regia S. Crucis, quam ſignatam & peculiari modo in vitâ & morte ſuâ notatam ſuis Electis reliquit. Poſt hæc, fines ſecundæ Septimanæ ſunt.

Primus, Cognoſcere, æſtimare, & amare Chriſtum Dominum noſtrum; & in hoc eius amore, æſtimatione, reuerentiâ & notitiâ quotidie magis proficere.

Secundus, Eum, quantum nobis id poſſibile eſt, imitari, præcipuè in paupertate, doloribus, infamiâ, & Cruce; non tantùm in rebus imperatis aut vetitis eius ſanctę voluntati obtem-

temperando, quoq; proprium eſt primæ Septimanæ, nec ea tantùm, quæ conſilij ſunt ſequendo & amplectendo, ſed & in ijs, quæ libera nobis relinquuntur, quia claram ſuper illis Dei voluntatem non habemus, nihil, niſi quod manifeſtè ad maiorem Dei gloriam, maiúſque ſuæ Maieſtatis obſequium futurum ſciemus, eligendo.

Media eos fines conſequendi ſunt, Meditatio de Chriſto Domino noſtro, Regulæ & Exercitia electionnm, quibus addi poteſt examen particulare, etſi illud commune ſit omnibus quatuor Septimanis.

MEDITATIO DE REGNO CHRISTI.

HÆc Meditatio in libro Exercitiorum habetur extra numerum Meditationum ſecundæ Septimanæ, & ſic eſt quaſi fundamentum omnium earum. Continet partim finem totum Incarnationis & vitę doctrinæque IESV CHRISTI Domini noſtri: qui fuit, toti mundo innoteſcere, homines, quò ſuum regnum fierent, in ſuam reducere poteſtatem, ſibique ſubijcere; omnes etiam in partem iſtius ſuæ expeditionis vocare; quò ſibiipſis ſaltem ſuæ ſenſualitati & amori proprio. per obedientiam Dei, bellum inferant. Partim continet ſummatim, in quâ perfectio hominis

nis conſiſtit: quæ eſt Chriſti imitatio, quæ maiorem aut minorem perfectionem, variósque eius gradus, prout magis aut minùs perfecta fuerit Chriſti imitatio, in ſe concludit.

Textus Exercitiorum S. Patris noſtri ſic habet:

Contemplatio regni Ieſu Chriſti ex ſimilitudine Regis terreni ſubditos ſuos euocantis ad bellum.

ORATIO PRÆPARATORIA fiet more ſupradicto.

PRÆLVDIVM PRIMVM *ad conſtructionem loci nunc erit, vt ſpectare nos imaginemur*

nemur Synagogas, villas & oppida, quæ prædicans Chriſtus pertranſibat; & ſic de locis alijs.

SECVNDVN, *ad gratiam poſcendam pertinens. In hac parte erit, petere à Deo, ne obſurdeſcamus vocante nos Chriſto; ſed ad ſequendum ac obtemperandum prompti ſimus.*

PRIMVM PVNCTVM *eſto, proponere mihi ob oculos humanum Regem diuinitus electum, cui principes & populi omnes Chriſtiani reuerentiam & obſequium præſtare debeant.*

SECVNDVM *eſt, imaginari*

nari, quòd audiam illum Regem loquentem ad omnes ſubditos : In animo eſt mihi regiones infidelium vniuerſas ditioni meæ ſubijcere; quicunque igitur comitari me velit, paratus ſit, oportet, non alio vti victu, veſtitu, rebûſque alijs, quàm me vtentem conſpexerit. In ijſdem quoque laboribus, vigilijs & caſibus cæteris, mecum perſiſtendum erit; vt particeps fiat victoriæ & felicitatis vnuſquiſque, prout laborum ac moleſtiarum ſocius extiterit.

TERTIVM *eſt, conſiderare, quidnam reſpondere debeant Regi amantiſſimo liberaliſſi-*

ralißimo fideles ſubditi; & quam promptè ad omnem eius voluntatem offerre ſe accinctos: contrà verò, ſi quis non obaudiret, quanto apud homines vniuerſos vituperio dignus eſſet, atq; quam ignauus miles æſtimandus.

Pars ſecunda huius Exercitij conſiſtit in collatione, ſimilitudinis inter dictum Regem & Dominum IESVM CHRISTVM *circa triplex illud Punctum.*

Primò ſic applicabimus exemplum. Si terrenus ille Rex cum bellicâ ſuâ euocatione dignus eſt, cui attentio & obſequium præſtetur; quantò

magis

magis Chriſtus Rex æternus, mundóq; toti conſpicuus? qui ſingulos ad ſe his inuitat verbis: Mea hæc eſt iuſtiſſima voluntas, totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare: proindè quisquis eò mecum venire cupit, laboret mecum, neceſſe eſt: labori enim præmium reſpondebit.

Secundò ratiocinabimur, neminem fore ſanæ mentis, qui non cupidiſſimè Chriſti ſeruitio ſe totum offerat & addicat.

Tertiò iudicandum erit, quòd

quòd ij, qui ſe obſequijs illius prorſus duxerint mancipandos non ſeipſos tantùm ad laborum tolerantiam, verùm etiam maiora & præclariora quædam munera oblaturi ſint, expugnatâ carnis, ſenſuum, amoriſque proprij & mundani rebellione; vnde reſpondebit quiſque in hunc ferè modum: En, ô Rex ſupreme ac Domine vniuerſorum, tuâ ego, licet indigniſſimus, fretus tamen gratiâ & ope, me tibi penitus offero, meáque omnia tuæ ſubijcio voluntati, atteſtans coram infinitâ bonitate tuâ, nec non in conſpectu glorioſæ Virginis matris tuæ,

totiúſque curiæ cœleſtis, hunc eſſe animum meum, hoc deſiderium, hoc certiſſimum decretum, vt (dummodò in maiorem laudis tuæ & obſequij mei prouentum cedat) quàm poſſim, proximè te ſequar & imiter in ferendis iniurijs & aduerſis omnibus, cum verâ tum ſpiritus, tum etiam rerum paupertate; ſi, inquam, ſanctiſſimæ tuæ Maieſtati placeat, ad tale me vitæ inſtitutum eligere, atque recipere.

De-

Declaratio dictæ Meditationis.

FInis huius Meditationis eſt, propoſitum & decretum firmum imitationis Chriſti Domini noſtri, illúmque cum maximâ perfectione, & quam quis poteſt proximè, ſequendi, prout cùm diuinâ gratiâ poterit, ſenſualitati & amori proprio bellum indicendo: ad quod Chriſtus Dominus noſter omnes generaliter vocat. Exercitium hoc, præter Orationem præparatoriam, duo præambula habet, & duas partes: quarum prima eſt, exemplum & ſimilitudo Ragis temporalis ſubditos ſuos euocantis ad bellum; ſecunda, applicatio iſtius ſimilitudinis ad Chriſtum Dominum

noſtrum. Et ſingulæ partes habent tria Puncta.

PRIMA PARS *huius Meditationis.*

IN PRIMO PVNCTO nota qualitates Regis huius humani, qui hic proponitur, Prima eſt, Princeps à Deo electus, legitimus. Secunda, Rex vniuerſalis omnium Principum, Populorum, & omnium Chriſtianorum. Tertiò Conſiderare in eo debemus prudentiam benignitatem, clementiam, iuſtitiam, & de omnibus ſuis ſubditis prouidentiam, reliquáſque proprietates, quæ Regi à Deo ſuper tot ſubditos conſtituto conueniunt.

In SECVNDO conſidera eius Regis diſcurſum: & nota Primò, quàm rationabilis ſit eius petitio;

tio: ipſe enim non vult manere
in delicijs & commoditatibus
ſuæ Aulæ, ſed ad bellum vult
primus procedere, nec delica-
tiùs vult ipſe tractari quàm ipſi
ſui milites; imò deſiderat, mili-
tes ſibi Regi pares ſint in com-
edendo, bibendo, ipſóque veſti-
tu: nec ſe belli periculis exime-
re, aut ad tutiora loca ſe con-
ferre vult, ſolâ ſuâ omnes præ-
ſentiâ animare deſiderans; quin
imò loca maximè periculoſa
hoſtibúſque expoſita præeligit,
vúltque interdiu in omnibus la-
boribus, noctu verò in vigilijs
excubijſque primus inueniri. Et
quamuis inter Reges hîc in ter-
râ vix ſit inuenire, qui hoc fa-
ciat; ponuntur tamen peculia-
riter hic omnes iſtę circumſtan-
tiæ, vt oculi aperiantur in accu-
ratâ conſideratione exemplo-
rum

...Chriſti Domini noſtri, &
...cipium detur eius voci &
...cationi, quando dicit: Si quis
mihi miniſtrat, me ſequatur:
& vbi ſum ego, illic & mini-
ſter meus erit. Ioan. 12.

Nota ſecundò, Quòd in pro-
miſſione hac Regis, quâ ſuis mi-
litibus partem victoriæ addicit,
prout quiſque laborum & mo-
leſtiarum ſocius extiterit, iam
incipiat apparere differentia
graduum, qui in perfectione
...tilli enim conſiſtunt in ma-
iori vel minori Chriſti imitatio-
ne, prout plus aut minùs ſoci-
us quis laborum fuerit: cui re-
ſpondent varij gradus gloriæ in
cœlo.

In Tertio Puncto con-
ſidera, quomodo ab effectibus &
paſſionibus humanis, qui nobis fa-
G miliari-

io: ipſe enim non vult manere
n delicijs & commoditatibus
ſuæ Aulæ, ſed ad bellum vult
primus procedere, nec delica-
tiùs vult ipſe tractari quàm ipſi
ſui milites; imò deſiderat, mili-
tes ſibi Regi pares ſint in com-
edendo, bibendo, ipſóque veſti-
u: nec ſe belli periculis exime-
e, aut ad tutiora loca ſe con-
erre vult, ſolâ ſuâ omnes præ-
ntiâ animare deſiderans; qui
nò *loca maximè periculoſa*
ſtibúſque expoſita præeligit,
ltque interdiu in omnibus la-
ribus, noctu verò in vigilijs
ubijſque primus inueniri. Et
muis inter Reges hîc in ter-
ix ſit inuenire, qui hoc fa-
ponuntur tamen peculia-
hic omnes iſtę circumſtan-
t oculi aperiantur in actu
conſideratione exemplo-

rum

rum Chriſti Domini noſtri, & principium detur eius voci & vocationi, quando dixit: *Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur: & vbi ſum ego, illic & miniſter meus erit.* Ioan. 12.

Nota ſecundò, Quòd in promiſſione hac Regis, quâ ſuis militibus partem victoriæ addicit, prout quiſque laborum & moleſtiarum ſocius extiterit, iam incipiat apparere differentia graduum, qui in perfectione ſunt: illi enim conſiſtunt in maiori vel minori Chriſti imitatione, prout plus aut minùs ſocius, quis laborum fuerit: cui reſpondent varij gradus gloriæ in cœlo.

In TERTIO PVNCTO conſidera, quomodo ab effectibus & ſenſibus humanis, qui nobis fa-

 milia-

miliariores ſunt & magis noti,
anima aſcendere debeat ad af-
fectus & ſenſa ſpiritualia, quæ
magis ſecreta ſunt & à ſenſibus
remotiora: & ideò, quando, quis
ſllís ſimilitudinibus vtitur, mul-
tùm refert intelligere, quid in
talibus caſibus & rebus huma-
nis euenire ſoleat, gradũ ab ijs
ad diuina faciendo. Atque ita
in Exercitio præſenti, vt quis ex
eo fructum referat, videatur
cum attentione. Primò, Quid
dicant boni & fideles ſubditi;
& quid ſoleant aut debeant re-
ſpondere ad tam iuſtam Regis
humani & tam liberalis peti-
tionem. Secundò, ſi aliquis re-
peritur, qui Regem ſuum in ta-
li occaſione ſequi nollet, habe-
retur infamis, vecors, infidelis,
peruerſus miles, & omni in hoc
mundo vituperio dignus. Quã
in

in rem notanda ſunt Vriæ verba ad Dauidem, 2. Reg. 11. *Arca Dei & Iſrael & Iuda habitant in papilionibus, & dominus meus Ioab, & ſerui domini mei ſuper faciem terræ manent, & ego ingrediar domum meam, vt comedam & bibam, & dormiam cum vxore mea? per ſalutem tuam, & per ſalutẽ animæ tuæ, non faciam rem hanc.* Et quod reſpondit Ethai Getæus eidem Dauid, cùm exiret fugiens à facie Abſalon, volenti ſibi perſuadere, ne ſe comitaretur in illo periculo, 2. Reg. 15. *Viuit Dominus, & viuit dominus meus Rex; quoniam in quocunque loco fueris domine mi*

Rex, ſiue in morte, ſiue in vitâ, ibi erit ſeruus tuus. Si hoc dixerit externus, quid deberet dicere ſubditus naturalis?

SECVNDA PARS *eiuſdem Meditationis.*

SEcunda huius Exercitij pars conſiſtit in applicatione Exercitij dicti de Rege temporali ad Christum Dominum noſtrum; & continet tria Puncta, quæ primis dictis reſpondent.

PRIMVM PVNCTVM. Hic conſiderari debet, quomodo Chriſtus Dominus noſter ſit Rex à Deo electus. *Ego autem conſtitutus ſum Rex ab eo.* Pſal. 2. Et licet regnum eius non ſit de hoc mundo, vt ipſe dicebat Pilato *Regnum meum non*

non eſt de hoc mundo Ioannis 18. quia non eſt temporale, ſed ſpirituale, nec aliquam felicitatem temporalem promittit, ſed æternam: nihilominùs tamen venit ille Dominus geſturus bellum & regnum ſibi acquiſiturus, veritati intellectũ omnium, & voluntatẽ obedientiæ mandatorum Dei ſubijciendo, homines à poteſtate tenebrarum, & à tyrannicâ peccati ſuarúmq; cupiditatum ſeruitute liberans. Vt *non regnet peccatum in veſtro mortali corpore, vt obediatis concupiſcentiis eius.* Rom. cap. 6. Et quamdiu mundus durabit, non deerunt hoſtes dicti Regis imperio rebelles, donec tandem omnes partim amore & obedien-

tiâ, partim ſeueritate & pœnis ſibi violenter ſubijciat, 1. Cor. 15 *Deinde finis, cùm tradiderit regnum Deo & Patri, &c. omnia enim ſubiecit ſub pedibus eius.* Ad hanc militiam vocatur à Domino totus mundus, & ſinguli in particulari, vt bellum ſaltem inferant ſenſualitati & amori proprio, donec perfectè ille Dei voluntati ſubijciatur; ſicut dixit, Matth. 10. *Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram: ſed non veni pacem mittere; ſed gladium*, &c. Porrò in hac pugnâ quâ mortales ſubijciuntur veritati & obedientiæ mandatorum Dei, Chriſtus Rex noſter ſemper difficillima periculíſq; maximè expoſita aggredi ſolitus

tus eſt, in continuâ viuendo contradictione, vt etiam vitam ſuam in Cruce exponeret, ad milites ſuos ne deficerent animandos: hinc nos ad ſui imitationem inuitat, vt dicitur Ioan. 12 *Qui mihi miniſtrat, me ſequatur.* & Hebr. 12. *Recogitate eum, qui talem ſuſtinuit à peccatoribus aduerſum ſemetipſum contradictionem, vt ne fatigemini, animis veſtris deficientes,* &c. Secundùm hoc IESVS CHRISTVS Dominus noſter exemplar eſt & idea, in quam nobis oculi conijciendi: & tantò erit illuſtrior nobis victoria, quantò ei magis ſimiles fuerimus; eóque plus gloriæ nobis expectandum, quò plus de eius laboribus partici-

pauerimus. Rom. 8. *Si tamen compatimur, vt & conglorificemur.*

Applicando hæc omnia ad propoſitum noſtrum, ſi ſubditi ſibi honori ducant, quòd ſimiles eſſe, & in partem aliquam laborum ſui Regis temporalis venire poſſint, ſpe aliquâ victoriꝫ allecti; pugnam detrectabimus nos ignaui & vecordes ſub ſignis Regis noſtri tam illuſtri nobis exemplo præeuntis, qui omnes nobilitate & excellentiâ ſuperat? cuius tam ſint glorioſæ expeditiones, præmiáque omnium Regum donaria coronáſque excellunt; Quomodo à paupertate & contemptu ita nobis timemus? cur offendimur, ſi ita nos tractet mundus ſicut olim Chriſtũ Dominũ noſtrum tractauit? Hanc ratio-

nem;

nem; vtpote ſummi momenti, Saluator noſter frequenter ſuis diſcipulis inculcare voluit. Ioã. cap. 15. *Mementote ſermonis mei, quem ego dixi vobis; non eſt ſeruus maior domino ſuo. Si me perſecuti ſunt, & vos perſequentur: ſi ſermonẽ meũ ſeruauerunt, & veſtrum ſeruabunt.* Et idem Dominus eos, qui hanc eius contemnunt imitationem, non vult vocari ſuos, ſed ſe indignos ait. Matth. 10. *Et qui non accipit crucem ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus.*

In SECVNDO PVNCTO fiat vis in eo, quod dicit; quòd, auditâ hac ratiocinatione, quotquot ſanum habent iudicium, rationéque vtuntur, luben-

tes ſe totos laboribus iſtis conſecrabunt: quia, quod hic petitur, eſt oblatio & ſacrificium ipſiuſmet perſonæ, & quidem totius, nullâ aut re aut potentiâ reſeruatâ. Et vt hoc ſic fiat; ſufficit habere iudicium, & ratione vti: quia re illâ tam benè intellectâ manifeſtum eſt defectum eſſe iudicij, ſi contrarium faciat. Et experientia hoc in omnibus, qui ſani iudicij fuerint, quósque Deus ſuâ luce illuſtrauit, clarè confirmat: nam tanta huic vocationi inerat efficacia, vt infinita ferè Gentium multitudo ad hanc Chriſti imitationem excitata ſit; hinc poſtmodum Apoſtolorum prædicatione tot hominum millia ad fidem conuerſa ſunt, quos ſequentibus tum annis innumeri Martyres, glorioſi Confeſſores, puriſ-

puriſſimæ Virgines, & ſancti E-remitæ ſecuti ſunt: qui ex omni ſtatu, & in omni ætate, in tantis laboribus & perſecutionibus imitati ſunt Saluatorem. Hebr. 12. *Ideóque & nos tantam habentes impoſitam nubem teſtium, deponentes omne pondus, & circumſtans nos peccatum, per patientiam curramus ad propoſitum nobis certamen: aſpicientes in auctorem fidei, & conſummatorem IESVM, qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem, confuſione contemptâ, atque in dexterâ ſedis Dei ſedet.* Quibus verbis videtur Apoſtolus ſummam huius Exercitij deſcripſiſſe.

In TERTIO PUNCTO (in quo dicitur, *Non ſeipſos tantùm ad laborum tolerantiam, verùm etiam maiora & præclariora quædam munera oblaturi ſunt, expugnatâ carnis, ſenſuum, amoríſq; proprii & mundani rebellione*) Notandum, quòd etiamſi in diſcurſu ſuo, quem Rex facit, videatur vocare Centuriones & milites, vt in mundi expugnatione ſubijciendíſq; ſuæ & Patris obedientiæ hoſtibus ſè iuuent, deſignans in hoc miniſtros Euangelicos, qui ad animarum conuerſiouem multùm conſerunt; tamen clarè ex hoc loco intelligitur, quòd bellum illud in eo inchoetur, vt quiſque ſibi, hoc eſt ſuæ ſenſualitati, amoríque

que proprio & mundano bellũ indicat: quia certiſſima regula eſt, & quaſi primum principium huius doctrinæ, vltima illa quâ ſecunda Septimana finitur ſententia: *Hoc vnuſquiſq; perſuaſum habeat tantũ ſe in ſtudiis ſpiritualibus promoturum eſſe, quantum ab amore ſuiipſius & commodi propri affectione ſeſe abſtraxerit.*

Notandum ſecundò, Quòd oblatio illa, quæ fit in tertio Puncto, verbis tam efficacibus & tanti feruoris, nullo modo ſit votum; nec ea fuit intentio ſancti Patris noſtri; ſed tantùm feruens deſiderium, & propoſitum, & deliberata voluntas imitandi IESVM CHRISTVM Dominum noſtrum illúmque per viam crucis ſequendi: & hoc

hoc propoſitū fructus eſt huius Exercitij, id eſt, quod initio eius in ſecundo Præludio petebatur, quod eſt gratia, ne eius vocationi obſurdeſcamus, & prompti alacréſque ſimus ad eum ſequendum, eiúsque voluntati obtemperandum. Quia ſupponitur ex Meditationis diſcurſu, quòd eius vocatio ſit ad tollendam crucem; iuxta id quod dixit Matth. cap. 16. *Si quis vult venire poſt me.* &c.

Notandum tertiò, Quòd illa crux Saluatoris in hac & ſequentibus Meditationibus ſecundæ Septimanæ ad duo reducatur; primò, ad humilitatem in ferendis iniurijs; ſecundò, ad paupertatem in rerum temporalium contemptu. Et hæc paupertas duplex eſt: quarum

runi vna in affectu conſiſtit, repellendo à ſe diuitiarum amorem; altera in effectu, actualiter omnibus rebus renuntiando. Sic etiam vna eſt humilitas cordis, quæ conſiſtit in contemptu honoris; altera actualis, quando re ipsâ aliqua humiliatio vituperatiòq; ſubeunda eſt.

His poſitis, meliùs intelligetur, quod S. Pater noſter prætendit in tertio hoc Puncto: quia cordis humilitas & paupertas ſpiritus vniuerſaliter ad omnes Chriſtianos ſpectant, à ſe omnem honoris & diuitiarum affectum reijciendo, eúmque, quantum in ſe eſt, in ijs, quæ his contraria ſunt collocando, & hinc ab omnibus generaliter petitur, vt ſe hoc modo ad amorem Crucis offerant. Verùm omnibus non

cor-

conuenit paupertas actualis, & reipſâ iniurias & contumelias ferre; ſed eas ferre, quando Deo placuerit, nos earum occaſionibus obijcere, & nos diuina Maieſtas ad paupertatis actualis ſtatum vocare dignata fuerit: quod tunc conſtabit, quando fiet electio. Et ideò hic à nobis aliud non petitur, quàm vt, quantum in nobis eſt, magis inclinemur; nóſque offeramus ad iniurias & ad paupertatem, quò perfectiùs Chriſtum Dominum imitari poſſimus: & illam diſpoſitionem in nobis hoc Exercitium requirit (etſi in tempus electionis & concluſionis reijciendo) eámque deliberationem, an ad maius Dei obſequium ſit, actualem paupertatem eligere, & nos offerre ad infamiam & humiliationem cum effectu.

Quin-

QVINTVS DIES.

De Exercitiis ſecundæ Septimanæ.

IN ſecundâ Septimanâ, ſicut iam diximus, non tantùm ſunt Meditationes de vitâ Chriſti Domini noſtri, ſed etiam Exercitia pro bonâ electione faciendâ. Electionem autem bonam & ſanâm vocamus, benè de rebus noſtris deliberare, non per fines aliquos aut ex inordinatis paſſionibus prouenientes, ſed propter ſolum & purum Dei obſequium; & negotia noſtra concludere propter fines & motiua tam ſublimia & ſpiritualia. Et hic eſt pretioſus ille vitæ ſpiritualis fructus, & finis huius Libri Exercitiorum, vt ex eius titulo apparet, & ex primâ Annotatione; &

ad

ad quem ſe diſponere incipit is, qui Exercitia aggreditur in principio & fundamento.

Materia electionis ſemper ſit oportet de rebus bonis, inter quas, vel ratione ipſarum rerum, vel ratione circumſtantiarum temporis, aut loci aut perſonarum, nobis non conſtat, quæ illarum ſit melior; vnde naſcitur ratio deliberandi atq; eligendi: quia quando alterum eorum, quæ facienda occurrunt, eſt manifeſtè malum, vel quando vtrumque eſt bonum quidem, ſed alterum, omnibus conſideratis circumſtantijs, euidenter eſt meliùs (exempli causâ, ſępè contingit, vt per noſtram fragilitatem renuamus ſequi id, quod bonum eſt, aut etiam meliùs) tum pijs aliquibus Exercitijs & Meditationi-

bus iuuandi ſumus. Verùm in tali caſu nullus deliberationi aut electioni locus relinquitur: quia cum de meliori ſecuri ſumus, tempus eſt illud potiùs executioni mandandi quàm conſultandi.

Materia electionis primò eſt ſtatus vitæ pro ijs, qui eum non habent, pro ijs verò, qui iam in ſtatu bono ſunt, res omnes particulares ad eum ſpectantes in ordine ad reformationem, vel vt quis ſe in eo perficiat; qualia ſunt: An acceptandum ſit hoc officium, aut beneficium. An tot debeat habere famulos, plures aut pauciores. Aut tales vel tales ſumptus facere debeat. An tantam eleemoſynam facere debeat, & cui, & quomodo. Et his ſimilia. Et in particulari, loquendo de nobis,

qui

qui in Religione viuimus, Su-
periores magnam materiam e-
lectionis habent in omnibus re-
bus, quæ ipſorum diſpoſitio-
ni & arbitrio ſubiacent, idque
præcipuè in ijs, quæ pro conſul-
tatione alijs proponi non poſ-
ſunt, & per Orationem reſolui
debent argumenta pro & con-
tra in Dei præſentiâ ponderan-
do, ſéque adiuuando per Exer-
citia & modos electionis.

Subditi etiam magnam in
rebus ſuis, quæ ipſorum maxi-
mè diſcretioni relinquuntur,
per eadem Exercitia inueni-
ent lucem, verbi gratiâ, ad re-
ſoluendum, num Superiori
quidquam proponendum, vel
non proponendum ſit, circa id;
quod eis imperatū eſt; ad quod
iuxta Regulam, Oratio præmit-
ti debet. Idem facere debent in
alijs

aliјs rebus particularibus; quale eſt circa tempus & modum Exercitiorum ſpiritualium, circa occupationes tam domeſticas, quàm miniſteria cum proximo, in quibus ab obedientiâ ita nõ determinantur, quin circa eorum executionem non aliqua eorum relinquantur arbitrio. Item hac electione vtendum, vt quis ſeligat materiam examinis particularis, & media conuenientia, vel ad defectus emendandos, vel ad virtutes acquirendas. Tandem, profectus eò maior erit, quò maiori maturitate ſanioréq; electione in ſuis quis rebus proceſſerit, quóque minùs ſe in abſurda à ſuo ſenſu, vel ab occaſione aut ſuarum inclinationum torrente, abripi ſinat.

Rectus harum electionum v-
ſus

ſus multis obnoxius eſt difficul-
tatibus.

Primò, Vt quis benè intelli-
gat ac ponderet circumſtantias
negotiorum particularium, &
quæ ex ijs oriri poſſunt com-
moda, & benè perſpectam ha-
beat propriam diſpoſitionem,
ſciátque quâ vel paſſione aut
ſpiritu ad aliquid feratur, ne-
ceſſaria eſt magna lux & capa-
citas ex parte intellectus.

Secundò, Non minùs diffici-
le eſt, eam, quæ ex parte volun-
tatis neceſſaria eſt, conſequi di-
ſpoſitionem, quæ debet eſſe ve-
ra & perfecta ad omnes res in-
differentia, quantum in me eſt;
quin potiùs propenſio aliqua ad
ea, quæ appetitui contraria
ſunt, & maior paupertatis, i-
gnominiæ & crucis Chriſti Do-
mini noſtri amor, nec me aliter
ſen-

ſentientem creaturarum amor excæcet; & vt liberiùs poſſim conſiderare rationes pro & contra, & faciliùs ſinam me duci ijs, quæ ad maiorem Dei Domini gloriam, eiúſque ſanctum obſequium, futura iudicabuntur.

Tertiò, Quia licet aliquando quis ſibi perſuadeat, ſe in Meditatione eam, quam deſiderat, quæque neceſſaria eſt, conſecutum eſſe animi diſpoſitionem; cùm tamen electio iam vicina & quaſi proxima, videtur executioni, tum occurrunt difficultates, & voluntas, quia obliqua & conſultationis tempore non benè diſpoſita eſt, turbas & tenebras intellectui effundit: & ſi nihilominùs intellectus iudicet, ſummam tamen voluntas percipit difficultatem, vt illi reſolutioni con-

formet; vnde ſummæ & graues anxietates, tædia & ſpiritus agitationes prouenire ſolent.

Vt autem excitanti ſe in hac ſuâ oppreſſione ſuccurratur, præſcribit varia S. Pater noſter media Meditationum, præparationum, temporis & modi eligendi: quia ſicut is, cui à Medico medicina aut purgatio præſcripta eſt, primò diſponitur per ſirupos & iulapia, & ad hoc tempus captatur conueniens, quod non ſit in coniunctione aut aſpectu aliquo lunæ triſtiore. apponuntur ei boni odores & confortantes, & hæc omnia neceſſaria ſunt, ne turbentur humores: idem planè dicendum eſt de die, quo quis ſe in difficili aliquo & magni momenti negotio reſoluere debet, præcipuè ſi id inclinationi natu-

naturali & affectui contrarium ſit: facilia enim & ordinaria cum minore apparatu reſoluuntur.

Porrò in talibus electionibus difficilioribus, debet quis Primò conſiderare tempus; quod eſt, ne concludat, cùm ſe turbatum aut paſſione aliquâ irretitum ſentit; quia eiuſmodi concluſiones, eo tempore, quo affectus alicuius triſtitiæ aut iracundiæ dominantur factæ, felicem nequeunt habere ſucceſſum: ideò exſpectandum eſt tempus diuinæ illuſtrationis; vel ſaltem tempus ſit ſerenum & pacatum, & quo animæ potentiæ ſint liberæ & expeditæ, vt quámque rem æquâ lance expendant pro rationibus, quæ ſe offerunt pro & contra; vt colligitur ex eo, quod S. Pater noſter dicit de tempore electionis.

Secundò, cauendum, ne deſit tempus ordinarium Meditationi de vitâ Chriſti Domini, ſed Exercitia de electione diuerſas occupent horas: quia illæ de Chriſto Meditationes ſunt velut confortatiua & boni odores, quibus cordis ſuſtentatur vigor, & ſuccus deuotionis conſeruatur. Si enim totum tempus eo die impenderet Exercitio electionis, citò ſe aridum perciperet, deficerétque.

Tertiò, & præcipuè, curandum eſt, vt ille, qui eligit, benè ſit diſpoſitus, & præparatus; ad quod eum iuuabunt quatuor Exercitia, quæ in hac Septimanâ alijs Meditationibus mixta inueniuntur. Primum, de Regno Chriſti, ſecundum, de duobus vexillis; tertium, de tribus hominum claſſibus; quartum, de

de tribus humilitatis gradibus: & hæc ſunt velut quatuor electuaria, quæ ſuauiter animam diſponunt ad veram & ſolidam electionem ſine aliquâ anxietate faciendam.

Vt autem hoc benè intelligatur, ſciri debet, quòd ea ſit bona hominis diſpoſitio ad electionem benè faciendam, quando perfectè reſoluit, & decreuit fugere, quod apertè malum eſt; &, quod conſtat eſſe melius, ſequi; hoc enim, vt diximus, non cadit in electionem. Vt quis primùm obtineat, conuenit ſcire, quòd ad fugienda mala dirigantur omnia Exercitia primæ Septimanæ; & ad ſecundum obtinendum, quod eſt, omnia amplecti, quæ manifeſtè meliora ſunt, dirigantur quatuor illæ, de quibus ſuprà Medita-

 tio-

tiones ſecundæ Septimanæ: quia in primâ, quæ eſt de regno Chriſti, excitatur firma Chriſtum ſequendi voluntas; & illa paulatim in alijs tribus magis perficitur, vt ſuo loco videbimus.

MEDITATIO DE DVOBVS VEXILLIS.

HOc die fiet hæc de duobus vexillis Meditatio; quàm S. Pater noſter in ſuo Libro poſuit pro quarto die Septimanæ ſecundæ.

Textus Exercitiorum S. Patris noſtri ſic habet.

Quarta die fiet Meditatio de duobus vexillis. Vno quidem

dem IESV CHRISTI *optimi noſtri Imperatoris, altero verò Luciferi hoſtis hominum capitaliſſimi.*

ORATIO PRÆPARATORIA fit ſecundum morem.

PRÆLVDIVM PRIMVM *erit hiſtorica quædam conſideratio Chriſti ex vnâ parte, & ex alterâ Luciferi; quorum vterque omnes homines ad ſe vocat, ſub vexillo ſuo congregandos.*

SECVNDVM *eſt ad conſtructionem loci, vt repræſentetur nobis campus ampliſſimus circa Ieroſolymam; in quo Dominus* IESVS

CHRISTVS, *tanquam bono-
rum omnium ſummus Dux,
aſſiſtat. Rurſum alter cam-
pus in Babyloniâ, vbi ſe Lu-
cifer malorum & aduerſa-
riorum ducem exhibeat.*

TERTIVM *ad gratiam pe-
tendam illud erit, vt poſca-
mus exploratas habere frau-
des mali ducis, inuocatâ ſi-
mul diuinâ ope ad eas vitan-
das; veri autem optimique
Imperatoris Chriſti agnoſce-
re mores ingenuos, ac per gra-
tiam imitari poſſe.*

PVNCTVM PRIMVM *eſt,
imaginari coram oculis meis,
apud campum Babylonicum
ducem impiorum in cathedrâ*

igneâ

igneâ & fumoſâ ſedere, horribilem figurâ, vultúq; terribilem.

SECVNDVM eſt, aduertere, quomodo conuocatos dæmones innumeros per totum orbem ſpargat ad nocendum, nullis ciuitatibus & locis, nullis perſonarum generibus immunibus relictis.

TERTIVM, attendere cuiuſmodi concionem habeat ad miniſtros ſuos, quos inſtigat, vt correptis iniectíſq; laqueis & catenis, homines primùm trahant (quod ferè contingit) ad cupiditatem diuitiarum, vnde poſteâ faciliùs mundani honoris ambitio-

nem, ac demum in ſuperbiæ barathrum deturbari queant.

Atque ita tres ſunt præcipui tentationum gradus, in diuitiis, honoribus, & ſuperbiâ fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia præceps ſit decurſus.

Similiter ex oppoſito conſiderandus eſt ſummus optimúsq; noſter Dux & Imperator Chriſtus:

PVNCTVM PRIMVM *erit, conſpicari Chriſtum in amœno campo iuxta Ieroſolymam, humili quidem conſtitutum loco, ſed valdè ſpecioſū formâ, & aſpectu ſummè amabilem.*

Secun-

SECVNDVM *autem eſt, ſpeculari, quo pacto ipſe mundi Dominus vniuerſi electos Apoſtolos, diſcipulos & miniſtros alios per orbem mittat; qui omni hominum generi, ſtatui & conditioni doctrinam ſacram ac ſalutiferam impertiant.*

TERTIVM, *auſcultare concionẽ Chriſti exhortatoriã ad ſeruos & amicos ſuos omnes in opus tale deſtinatos, quâ eis præcipit, vt iuuare ſtudeant quemlibet, ac primò inducendum curent ad ſpiritualem affectum paupertatis, & inſuper (ſi diuini obſequij ratio & electio cœleſtis eò ferat) ad*

ſectandam actu ipſo veram paupertatem; deindè, vt ad opprobrij contemptúsq́; deſiderium alliciant, vnde humilitatis virtus enaſcitur. Et ita tres conſurgunt perfectionis gradus, videlicet paupertas abiectio ſui, atq́; humilitas, quæ ex diametro diuitijs honori, & ſuperbiæ opponuntur, ac virtutes omnes ſtatim introducunt.

Colloquium poſteà formandum erit ad Virginem beatam, implorandáq́; eſt per eam à Filio gratia, vt recipi poſſim, & manere ſub vexillo; idq́; primò per ſpiritualem tantùm paupertatem aut etiam

iam in rerum exſpoliatione ſitam, (ſi quidem ad eam me vocare atq; admittere dignabitur) deinde per abiectionem quoq; ſeu ignominiam, vt ipſum imiter vicinius, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei tam in alicuius detrimentum, quàm in offenſam Dei cedat. Terminabitur primum hoc colloquium per Aue Maria.

Secundum colloquium ad Chriſtum hominem dirigitur, vt mihi à Patre impetret illud idem; ſubdetúrq; in fine Oratio, Anima Chriſti.

Tertium ad Patrē, vt annuat petitioni, cum Pater noſter.

Finis huius Meditationis, eſt ſuppoſità voluntate, quam in primâ Meditatione excitaui-mus, ſequendi Chriſtum no-ſtrum, ſcire, in quibus rebus particularibus illum imitari debeamus, & poſito, quòd nos ad bellum vocet, ſcire, in qui-bus rebus & cui debeamus bellum indicere. Hoc nos do-cet S. Pater noſter ſub ſimilitu-dine duorum Ducum, & duo-rum vexillorum: quia, vt erat miles, in militaribus ſemper e-xercitijs educatus, hoc ei ſic reuelauit eúmque docuit Deus Dominus noſter per illam alle-goriam ſub nomine Ducum, mi-litum, exercitus, & vexillorum. Et, ſicut ipſe poſtmodum retu-lit (& ex eius ore referre ſo-let P. Euerardus Mercurianus quartus Præpoſitus Generalis) in

in iſto Exercitio detexit & reuelauit ei Deus totam ideam, inſtitutum & finem noſtræ Religionis, & nomen, quod aſſumere deberet SOCIETATIS IESV, id eſt, militum, qui ſub vexillo Chriſti Domini noſtri contra Luciferũ, Dei noſtrúmque capitalem hoſtem, militaturi erant. Illa ſimilitudo præterea valdè opportuna eſt ad detegendos contrarios ſpiritus, qui intra nos pugnant, primámque nobis ingenerandam lucem pro diſcretione ſpirituum neceſſariam; hoc eſt, vt diſtinguamus inter bonum & malum, vt hinc reſiſtamus, & illinc obediamus, ac ſequamur.

In PRIMO PRAELVDIO loco hiſtoriæ ponatur.

Primò, Quòd ſint duo Duces, quorum alter Chriſtus Dominus

nus noſter, ſummus Imperator & Dux noſter, alter eſt Lucifer, capitalis humanæ hoſtis: inter quos tanta eſt differentia, quantam ipſe Chriſtus declarauit Ioan. 10. *Fur non venit niſi vt furetur, & mactet, & perdat; ego veni, vt vitam habeant, & abundantiùs habeant.*

Secundò, Quòd duo iſti Duces, vnus tam amicus, & alter tam hoſtis noſter, inter ſe habeant bellum, non pro ciuitatibus, nec caſtris, nec regnis terræ, ſed pro homine, & ſuper iure, quod vterque in illum ſibi vindicat, hoc eſt pro me; vter eorum maius imperium in me ſit habiturus.

Tertiò, Quòd duobus illis Ducibus talis ſit de homine pugna,

gna, quâ non violenter eum ſubigant, ſed alliciant, trahántque voluntatem: & ideò IESVS CHRISTVS Dominus noſter omnes ſuâ vocatione & ſecretis ſuis inſpirationibus vocat & allicit, vt ſe ſuo vexillo ſubijciant, & Lucifer eodem modo eos ſub ſua ſigna vocare conatur. Et tandem, iſta eſt huius hiſtoriæ ſumma, quo ſinguli Duces hominem vocent inducúntque, vt liberè ſibi ſe ſubijciat, obediátque.

SECVNDO PRAELVDIO nihil eſt peculiare, niſi quòd S. Pater noſter, quò locum det iſtis duobus exercitibus & vexillis, campum Ieroſolymitanum exercitui bonorum militanti ſub vexillis Chriſti Domini noſtri attribuerit, & campum Babylonicum exercitui malorum

ſub ſignis Luciferi: quia S. Scriptura ſolet aſſignare ciuitatem Ieroſolymitanam bonis & Babylonicam malis.

In TERTIO PRAELVDIO continetur finis totius huius Meditationis, qui conſiſtit in eo, vt à Deo Domino noſtro obtineat quis donum diſcretionis ſpirituum bonorum & malorum, & vires, quò malis bellum indicat, & bonis obediat: & hac ratione tertium hoc Præludium conuenit cum titulo, qaem S. Pater noſter præfigit Regulis diſcretionis eorum, vbi ſic dicit: *Regulæ aliquot ad motus animæ, quos diuerſi excitant ſpiritus diſcernendos, vt boni ſolùm admittantur, & pellantur mali.*

Meditatio habet duas partes;

tes;

tes: vna eſt de vexillo Luciferi, & ſecunda de vexillo Chriſti Domini noſtri: & quæque pars habet tria Puncta, quæ ſibi inuicem reſpondent.

PRIMA PARS *Meditationis.*

PRIMVM PVNCTVM. Formanda imaginatio de Lucifero cum omnibus circumſtantijs, quæ hîc notantur. Primò, Quòd ſit in campo Babylonico. Secundò, Quòd aſcenderit ad altiorem cathedrã. Tertiò, Quòd ea cathedra plena ſit igne. Quartò, Quòd ex ea prodeat multum fumi. Quintò, Quòd ſit figura horribilis vultúqne terribilis. Iſta enim ſunt ſigna, quæ ad eius nos cognitionem ex vultu perducant,

cant,

cant, & vt nobis ab eo cauere poſſimus: & hæc eius imaginatio multum proderit ad eius tentationes & ſuggeſtiones diſcernendas; qui finis eſt huius Exercitij.

SECVNDVM. Notatur hic ſollicitudo & media, quibus dæmon vtitur ad finem ſuum conſequendum; miniſtros ſuos mittendo ad omnes mundi plagas; monens, ne vlli loco aut alicui hominũ generi parcant. Et ſic totum hunc mundum conſiderabimus, ſicut eum vidit ſanctus Antonius, plenum laqueis, retibus & venatoribus; plenum vijs lubricis, quæ ſunt occaſiones multæ lapſuum plenúmq; tentatoribus, qui omnes artes adhibent, nullâ prætermiſsâ: vnde tanta hominum cęcitas prouenit, & tot lapſus, vt nul-

nullus ab hominum conuerſatione tam remotus aut ſecretus ſit, nec vlla tam ſpiritualis perſona, quæ tentationibus obnoxia non ſit. Primum ergo Punctum nobis inſinuat hoſtis noſtri conditionem, qui eſt ferox & crudelis, qualis eſt leo; & Secundùm, quòd non ſit inſtar leonis, qui ſatur ſe componit ad dormiendum, ſed inſtar eſurientis, qui præ fame quaſi rabidus rugiat, circumeátque quærens, quem deuoret: quod totum debet in vobis excitare vigilantiam & prudentiam, ſecundùm Apoſtoli monitum 1. Petr. 5. *Sobrii eſtote, & vigilate; quia aduerſarius veſter diabolus tanquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret, &c.* Hæcque

viga-

vigilantia nobis ſeruire debet ad cautelam, ne nimiùm quibusuis occaſionibus externis fidamus, nec omni ſpiritui, quo intus mouemur, credamus; attentè intentiones dæmonum examinantes, quò ab ijs nobis caueamus, ne culpâ noſtrâ & incuriâ in tentationem intremus, vt Saluator monet: *Vigilate, & orate, vt non intretis in tentationem.*

In TERTIO PVNCTO nobis proponuntur cum diſtinctione res, ad quas per ſe & ſuos miniſtros nos dæmon alliceare conatur, quæ ſunt tres, amor diuitiarum, & honoris, & ſuperbia.

Vnde nota ordinem, quem dæmon in tentando ſeruat: incipit enim plerumque à concupi-

cupiſcentiâ diuitiarum tanquam à re proximè coniunctâ neceſſitati corporis & obligationibus domus & familiæ. Secundus gradus eſt, honor vanus; quia ſi quid ex bonis ſuſtentationi perſonæ familiæq; ſuperſit, ſtatim oculos conijcinnt in amplificandum ſtatum augendámque familiam & honores, quo totum, quod reſiduum eſt, expendatur, ita vt nihil ſibi alíisq; ſuperſit. Et vt tales quotidiè ſibi imaginantur maiorem familiæ honorúmque amplitudinem, ita nullæ eis ſufficiunt diuitiæ; ſicq́ue cum prouentu creſcit concupiſcentia; & à primo ſecundóq; vitio gradum faciunt ad tertium, nimirum ſuperbiam. Non enim in id, quod ſunt, oculos conijciunt, ſed in id, quod habent, aut habere putan-

tantur; & ſuæ exiguitatis ſtatúſque prioris obliti, tantos ſe eſſe putant, quantæ ſunt diuitiæ & honores: hinc ſe magni faciunt; & ab alijs maiores, quàm ſunt, haberi volunt; & inordinatè appetunt propriam excellentiam, quæ vera & genuina eſt ſuperborum conditio.

Secundò nota, quòd ex hoc indebito diuitiarum honoris & propriæ excellentiæ amore oriantur reliqua vitia, ad quę, quaſi per catenam, hiſce medijs nos dæmon pertrahere conatur. Ex diuitiarum enim appetitu ordinariè proueniunt fallacię, deceptiones, furta, violentiæ, periuria, & omne iniuſtitiarum genus; In perſonis ſpiritualibus, & Deum timentibus, prouenit cordis inquietudo, qualis eſt eius, qui inter ſpinas verſatur,

ſicci-

ſiccitas in oratione, durities & defectus compaſſionis pauperum. In Religioſis oritur deſiderium rerum curioſarum & ſuperfluarum, proprietates, lautæ tractationes, amicitiæ vanæ cum ſæcularibus, quò ab ijs impetrent, quod appetunt; diſſimulationes & mendacia cum Superioribus, ne detegantur, amaritudines & murmurationes contra eos, quando impediunt, &c.

Amor honoris producit iactantiam, hypocriſin, ambitum officiorum & habitationis honoratioris, horúmque iniquis artibus procurationes cum ijs, qui ad hæc multum iuuare poſſunt, contemptum & detractiones de æqualibus & competitoribus diſputationes, contentiones, diſcordias & nouitates,

tes, &c. Ex ſuperbiâ oritur cæcitas intellectus, durities iudicij, pertinacia in ſuo ſenſu, inobedientia erga Superiores, præſumptio de ſeipſo, otium, tædium in ſui recollectione, vanæ loquelæ, euagationes in oratione, amor & æſtimatio rerum præſentium, & guſtus in voluptate carnali; ita, vt Deus frequenter occultam aliquam ſuperbiam manifeſto peccato luxuriæ puniat.

Ex dictis ſequuntur duæ Regulæ, quò quis faciliùs in notitiam veniat tentationum dæmonis; & ſunt quaſi prima documenta diſcretionis ſpiritualis.

Prima eſt ex parte rei ipſius, quando nempe ſentimus nos moueri & inclinari ad amorem diuitiarum, honoris & propriæ excel-

excellentiæ; vel ad aliud aliquod vitium, quod ex illis tanquam ex radice naſcitur: quia illa ſunt, ad quæ dæmon nos inducere conatur, vt in tertio Puncto bene notatur, & tunc tentatio magis eſt manifeſta.

Secunda Regula eſt ex parte modi, cum quis experientiâ percipit eiuſmodi cogitationem turbationi cauſam dare, animóque anxietatem, diffidentiam & obſcuritatem offundere: tales enim fructus in animâ à dæmonis ſuggeſtione produci ſolent. Nam vt ex vocis & modi loquendi tono clarè percipimus, an is, qui loquitur, in humili ac alto ſit loco, an iracundus ac furioſus, an ſuauis aut pacatus, &c. ſit ex affectibus illis, quos anima ſentit, colligitur, quòd illi à Duce ſuper-

bo, feroci, terribili, qui ex cathedrâ ſuâ eleuatâ non ſpirans niſi fumos & ignes loquitur, proueniant.

SECVNDA PARS *Meditationis.*

De vexillo Chriſti Domini noſtri.

EAdem tria Puncta è contrario nobis ſunt conſideranda de Chriſto Domiuo noſtro, ſummo & vero Duce.

In PRIMO PVNCTO formando in nobis ipſis imago Chriſti Saluatoris noſtri, cum proprietatibus ſuis & cõditionibus, vt hîc dicitur. Primò, Quoad locum, *in regione Ieruſalẽ*; quod ſignificat pacem, & repræſentat Ieruſalem cæleſtem, quę eſt ciuitas Dei, de qua dicitur:

Glo-

Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas Dei. Secundò, In campo magno, plano, aperto, & patientiſſimo cœlo; quod ſignificat lucem, hilaritatem & latitudinem cordis. Tertiò, in loco humili, diſpoſitione & vultu demiſſo, qui omnem tollit horrorem & timorem, & ad familiarem conuerſationem inuitat, omnémque ſpondet manſuetudiné & affabilitatem. Quartò, Quoad eius perſonã ſpecioſus, gratioſus, vultu amantis quíq; amari meretur. Et tandem vt Spõſa dicit, *totus dedeſirabilis.* Ex illis enim circumſtantijs ſenſibilibꝰ loci & perſonæ, via nobis aperitur ad notitiam ingenij & conditionis Chriſti Domini noſtri, nobíſq; eius doctrina, ſanctæq; inſpirationes innoteſcũt.

In SECVNDO PVNCTO conſideranda electio Apoſtolorum, Concionatorum & aliorum Euangelij miniſtrorum, quos Saluator paulatim, variiſque temporibus vocat, & per vniuerſum mundum diſtribuit, inſpirando in corda flaccidorum mortalium cogitationes Apoſtolicas, animóſque, quò parentes, patriam, diuitiáſque & amicos relinquentes, penetrent vſque ad vltimos terræ fines, & per montes & ſiluas velut venatores homines quærant, eóſque è ſuis antris & cauernis educant, vt Euangelij lumine illuſtrati, in ſui Creatoris cognitionem veniant. Hinc nullus eſt in toto orbe angulus ita deſertus, nec gens tam barbara, quò hæc Christi Domini noſtri notitia eiúſque doctrina non perueneſrit.

rit. *In omnem terram exiuit ſonus eorum,&c.*

TERTIVM PVNCTVM continet doctrinam, quam Chriſtus Dominus noſter ſuis illis Ducibus inculcat, quâ homines ad ſanam mentem perducant: hanc S. Pater noſter ad trria Puncta conrraria ijs, quæ dæmon hominibus perſuadet, mundúsque docet & exercet, reducit; quæ ſunt, primò, Paupertas, oppoſita diuitijs; ſecundò, Opprobria & contemptus, oppoſita honori mundano; tertiò, Humilitas, contraria ſuperbiæ.

Circa quæ NOTANDVM PRIMO, Quòd in hoc Exercitio fundata ſit doctrina ea, quam ſanctus Pater noſter tam grauiter & cum tantâ emphaſi in-

trantibus in SOCIETATEM
proponit in cap. 4. Exam. à. 6.
34. vſque ad Capituli finem:
quæ vocari poteſt Admirabilis
huius Exercitij commentarius.
Ex hoc enim Exercitio, ſicut di-
ctum eſt, prodijt forma SOCIE-
TATIS, quæ fundata eſt in o-
dio, non ex parte, ſed perfecto,
& omnium, quæ mundus amat
& amplectitur, admittendo &
totis viribus concupiſcendo,
quídquid Chriſtus Dominus
noſter amauit & amplexus eſt:
& qui in hoc non collimat aut
incumbit, vel qui tam feruen-
tia deſideria non habet, vel ſal-
tem habere non deſiderat, apud
ſe non ſtatuens, nec paratum ſe
oſtendens ad ferendas cum di-
uinâ gratiâ patienter qua ſuis
iniurias, illuſiones, opprobria,
aliáque, quæ Chriſti Domini

noſtri veſtis & inſignia includunt; iſte, inquam, qui veſtem eam ſui Domini non æſtimat, dici non poteſt iſtum Ducem ſequi, neque de iſtâ eſſe cohorte.

NOTANDVM SECVNDO, Quod tres illi perfectionis gradus inter ſe ſunt coniuncti & quaſi concatenati, vt de tribus contrarijs diximus; & ex ijs, tanquam ex radice, cæteræ virtutes oriuntur. Primò enim debemus omnes vniuerſaliter iuuare, adducendo illos ad ſummam paupertatem ſpiritualem hoc eſt, ad reijciendum à ſe diuitiarum amorem, earúmque æſtimationem; vnico quaſi ictu concupiſcentiam, quæ omnium malorum eſt fons, ex animo præſcindendo, & tunc verum & perfectum eſſe odium illud diuitia-

 uitia-

uitiarum ſciemus, quando re ipsâ illas deſerere paratos nos ſentiemus, ſi eam Dei fore voluntatem intelligeremus; ita, vt eas actu non deſerere, non tam à noſtrâ, quàm à diuinâ voluntate procedat.

Ab hoc gradu aſcenditur ad ſecundum, qui eſt contemptus honoris quia animus omnis ac impetus, quo ferimur in honorē mundanum, naſcitur ex pecuniâ; & pecuniæ gratiâ homines in æſtimatione ſunt, multorūq; lucrantur amicorum & adulatorum turbam. Prouerb 14. *Etiam proximo ſuo pauper odioſus erit: amici verò diuitum multi.* Et hinc quando quis diuitias contemnere decreuit, eâdem operâ honores contemnere decernet: defici-

ente

ente enim pecuniæ huius quaſi ſanguine remanebit obſcurus & quaſi in angulo, ſine vigore & vilis.

Hinc ad tertium gradum aſcenditur, qui eſt Humilitas, quâ clarè quis cognoſcit, iterúmque cognoſcit ſuam paruitatem: & cùm in bonis temporalibus ita ſit pauper, oculos aperit, quò eam ſuam paupertatem clarè videat, & tum ſe talem æſtimat, qualis reuerà eſt & non qualem eum homines fingunt.

Ex tribus illis gradibus reliquæ oriuntur virtutes. Ex amore enim paupertatis prouenit pax, animi quies, fiducia in Deum in temporalibus neceſſitatibus, & conformitas cum diuinâ voluntate in bonorum iacturâ, rerúmque infauſtis ſuc-

ceſſibus: item animus libenter tam facultatum ſuarum quàm etiam lucrorum faciendi iacturam, nolendíq; ea cum periculo diuinæ offenſionis acquirere; neque etiam litigandi, ſed potiùs pallium petenti etiam dandi tunicam, egentibus libenter ſua communicandi, petenti commodandi, debitoribus tempus ſoluendi commodum concedendi.

Hinc etiam oritur, quòd qui ad maiorem perfectionem vocati ſunt, ſua vendant bona eáq; dent pauperibus, nec quærant ſuperflua, nec curioſa, ſed contenti ſunt exſpectatione panis quotidiani à Deo, & gaudeant, ſi aliquos paupertatis effectus aliquando experiantur, libenter indigentiam rerum etiam neceſſariarum, ſiquando ea ſe occa-

occaſio offerret, ferendo: *In fame, ſiti, frigore & nuditate,* &c.

Ex amore contemptus & iniuriarum prouenit, quòd quis loco & officio humili recreetur, non quærendo primas cathedras in Synagogis, nec ſalutationes honoréſque in foro, nec accubitus primos in menſis tempore conuiuij, nec quod quis velit ab hominibus vocari Magiſter. Oritur etiam patientia in iniurijs, diſponendo ſe ad grauiores, & promptitudo in ignoſcendo, alióſque honorando, & eos omni beneuolentiâ & honore præueniendo, quæ omnia ſunt conſilia Euangelica. Si autem quis iniurias amare debeat, multò magis errorum reprehenſionem ac correctionem,

nem, eos non inficiando, non abſcondendo, non excuſando, &c.

Humilitatem ſequitur gratiarum actio, manſuetudo, iudicij ſubmiſſio. Nolle diſputare, vel ſuum iudicium mordicùs tueri, nec contendere apertum eſſe in reddendâ conſcientiæ ratione, cum Superiore & Patre ſpirituali ſincerè agere, libenter petere & admittere ſana conſilia, amare ſilentium, nolle innoteſcere, & omni modo quidquid in oculis hominũ ſplendoris aliquid habet occultare. Hæc & ſimilia continentur in Saluatoris noſtri doctrinâ, & quæ ſuis Ducibus commendat, quò ea hominibus tradant eóſque per illa iuuent.

Hinc etiam reſultant duæ aliæ Regulæ diſcretionis, quò quis

quis in perfectam inſpitationis diuinæ notitiam veniat. Prima, ex parte rerum: ſi enim ab aliquâ ex ſupradictis nos moueri percipiamus, poſſumus nobis perſuadere eam eſſe inſpirationem diuinam. Secunda, ex parte modi: quia quando cogitatio illa animi quietem, ſuauitatem, gaudium, lucem & fiduciam adfert, indicia ea ſunt boni ſpiritus. Cum enim Chriſtus Dominus noſter tam ſit pacificus, támque ſpecioſus & ſuauis, & in loco demiſſo & tam humili ſedeat, non poteſt nobiſcum niſi familiariter loqui, omni nos gaudio & ſuauitate perfundens. Huc pertinet, congruenter Punctis ijs regulis, quas iam declarauimus, vt quiſque ſuas cogitationes motúſque internos exanimet, ſicque

Ducis ſui & aduerſarij vocem agnoſcat, quò clarè, ſub cuius ſignis militet, videre poſſit.

In hoc Exercitio fiunt tria colloquia: primum ad virginem Dominam noſtram; ſecundum ad Chriſtum Dominum noſtrũ; tertium ad Patrem æternum: quorum primâ vice fit mentio in Repetitione primæ Septimanæ. Et eadem tria colloquia fieri in omnibus Meditationibus ſequentibus, toto tempore, quo aliqua electio durat: tum enim occurrere ſolent tot difficultates, vt neceſſe ſit hiſce colloquijs affectum excitare, & maximè interceſſione B. Virginis Dominæ noſtræ ſibi conſulere.

Materia petitionis eſt ſupplicatio, quâ petimus ad vexillum Chriſti Domini noſtri admittit,

vocem eius audiendo, eámque in duobus præcipuè executioni mandando; primò in ſummâ paupertate ſpirituali & actuali; ſecundò, in ferendis iniurijs & infamiâ, vt Dominum noſtrum quàm proximè ſequamur.

In primò, quoad paupertatem actualem ponitur conditio, ſi diuinæ nempe ſuæ Maieſtati placuerit ad iſtud vitæ genus eúmque paupertatis gradum me vocare, integram eius determinationem in tempus electionis reſeruando; vt ſuprà dictum.

In ſecundo, quoad inivrias ponuntur duæ conditiones. Prima, vt ego illud, quantum in me eſt, deſiderium habeam, optando, vt nullius hoc culpâ aut diuinæ Maieſtatis offensâ fiat. Secunda, ne ego iuſtam ijs iniu-

iniurijs ijſdem occaſionem. Quod etiam dicitur in Examine cap. 8. §. 44. vnde, ſicut dictum eſt, hauritur eadem illa huius Exercitij doctrina.

SEXTVS DIES.

De reliquis Exercitijs ſecundæ Septimanæ.

MIrabilis eſt modus, quem S. Pater noſter ſeruat, vt nos quaſi manu ducat in hâc ſecundâ Septimanâ ad ſummum perfectionis; de quo, vt aliquid de eo intelligamus.

NOTEMVS PRIMO, Quòd eius intentio ſit, vt excitans diſponat ſed ad ſequendum Chriſtum Dominum noſtrum tanquam verum ſuum & legitimum

mum Regem, à quo ad bellum illud cum hoſtibus ſuis ineundum amicè inuitatur. Deindè, vt firmiter proponat eum ſequi in maximis periculis & laboribus; verbi gratiâ, in contemptu honoris, & amore iniuriarum & infamiæ, & tandem in verâ cordis humilitate. Vt ſic in animo ſuo diuitias contemnat, amétq; paupertatem, vt etiam paratus ſit reipsâ eaſdem diuitias relinquere, & paupertatem amplecti, ſi intelligat, hoc ipſum futurum ad maius Dei obſequium, & maiorem Dei Domini noſtri gloriam. Vt, ſi laus & gloria diuinæ Maieſtatis par foret, ad maiorem tamen Chriſti Domini noſtri imitationem eligat potiùs paupertatem & infamiam, & reputari pro ſtulto, quæ Chriſtus Dominus noſter amauit

uit atque amplexus eſt; non au-
tem hiſce contraria, quæ mun-
dus tantoperè amat & ample-
ctitur. Et hic gradus electionis,
præterquàm quòd ex ſe valdè
ſublimis ſit & pretioſus in vitâ
ſpirituali (vt ſanctus Pater no
ſter bene notat in cap. 4. Exa-
min.) eſt prætereà valdè efficax
ad animam excitandam, vt ſa-
nam electionem in quocunque
negotio, quantumuis graui &
difficili, abſque vllo inordinatæ
alicuius paſſionis periculo fa-
ciat.

NOTEMVS SECVNDO, Quòd etiamſi Puncta illa per-
fectionis proponantur exerci-
tanti ſe in omnibus iſtis Medi-
tationibus, vt ſciat, quâ viâ am-
bulare, quò eniti, & quid præ-
tendere debeat; non tamen vis
nobis ſtatim inferenda eſt in o-
mni-

mnibus iſtis propoſitis, ſed paulatim, ordinatè gradatim, Nã in Exercitio de regno Chriſti collimatur præcipuè in reſolutionem & propoſitum ſequendi Dominum ſuos ad bellum vocantem: in Exercitio de duobus vexillis prætenditur declaratio magis particularis, in quibus nempe rebus illud bellũ conſiſtat; & vt propoſitum illud generale Chriſtũ ſequendi magis confirmetur, & lumen maius acquiratur, quò ſigna illa ſui Ducis & hoſtis melius cognoſcat, magis ſe in amore paupertatis ignominiæ & humilitatis, vt dictum eſt, exercendo. Quia tamen iſte diuitiarum contemptus non eſt, nec eſſe poteſt verus & perfectus, niſi perſona etiam decernat, eas re ipsâ, quando id neceſſarium

um foret, & Deus ad hoc eam vocaret, deſerere. Et multi verè in eo decipiuntur, ſibi perſuadentes, quòd paupertatem ament, quando nihil eis deeſt; & honoris contemptu delectentur, eúmque ament, quando actu honorantur, magníque ab omnibus ſiunt: & cùm occaſiones iam iſtius paupertatis & humiliationis actu ſubeundæ ſeſe offerunt, retrahunt pedem, nolentes honores & diuitias, quas poſſident deſerere. Vt huic difficultati occurrat ſanctus Pater noſter, addit tertium aliud Exercitiũ, quod vocant de tribus hominum claſſibus: in quo vrget illud ſolum Punctum; quòd is, qui inordinatum hunc diuitiarum amoré ex animo ſuo eradicare intendit, debeat etiam eſſe diſpoſitus ad eas re

as re ipsâ deſerendas, quando illud ſciret ad maiorem Dei gloriam futurum. Et tandem in vltimo Exercitio, quod eſt de tribus gradibus humilitatis, colligit omnia illa propoſita & reſolutiones eáſque ad maiorem perfectionem reducere conatur, dicens, quòd non tantùm quando maior Dei eſſet gloria, ſed etiamſi par ea foret, & æquale obſequium, potiùs tamen paupertatem & humiliationem actualem optare deberet, non ex alio capite, quàm vt ſic magis accedat ad ſimilitudinem Chriſti Domini noſtri.

Praxim horum duorum ſubiungemus hîc breuiter.

De tribus hominum claſſibus ſiue differentiis, vt potiſſi-

tiſſimam partem amplectamur.

ORATIO PRÆPARATORIA vt ſemper antehac.

PRÆLVDIVM PRIMVM *fiat, propoſitis vice hiſtoriæ tribus hominum claſſibus diſtinctis, quarum vnaquæque decem millia ducatorum alio, quàm diuini cultus & amoris ſtudio ſibi parauerit; nunc autem placatum habere Deum, & ſalua fieri exoptet, ſublato vtcunque noxio affectu rerum, vtpote ſalutis impedimento.*

SECNDVM *eſt, imaginaria conſtructio loci cuiuſdam, in quo videam meipſum coram*

ram Deo Sanctiſque omnibus adſtantem atque perſeuerantem, cum deſiderio intelligendi, quonam pacto ipſi Deo placere queam potiſſimùm.

TERTIVM *eſt, optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam, quod & Deo acceptiſſimum & mihi ſaluberrimum futurum ſit.*

Prima igitur claſſis optat quidem acquiſitæ rei exuere affectum, vt conciliari Deo poſſit; ſed media debitáq; adminicula toto vitæ tempore non admouet,

Secunda itidem affectum malè ordinatum auferre cupit,

pit , ſed rem interim mor-
dicus tenere , ac Deum po-
tiùs trahere ad votum pro-
prium , quàm , relicto impe-
dimento, per conducibiliorem
ſtatum ad illum tendere.

Tertia poſtremò, affectum
in ſincerum volens abijcere,
rem ipſam vel tollere vel
tenere æquè parata eſt , pro-
ut ad diuinum cultum com-
modius fore , vel ex diuino
inſtinctu , vel ex rationis di-
ctamine animadverterit :
ac interim omnia relinquens
integra illud tantum verſat
& inquirit, nec aliam admit-
tit relinquendæ aut retinen-
dæ rei acquiſitæ cauſam, præ-
ter

ter rationem ac deſiderium diuinæ gloriæ, vt quàm maxima ſit.

Colloquia tria ſubſequentur, vt nuper facta ſunt in Meditatione de duobus vexillis.

Notandum ad hæc, quòd vbi affectum ſentimus paupertati perfectæ, quæ tum in ſpiritu, tum in rerum abdicatione conſiſtit, aduerſantem, & ad diuitias magis inclinantem, multùm confert ad eum elidendum; petere à Deo, licet retinente carne, vt ad paupertatem eiuſmodi ſectandam nos eligat, ſeruabimus tamen inte-

reà deſiderij noſtri libertatẽ, quâ liceat conuenientiorem diuino ſeruitio viam inire.

Declaratio hujus Exercitij.

FInis huius Meditationis (vt dictum) eſt inſiſtere, & vim facere in eo, quòd nòn poſſit eſſe perfecta paupertas ſpiritualis in eo, qui, quantum in ſe eſt, non etiam eſt diſpoſitus ad actualem: nec verum ſit, quòd is omnem à ſe diuitiarum amorem reiecerit, qui non etiam paratus eſt eas actu deſerere vbi id maior Dei gloria maiórque ſpiritus profectus requireret. Et quamuis adhuc nihil debeat concludere circa diuitiarum retentionem vel abdicatio-

cationem (illa enim reſolutio differtur in tempus electionis) interim tamen cogitet, ſe omnia re ipsâ reliquiſſe, vim faciendo in eo, quòd nec illa, nec quiduis aliud deſideret, ſi non ſit futurum ad Dei Domini noſtri gloriam: ita vt deſiderium Deo meliùs perfectiúsq; ſeruiendi illum ſolùm moueat ad aliquid acceptandum vel reſpuendum.

Forma hvius Meditationis valdè ſimilis eſt parabolę, quam Chriſtus Saluator noſter propoſuit de ſeminatore; notando quatuor claſſes, aut hominum genera, qui idem verbum Dei audiunt, diuerſis tamen effectibus.

Prima eſt eorum, qui verbum Dei audiunt, ſed ſtatim ſe auertunt & obliuiſcuntur.

Secunda eorum, qui cum gaudio audiunt, ſed in tempore tentationis recedunt, & idem deſerunt.

Tertia eorum, qui audiunt, & illud cum gaudio ſuſcipiunt, ſed diuitiarum rerúmque temporalium concupiſcentia illud ſuffocant, atq; ita fructum non referunt.

Quarta eorum, qui audiunt, & illud conſeruant, & velut terra pinguis benéque culta vberem fructum adferunt in patientiâ. Certum eſt, quod Saluator eas quatuor hominum claſſes propoſuerit, vt animaduerſo earum diſcrimine, ſinguli conarentur eſſe de claſſe meliorum, ac ſeſe diſponere ad referendum fructũ, quem poſtremi referunt: eo modo in hoc Exercitio nobis proponuntur tres claſ-

claſſes, ſiue tria genera hominum, qui omnes temporalia bona poſſident; & omnes à ſe eorum affectum & amorem remouere volunt; & diuerſa ad hoc omnes proponunt media, vt, conſiderantes eam quæ inter illos eſt differentiam, optimum eligamus.

In PRIMO PRAELVDIO hiſtoriæ notandum, quòd, quando ſupponitur, quòd iſti homines decem millia ducatorum acquiſiuerint non debitè, non velit dicere, quòd ea iniuſtè & contra conſcientiam acquiſiuerint, quia tali caſu res nullam haberet difficultatem: quia non tantum obligarentur ad remouendum à ſe omnem eorum affectum inordinatũ, verùm etiam ipſa decem millia malè & iniuſtè acquiſita actu &

re ipſâ reſtituere deberent: ſed loquitur conuenienter intentioni præſenti iſtorum hominũ, qui eam pecuniam acquiſierunt, non tam moti amore Dei, quàm earum pecuniarum amore, & maximè propter reſpectus humanos, non verò diuinos aut ſpirituales.

De illis hominibus dicit, quòd meliùs ſibi conſulentes agant de ſuâ ſalute, & quærendo inueniendóque Domino noſtro, cum maiori pace & ſui ſpiritus ſatisfactione: & vt hoc conſequantur, omni modo pondus & impedimentum, quod affectus ille diuitiarum ſecum trahit, à ſe remouere conantur. Huc vſque peruenit hiſtoria: in quâ paucis verbis deſcribitur diſpoſitio, quam is, qui exercetur habet; quæ eſt, primò,

Decre-

Decretum ſaluandi ſe; ſecundò, Deſiderium inueniendi Deum cum pace & ſatisfactione; tertiò, Deſiderium extirpandi omnem affectum inordinatum ad diuitias. Et ſiſtendo in illo Puncto etiam requiritur, vt ſe determinet ad deſerenda ea etiam cum effectu, ſi id futurum ſit ad maius Dei obſequium, & animæ ipſius maiorem profectum.

In SECVNDO & TERTIO PRAELVDIO nihil eſt particulare, quod notetur.

Meditatio continet tria Puncta, quæ ſunt, conſiderare ſtatum & diſpoſitionem hominum ſecundum tres iſtas claſſes, vt meliorem eligamus.

Prima claſſis eſt eorum, qui volunt, & nunquam velle deſinunt; ex alia tamen parte pro-

pter diuitiarum & amorem eas deſerere nolunt, quamquam ab earum amore ſe vellent expedire. Et ex hâc luctâ & affectuum contradictione naſcitur dilatio mediorum quæ tepidorũ ſolet eſſe tentatio: quæ omnia ſua de die in diem differunt, donec tandem omnia mors abrumpat.

Secunda claſſis eſt eorum, qui omnem affectum & amorem inordinatum diuitiarum exuere volunt, ſed cum propoſito eas re ipsâ non deſerendi; qui tamen in eo decreto perſeuerantes, diſpoſiti & parati ſunt quæuis media arripere ad corrigendam affectus iſtius inordinationem: illi ſunt, de quibus dicit S. Pater noſter in Præludio in ordine ad electionem, quòd priùs concludant quo-

quoad media, quàm quoad finem; cùm tamen contrarium fieri debeat: nam ſecundùm rectam ratioñe, prius ſemper eſt, intendere finem, & poſtmodum eligere media. Atque ita bono ordine procedendo, primum eſt, decernere, ſeruire Deo, & quærere ſuam ſalutem, ſecundum, videre, num ad illum finẽ expediat retinere an deſerere diuitias, poſtmodum verò tractant de ſeruiendo Deo illis retentis, Deum ſic in ſuam ſententiam pertrahere conantes, & ad eum viâ, quâ ipſe eos ducit ſequendũ ſe nõ determinantes:

Tertia claſſis eſt eorum, qui omnem diuitiarum affectum à ſe remouere volunt, & hoc illo modo, vt ne affectum quidem habeant ad diuitias acquiſitas retinendas, vel non re-

tinendas, ſed ſolùm eatenus volunt, quatenus illis Deus inſpirauerit, & ipſi magis diuino ſeruitio, & ad Dei Domini noſtri laudem & gloriam conueniens fore iudicauerint: hoc ſolùm contendentes, ne ſe ad vnam aut alteram partem, niſi ſolo diuinæ Maieſtatis ſeruitio ad hoc moueantur, determinent, ita vt ſolum deſiderium meliùs Deo Domino noſtro ſeruiendi eos moueat ad ea vel retinenda vel deſerenda. Et cùm ea ſit optima diſpoſitio, vt à nobis omnem inordinatum affectum remoueamus euidens eſt, quòd eam modis omnibus procurare debeamus, & primorum illorum & ſecundorum ſufficere nobis non debeat diſpoſitio.

Colloquia eadem erunt, quę in Exercitio de duobus vexillis.

Vnum ſolum notandum, quòd ſi in me aliquam vel circa paupertatem, vel circa diuitias animaduerterem repugnantiam, multùm iuuabit ad illam ſuperandam, ſi in colloquijs à Deo Domino noſtro petam, vt me vocet, vt eligam contrarium illi, quod mihi maximè in votis eſt. Exempli causâ, ſi à Domino peterem (carne licet contradicente) me ad actualem paupertatem vocare dignaretur, quia hoc opto, peto & ſupplico, vt det, quod ad obſequium & gloriam diuinæ bonitatis futurum ſit: nam vbi voluntatem meam & orationem flexero ad id, quod meæ ſenſualitati contrarium eſt, ad indifferentiam, quæ quæritur, facilè perueniam. Eodem quis Exercitio vti poterit in materiâ honoris, de-

liciarum, & ſimilibus. Verbi gratiâ, quoad affectum honoris poſſunt proponi tres hominum claſſes: qui inordinatum illum affectum à ſe remouere, cordísque humilitatem impetrare volunt.

Prima, quæ humilitatem quidem deſiderat, ſed omnia, quæ ad eam obtinendam poſſunt iuuare, media reijcit; differtque vſque ad horam mortis.

Secunda, quæ eandem optat per quæcunque media, verùm aliqua excipit; qualia ſunt, nolle talem vel talem iniuriam, vel à tali perſonâ, vel nolle talem contemptum, non conſentire tali humiliationi; vel non admittere tale officium, &c. & in alijs ad quæuis ſe paratum offert.

Tertia, quæ ſe, quantum in

ſe eſt,

ſe eſt, diſponit ad ferendas qualescunque iniurias, parata à ſe remouere quoſuis honores, & quaſuis humiliationes admittere, prout viderit fore ad maiorem Dei gloriam & animæ ſuæ profectum.

Vt autem vim huius Exercitij meliùs quis intelligat, multùm iuuabit, illud collocare in materiâ ſanitatis corporalis; vndè clariùs conſtabit, quod dicimus.

Adducamus in medium tres infirmos, omnes in eodem periculo conſtitutos, & omnes idem ſalutis adipiſcendæ deſiderium habentes.

Primus à nullâ re noxiâ vult abſtinere, nec vllam rem ſuæ ſanitati profuturam admittere, nullam medicinam ſumere, abreptus à præſenti guſtu,

ſtu,curationem in aliud tempus differendo.

Secundus agit de ſui curatione, ſed Medicum vult habere pro ſuo libitu,petendo pharmaca pro ſuo guſtu, medicinas quaſdam admittendo, alias reijciendo.

Tertius totum ſe tradit in manus Medici, vt de ſe diſponat, nullo habito ſui affectus aut voluntatis reſpectu, prout videbit conuenire optatæ ſuæ ſaluti. Certum eſt,quòd ex tribus illis infirmis primus in ſummo periculo moriendi verſetur; ſecundus vt minimùm, non recuperandi ſanitatem; tertius ſolus, ſupereſt, qui ſpem habet curationis. Porrò, ſi ſpes illa ſanitatis corporalis, quæ non eſt omnino certa, hominem prudentem eò adducat, vt ſe Me-

dico committat, ſéq; ad quæuis ſubeunda remedia, quantumuis dura, offerat; quantò magis debet homo ſe totum diuinæ cnmmittere voluntati, vt certam ſpem æternæ ſuæ ſalutis nanciſcatur?

De tribus gradibus Humilitatis.

Textus Exercitiorum S. Patris noſtri ſic habet:

ANtequam electionum materiam aggrediamur, vt ad capeſſendam germanã Chriſti doctrinam affectum noſtrum diſponamus, apprimè iuuat conſidera-

*derare, ac per diem totum re-
uoluere identidem tres ſe-
quentes modos Humilitatis,
nec non colloquia dicenda cre-
brò agitare.*

*Primus Humilitatis mo-
dus hic eſt ad ſalutem neceſſa-
rius, vt me penitus ſubdam
diuinæ legi obſeruandæ, vt-
que ne mundi quidem to-
tius oblato mihi dominio, vel
extremo vitæ diſcrimine ob-
iecto tranſgrediar ex delibe-
rato mundatum vllum diui-
num aut humanum; quod
quidem peccati mortalis vin-
culo nos obliget.*

*Secundus maioris eſt per-
fectionis, vt fixo animo ad di-
uitias*

uitias paupertatem, honorem, ignominiam breuitatem vitæ ac longitudinem, æquè ſim propenſus, vbi æqualis eſt diuinæ laudis & ſalutis meæ occaſio: vtq́; nullâ vel humana quantæcunque felicitatis vel propriæ mortis conditione propoſitâ adducar vnquam, vt culpam, licet venialem tantùm, decernam admittere.

Tertius modus Humilitatis abſolutiſſimæ. vt priores iam duos adeptus, etiamſi nullo ſuperaddito laus Dei par foret; ad maiorem tamen imitationem Chriſti, eligam potiùs cum eo paupere, ſpre-

to & illuſo: paupertatem, contemptum & inſipientiæ titulum amplecti, quam opes, honores, & ſapientiæ æſtimationem. Porrò ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum adferet compendium, triplicis colloquij præcedentis de vexillis vſus, per quod ſuppliciter poſcamus (ſi diuinæ placeat benignitati) ad talem perduci electionem, ſiue maior, ſiue æqualis obſequii mei erga Deum & gloriæ diuinæ prouentus ſubſit.

Declaratio huius Exercitij.

FInis huius Meditationis eſt, in ſummam redigere fructū omni-

omnium Conſiderationum præteritarum & confirmare in ſe omnia propoſita & concluſiones, quæ huc vſque factæ ſunt: & hoc non fit per modum particularis alicuius Meditationis, ſed conſiderando tres illos Humilitatis gradus ſubinde, & per vices, toto diei decurſu; in hunc finem dirigendo tria colloquia de quibus in Exercitio proximo actum eſt.

PRIMVS GRADVS Humilitatis tantam ſubiectionem, quâ quis ſe mandatis Dei Eccleſiæ & Superiorum ſubijcit & tantum bonorum temporalium contemptum continet, vt nec omnium bonorum proſperitatúmque huius mundi ſpes, nec omnium aduerſitatum timor me ad aliquod peccatum mortale inducere poſſit. Hoc propoſi-

poſitum eſt proprium incipientium, & fructus primæ Septimanæ.

SECVNDVS GRADVS tantùm bonorũ temporalium contemptum continet, vt, quantum in me eſt, ita me diſpoſitú inueniam, vt, poſitâ æquali Dei gloriæ & meæ ſalutis occaſione, non ſentiam maiorem affectum ad diuitias, quàm ad paupertatem, ad honorem, quàm ad ignominiam, ad longam quàm ad breuem vitam: & hoc proprium proficientium eſt, fructúsq; ex Exercitijs ſecundæ Septimanæ collectus. Tantam præterea gradus ſic habet ſubiectionem circa mandata Dei, vt pro nullâ re mundi, propoſita etiam morte peccatum veniale deliberatè velim committere: & hic valdè ſublimis & ſolidus

noſtri

noſtri profectus gradus eſt, qui dicitur conformitas cum Dei voluntate, non tantùm quoad grauiora Dei præcepta, quæ ad grauem culpam, ſed etiam quoad minora, quæ non niſi ad leue & veniale peccatum obligant.

TERTIVS Humilitatis GRADVS eſt perfectiſſimus; quia primum & ſecundum includit, & illis aliquid ſuperaddit: dein non tantùm ſupponit indifferentiam ad paupertatem, & ignominiam, & ad reliqua, quæ mundus contemnit, & odit, ſed & inclinationem ad illa; & non tantùm requirit ſubiectionem quoad mandata Dei tam maiora quàm minora, ſed etiam quoad ſenſum & beneplacitum diuinæ voluntatis, deſiderando illud iter inire, quod ipſe nobis
ſuo

ſuo exemplo oſtendere dignatus eſt, vt ego me IESV CHRISTO Domino noſtro magis conformem viuámque me eius imaginem efficiam. Et hic finis eſt Exercitiorum ſuperiorum. Ita vt licet poſſem admittere honorem & diuitias abſq; peccato, ſed etiam eo caſu, quo ijs admittendis aut reijciendis maior Dei gloria aut maior animæ meæ vtilitas ſe non proderet: nihilominùs, quò me magis conformem ſimilémque Chriſto Domino, efficaciter, cupiam & eligam magis paupertatem cum Chriſto, quàm diuitias; & optem magis iniurias & opprobria cum Chriſto ijs ſaturato, quàm mundi huius vanos honores; magíſque deſiderem contemni, & pro IESV CHRISTI amore, qui albâ inductus

veſte

veſte irriſus fuit, ſtultus haberi, quam in oculis mundi ſapiens & prudens videri.

Et hic notandum, quòd licet hiſce tribus gradibus tota vitæ Chriſtianæ perfectio comprehendatur; illos tamen potiùs nominauit ſanctus Pater noſter gradus Humilitatis quàm alterius virtutis. Primò, quia ſubiectionem quoad omnia Dei præcepta requirunt. Secundò, quiâ diuitiarum omnium & honorum mundi contemptum, & vires bonámque diſpoſitionem ad quamuis infamiam & vilipenſionem ſubeundam exigunr. In primo conſiſtit perfectio, & in ſecundo tolluntur omnia perfectionis impedimenta: ita vt nec vnum, nec alterum ſine magnâ humilitate fieri poſſit. Multùm verò iuuabunt

bunt colloquia ſupradicta ad Exercitium iſtorum graduum, petendo à Domino noſtro, vt tertiam illam ſublimiorem humilitatem, quò meliùs illum imitari, eíque ſeruire poſſimus, ſi hoc ad maiorem ſeu æqualem ipſius diuinæ Maieſtatis gloriam fuerit, nobis donare dignetur.

De modis electionis.

Textus Exercitiorum S. Patris noſtri ſic habet:

Modus prior ſana bonæq; electionis facienda, ſex conſtans Punctis.

PVNCTVM PRIMVM *erit, Proferre in medium rem deliberandam, vt de officio vel*

bunt colloquia ſupradi[cta]
Exercitium iſtorum grad[uum]
petendo à Domino noſtro,
tertiam illam ſublimiorem h[u]
militatem, quò meliùs illum
mitari, eique ſeruire poſſim[us]
ſi hoc ad maiorem ſeu æqua-
lem ipſius diuinæ Maieſtatis
gloriam fuerit, nobis don[are]
dignetur.

De modis electionis.

Textus Exercitiorum
S. Patris noſtri ſic
habet:

*Modus prior ſanè bonæ & e-
lectionis faciendæ, ſex con-
ſtans Punctis.*

PVNCTVM PRIMVM eſt.
*Proferre in medium re[m]
[deli]berandam, vt de offici[o]
vel*

vel beneficio, acceptandúmne, an potiùs reijciendrm ſit: & ita de cæteris rebus, quæ ad mutabilem electionem ſpectant.

SECVNDVM eſt, *Adducto ante oculos creationis meæ fine, in hoc conſiſtente, vt cum Dei laude ſaluus fiam, in neutram declinare partem amplectandæ vel repudiandæ rei controuerſæ; quin potiùs velut in medio quodam interſtitio & æquilibrio ſubſiſtere, parato interim animo, vt in eam illicò partem totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ & ſaluti meæ fore aptiorem.*

TERTIVM, *Obſecrare Dei clementiam, ut dignetur mentem inſtruere, & impellere voluntatem quocunque potiùs mihi tendendum ſit, adhibito nihilo ſeciùs pio fideliq; intellectus mei ratiocinio, per quod apprehenſâ & probatâ Dei voluntate, ad electionem ferar.*

QVARTVM, *Perpende, quot tandem commoda & adminicula mihi ad finem meum proſequendum accedent, ex tali officio vel beneficio ſuſcepto; quot rurſum ex eodem incommoda & pericula impendent: præterea, quot per oppoſitum, omiſſo illo, tam com-*

commoda & adminicula, diſcrimina & damna poſſim exſpectare.

QVINTVM, His præmiſſis ratiocinari in vtramq; partem, & iuxta ipſius rationis dictamen, ſepoſito carnis appetitu omni, electionem concludere.

SEXTVM, Electione factâ ad orandum citò proſilire, & illam offerre Deo, perfectè demum, ſi ei placeat, recipiendam & ſtabiliendam.

Modus poſterior benè eligendi, in Regulas quatuor & Annotationem vnam diſtributus.

REGVLA PRIMA, Quòd cùm oporteat per affectum ex Dei amore cælitus infuſum fieri electionem, eligentē conuenit præſentiſcere in ſeipſo, quòd quidquid affectionis (ſiue multum ſine modicum ſit) erga rem electā tenet, ex ſolius Dei amore & intuitu proficiſcatur.

SECVNDA eſt, Conſiderare, ſi quis mihi vir amiciſſimus, cui nihil non perfectionis ineſſe cupiā, occurreret dubius ſuper electione huiuſmodi, quidnam ego illi decernendū maximè eſſem conſulturus: quo animaduerſo, agendū & mihi ducā, vt ſuadere alteri.

Ter-

TERTIA, *Mecùm inſuper reputare, ſi mors ingrueret, quem me mallem obſeruaſſe modum in præſenti deliberatione: iuxta hunc igitur eligendum nunc eſſe, facilè intelligam.*

QVARTA, *Proſpicere non minùs quando pro tribunali ſiſtar iudicandus, quo me conſilio hac in re vſum eſſe vellem: quo agnito nunc vtar, vt eo tempore magis ſim ſecurus.*

Annotandum eſt poſtremò, quòd hiſce Regulis quatuor propter ſalutem meam & animi quietem accuratè ſeruatis, debeo iuxta vltimum

Punctum modi præcedentis electionem ipſam definire, & offerre Deo comprobandam.

SI quis diſpoſitionem, de quâ dictum eſt in Exercitijs ſuperioribus, optimo quo cum diuinâ gratiâ potuerit modo, acquiſiuerit, reſtat vt oculos in rerum ſuarum ſtatum conijciat, hoc eſt, in ſuas negligentias, culpas, paſſiones, inclinationes, occupationes, & Exercitia, quo omnia illa ad beneplacitum diuinæ voluntatis reformet, hæc omnia in particulari, & quibus medijs, in ſingulis vti debeat conſiderando; adhibendo ad hæc Examen generale, quod in primo Exercitio de peccatis fecit.

Vt verò ſolidiùs in hiſce quid ſta-

ſtatuat, videantur modi electionis, quos S. Pater noſter in ſecundâ illâ Hebdomadâ præſcribit, ex quibus, ſi benè in ijs ſe exercuerit, valdè ſolidas pro vitę ſuarúmque occupationum & functionum reformatione concluſiones hauriet.

Et benè notandum eſt, quòd ſicut præcipuum impedimentum, quò minùs ſtatuamus, quod maximè diuino obſequio conuenit, eſt inordinatus ille ad honorem, honorificam tractationem & diuitias affectus; ſic etiam maximum impedimentum, quò minùs concluſiones & propoſita iam excitata executioni mandemus, ſic contradictio ſenſualitatis, amoríſque proprij & mundani, quam experimur. Et hinc fit, quòd ſicut ad benè concludendum

nos diſponit S. Pater noſter per Exercitium Chriſti Domini noſtri, qui cum Cruce ſuâ nos ſemper præcédit, vt illum ſequi, & ſimiles eſſe deſideremus; ſic ad nos in propoſito noſtro confirmandos, & ad vires animósque neceſſarios ad eius executionem ſubminiſtrandos, valdè fusè nobis proponit in tertiâ Séptimanâ Meditationẽ de Paſſione Domini noſtri. Et tandem finis ter tiæ Septimanæ eſt Exercitium ſolidarum virtutum, quæ non ſine contradictione aut aduerſitate, ignominiâ, dolore, omniúmque rerum temporalium defectu exercentur: quarum omnium præclariſſima nobis exempla Paſſio Saluatoris noſtri ſuppeditat.

MEDI-

MEDITATIO de Paſſione Chriſti.

FInis huius Meditationis eſt, oſtendere (quod ſine ſummâ admiratione cogitari non poteſt) quòd breui illo tempore, quo ſeries Paſſionis Saluatoris noſtri durauit, tantos dolores in omni pœnarum genere, omnibúſq; eam Paſſionem aggrauantibus circumſtantijs paſſus ſit; vt fieri poſſe non videatur, quòd vlla pœnarum genera in hominem quempiam incurrere poſſint, quin eas CHRISTVS Dominus noſter longè acerbiores ſuſtinuerit.

Tota hæc conſideratio ad quatuor Capita reduci poteſt; primũ ad paupertatẽ omniũmque rerũ neceſſariarũ indigentiam;

tiam ſecundùm, quòd ab omnibus, maximè ab amicis, fuerit derelictus; tertium ad contumelias & opprobria; quartum, ad corporis dolores.

Quoad PRIMVM. Eò paupertatis redigi voluit, vt vniuerſaliter eum defecerint omnia neceſſaria: ita vt nec lectulum in quo mori, nec linteum minimum, quo ſe tegeret, habuerit, niſi ad honeſtatem ei in eleemoſynam datum fuiſſet: nec in ſiti & mortis agone aliud, quò ſe aliquantulùm reficeret, ſolatium habuerit, quàm fel & acetum ab hoſtibus ei oblatum. Cùm autem dicat ſanctus Paulus, quòd ſumma paupertas ſit, habere quo quis ſe operiat, quódque comedat, ijſq; contentum eſſe; Saluator noſter, qui cùm diues eſſet, pro

nobis pauper factus, vlteriùs progreſſus eſt; quia nec quo ſe tegeret, nec quo ſitim reſtingueret, habuit: & hæc eſt viuorum paupertas; mortuorum verò longiùs procedit, eſtque valdè ſimilis illorum, qui naſcuntur, vt Apoſtolus 1. Tim. 6. *Nihil intulimus in hunc mundum; haud dubium, quòd nec auferre quid poſſimus.* Et nihilominùs mortui ius habent ad ſepulturam, & linteum cui inuoluantur, & vt eorum in bonorum diſpoſitione volunras executioni mandetur: verùm Saluator noſter in alieno ſepulchro poſitus eſt, linteo eleemoſynæ nomine dato inuolutus: & de vilioribus, quibus dum viueret, vti ſolebat, in morte diſponére non potuit;

ſed ijs exutus, inter milites eas diuidi, & ſortem ſuper ijs ferri conſpexit.

Quoad SECVNDVM. Deſertum fuiſſe ab hominibus, adeò graue fuit, vt de illo dici poſſit illud Pſalm. 141. *Conſiderabam ad dexteram, & videbam, & non erat, qui cognoſceret me.* Et alibi Pſalm. 37. *Longè feciſti notos meos à me: poſuerunt me abominationem ſibi,* Eóque grauior ei caſus ille accidit, quo ex altiore ille fuit loco; ut etiã potuerit dicere: *Eleuaſti me, & quaſi ſuper ventum ponens eliſiſti me validè.* Cùm enim velut ſanctus ſummo ſemper in honore fuiſſet, cúmque vt Prophetam habuiſ-

huiſſent, & tanquam Magiſtrum & Doctorem eum audiuiſſent, ſummóque & frequenti populi concurſu ſecuti eum fuiſſent in templo, Synagogis, ciuitatibus, in deſerto, terrâ, maríque; & propter tam varia eáque illuſtria miracula, in ſummo honore poſitus; & propter ſumma in omnes beneficia, omnibus mirabiliter gratus; ſubitò hæc omnia mutata fuere in ſummã ingratitudinem, in contemptum in infamiam & odium, ſicut in lege ſcriptum erat: *Quia odio habuerunt me gratis.* Ioan. 15.

Primò, Ciues eius mortem cum ſummâ iniuſtitiâ procurarunt; Gentiles Romani eam ſummâ cum crudelitate illi inflixerunt; Sacerdotes & Le-

uitæ erant quaſi fermentum, quo populi totius maſſa non parum contra Saluatoré commota fuit Principes ignem excitabant, vnde in populo talis orta eſt flamma, vt tantâ ignominiâ &doloribus extingui non potuerit. Prætereà illum Cruci affixum vidiſſe, contenti non fuerunt; ſed, velut rabidi canes eius carnes mordabant & lacerabant, quem cum tantá iniuria & opprobrio mori videbant.

Secundò, Tantum Iudæorum & Gentilium, maiorum minorúmque odium in ſe expertus, exiguam etiam in ſuis, quos elegerat, quíque eum ſecuti fuerant, conſtantiam fidémque inuenit. Inter duodecim enim Apoſtolos, quos præ cæteris elegerat, vnus eum vendidit, eorúmque qui eum comprehen-

derunt ducem ſe præbuit: alius, quem omnium Apoſtolorum principem fecerat, in ſuâ eum præſentiâ ter negauit, deteſtando & peierando, quòd eum non nouiſſet: reliqui verò fugâ ſibi conſulentes, eum turpiter deſeruerunt, in hoſtium ſuorum manibus & poteſtate eo relicto. O admirabilem rerum humanarum inconſtantiam! ô nouum atque inauditum inuictæ, quam Chriſtianus imitari debet, fortitudinis exemplum! Quid tum, quæſo, benedicto Saluatori erat animi, quando ſe ita ab amicis deſertum & hoſtibus circumdatum animaduertit? de eò verè ſcriptum Pſalm. 21. *Factum eſt cor meũ tanquã cera liqueſcens in medio ventris mei.*

Tertiò, Sola eius benedi-ꝑcta Mater nunquam eum deſe-ruit, ſed in omni ſuâ infamiâ & opprobrijs eum ſecuta eſt; cum tamen eum defendere aut iuuare non poſſet, quinimò ſuâ Filio dolores præſentiâ au-gebat. Et æternus Pater no-luit eum, cùm tamen poſſet, hoſtibus eripere, permittendo eum feritati ac crudelitati ini-micorum: quod benedictus Saluator tenerrimè ſenſit, & hoſtes ei id in faciem exprobra-bant, dicentes: *Confidit in Deo, liberet eum Deus*; ſal-uet eum Deus, quandoquidem eum ſolum quærat, Cúmque Deus eo tempore nullum libe-rationis ſignum daret, nec cau-ſam eius defendendam ſuſcipe-re videretur, amicè de eo Sal-

uator

uâtor querebatur: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me.*

Reliquum iſtius Meditationis, & fructum, qui inde colligendus eſt, videre licebit in Meditatione diei Septimi.

SEPTIMVS DIES.

De Examine particulari.

Textus Exercitiorum S. Patris noſtri ſic habet:

Exâmen particulare quotidianum tria tempora complectens, ad diſpoſitionem ſui ac duplicem diſcuſſionem accommodatum.

PRimum tempus eſt matunum, quod debet homo, ſta-

ſtatim dum à ſomno ſurgit, proponere diligentem ſui cuſtodiam circa peccatum aut vitium aliquod particulare, à quo emendari cupit.

Secundum eſt pomeridianum, in quo petenda eſt à Deo gratia, vt reminiſci poſſit ille, quoties in peccatum ſeu delictum iſtud particulare inciderit, & in poſterum cauere: deinde priorum faciat diſcuſſionem exigens ab animâ ſuâ rationem de peccato ſeu vitio iam dicto; & ſingulas diei partes præteritas percurrens, ab eâ horâ, quâ ſurrexit vſque ad præſentem, quoties illud commiſerit, & puncta totidem

dem ſignet in priore lineâ figuræ ſubſcriptæ; quibus peractis, denuò proponat, per ſpatium diei reliquum diligentiùs ſe habere.

Tertium erit veſpertinum tempus, in quo poſt cœnæ horam facienda eſt diſcuſſio ſecunda, percurſis itidem horis ſingulis ab examine priore vſque ad præſens lapſis, & eodem modo rememoratis enumeratiſque vicibus, quibus deliquerit, parem eis punctorum numerum ſignabit in poſteriore lineâ figuræ, ſequenti ſimilis ad hoc præparatæ.

Addi-

Additiones quatuor, vtiles ad faciliorem & celeriorem peccati ſeu viti cuiuſuis extirpationem.

PRima eſt, vt quoties id peccati ſeu delicti genus homo commiſerit, manu pectori admotâ, doleat de lapſu: quod fieri poteſt etiam aſſiſtentibus alijs, nec aduertentibus.

Secunda eſt, vt ſub noctem numeratis comparatisq; inuicem punctis linearum (quarum prior priori examini, poſterior poſteriori aſſignatur) attendat: an à priore examine vſq; ad ſecundum aliqua ſucceſſerit emendatio.

Ter-

Tertia eſt, vt conferat diei ſecundæ atq; præcedentis examina inuicem; conſiderans, ecquid ſibi emendationis interuenerit.

Quarta, vt, collatis Hebdomadarum duarum inter ſe examinibus, pari modo factæ vel omiſſæ emendationis rationem habeat.

Item notandum eſt ex ſequentibus figuris, primam cæteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ; ſecundam verò diei Lunæ paulò breuiorem, & ita deinceps: cùm par ſit diminui in dies erratorum numerum.

De-

Declaratio textus.

VT Exercitia noſtra ſpiritualia prouehant deuotionem, & pios ſenſus gignant, ſuccedere ijs debent bona deſideria, deſiderijs ſanæ electiones, propoſita & concluſiones, hiſce autem executio: cui dæmon nouas ſolet opponere difficultates & impedimenta, eò quòd ſine illâ Exercitia noſtra futura ſint, velut arbor folijs quidem virentibus floribúsque plena, ſed congelata, & ſidarata, atque adeò fructum non proferens opportunum aut maturum.

Exercitium proximum maximéque coniunctum executioni eſt examen particulare.

Primò, Quia Exercitium illud tendit ad eradicandos defe-

ctus, vel ad virtutes ſingulares hîc & nunc & hoc modo proferendas: nam, vt dicit Philoſophus, actiones noſtræ circa particularia verſantur. Et quia examinis particularis materia res vna ſola & ſingularis eſt, ideò omnis vis animæ, ſollicitudo & attentio magis ſunt collecta. Et cùm defectus ille particularis ſit radix multorum aliorum, euulsâ radice, omnes etiam rami concidant, neceſſe eſt: ſícq; examinis particularis materia planè accommoda eſt propoſitis debitæ executioni mandandis.

Secundò, Forma etiam huius Exercitij conſiſtit in ſolâ executione; perinde namque eſt atque proponere talis, verbi gratiâ, vitij emendationem, incedere ſollicitum & vigilem, ne

in

in illud labatur; reprimere ſe, mortificare ſe, tali, verbi gratiâ, occaſione exigere à ſe rationé & numerum lapſuum, illúmque totidem punctis in libro notare, vnius diei errata cum alterius conferre. Vnde patet, finem huius Exercitij conſiſtere in actuali defectuum emendatione, & particularis alicuius ſiue peccati, ſiue rei extirpatione. Et quia nullus vnquam hoc Exercitium tam particulariter tractauit, quàm S. Pater noſter, ideò videtur hoc medium eſſe hominum noſtræ SOCIETATIS, eiúſque ſpiritui accommdatiſſimum, qui potiùs in mortificatione ſolidarúmque virtutum exercitio, quàm in alijs deuotionibus apparentibus & peregrinis conſiſtit.

Huius Exercitij materiam difficile eſt aſſignare: ad tria tamen capita reduci poteſt.

Primum eſt, Quoduis vitium naturale aut morale contra Dei præcepta, vel Regulas & ordinationes, vel contra perfectionem alicuius virtutis; vel mali habitus, praua inclinatio, aut naturalis paſſio, & tandem quidquid emendari poteſt, eſt materia examinis particularis: quod quando fit circa huiuſmodi vitia, debet eſſe inſtar præcepti negatiui, quo quis ab omnibus illis abſtineat.

Secundum eſt, Explere Exercitia vel actus virtutum, quos vel præcepto, vel Regula vel inſtructione aliquâ docemur: quæ omnia, quia præcepti ſunt affirmatiui examinabis, an ea facias, quando, quomodo, &

quoties præcipiuntur aut præſcribuntur. Et hoc perindè eſt, ac examinare, ne in illa impingas. Et hæc eſt forma examinis, quod S. Pater noſter ijs præſcribit, qui Exercitia faciunt circa negligentias & defectus in materiâ additionum.

Tertium eſt, Sicut ſcriptæ ſunt additiones & inſtructiones pro Exercitijs ſpiritualibus, ſic eaſdem ſinguli ſibi poſſunt præſcribere circa alias virtutes, hoc eſt, quoties, quâ ratione aut modo in ijs ſe exercere debeant; & ad hoc examen particulare adhibere, vt tot & tales actus exerceant in materiâ talis virtutis, examinando & notando defectus in eius executione commiſſos.

Vt autem benè & prudenter materiam examinis particula-

ris quis eligat, ſubiungentur poſtmodum aliquot circa hoc Regulæ.

Forma huius examinis, & modus corrigendi defectus non conſiſtit in actuali ſuſpenſione, nec in ſubitâ aliquâ mutatione, quâ quis vno velut impetu illos extinguere, & ſubitò inclinationum naturalium torrentem ſiſtere velit: hæc enim nimis violenta ſunt, nec tanta aut tam ſolida ex ijs emendatio, quanta ſanitatis iactura prouenire ſolet; ſed modus ille magis familiaris, hominíque conueniés ſit, neceſſe eſt, verbi gratiâ, proponendo & executioni mandando, cadendo & ſurgendo, pugnando & expugnando prauam aliquam conſuetudinem, in quem finem ſeruanda ſequentia.

Manè proponat ſibi materi-
am aliquam particularem, &
ne animum deſpondeat, ſi fortè
pugna diuturna, & occaſiones
multæ animo eius obijciantur:
breue ſibi tempus proponat,
verbi gratiâ, propoſitum exci-
tet à matutino tempore vſque
ad meridiem tantùm, & non vl-
tra, & à meridie vſque ad ve-
ſperam, ſtatuendo diligenter ſi-
bi cauere hodiernâ die, non
conijciendo oculos in craſtinũ.

Interdiu ſollicitus ſit ne la-
batur: & ſi aliquoties errare
contigerit tantum abſit, vt a-
nimum deſpondeat, quin poti-
ùs occaſionem ſumat noua pro-
poſitâ excitandi (qualia enim
ſunt propoſita, talis ſolet eſſe
profectus;) ita vt toties reno-
uanda ſint propoſita, quoties in
defectum labi contigerit.

Meri-

Meridie ergo ſe examinet per quinque illa Puncta, quæ examini generali ſunt aſſignata; & tum iterùm noua in tempus veſpertinum propoſita excitet; & quoties errare contigerit, toties id in libello, quem ad hoc paratum habeat eâ diſtinctione notet, vt veſpertinũ tempus cum matutino, vnum diem cum altero, ſeptimanam cum ſeptimanâ, & menſem cum menſe conferre poſſit: ſibíque perſuadeat, conſiderationem eam defectuum tam particularem, & quotidianam illam ſollicitudinem, multùm facturã ad quo ſuis etiam defectus facilè eradicandos.

Hinc ſequitur, quòd omnes in hoc Exercitium incumbere debeant tam rudes & ſtupidi, quã ingenioſi & magnæ capacitatis;

 tatis;

tauis; tam qui contenti ordinario viuendi modo ſunt, quam qui ad perfectionem adſpirant; tam incipientes & imperfecti, quàm qui multú profecerunt, omnémque, quæ in hac mortali vitâ haberi poteſt, perfectionem iam ſunt conſecuti: quia Exercitij huius forma facilis eſt, & fructus non exiguus, eiúſque materia magnam habet latitudinem, omnéſque ſtatus comprehendit.

Tempus iſtius examinis aliqui iudicant aſſignandum eſſe meridianum & veſpertinum, vt S. Pater noſter ipſe declarat, quódque examini generali iungi debeat. Alij iudicant, valdè inconueniens eſſe, vtrumque illud examen, generale & particulare, eodem tempore confundere, & aſſerunt, fore occaſio-

ſionem, vt neutrum benè fiat; ideoque particulare examen fieri debere meridiè, & generale veſperi. Quod fundatur in verbis Conſtitutionum Part. 4. cap. 4. § 3. vbi præcipitur, vt tempus detur *examinandis bis quotidiè ſuis conſcientiis.* Et in 4. Congreg. c. 6. vbi hoc ſic declaratur: *Conſuetudo orandi in* SOCIETATE *quotidie per horam integram, præter tempus duplicis examinis quotidiani, tanquam pia & ſalutaris,* &c. vbi verbum hoc *duplicis examinis* non ſolùm tempora duo deſignat, ſed & duplicem modum examinandi. Et quod S. Pater noſter ait, particulare examen fieri debere meridie & veſperi, intelligatur

tur hoc tempore Exercitiorum: quâ in re quiſque more ſuo pergat, ita tamen, vt neutrum omittat examen. Certum eſt, quòd examẽ particulare exactiùs fiat, ſi diuerſo fiat tempore.

Regulæ aliquot ad materiam examinis particularis eligendam.

MAteria examinis particularis, vt dictum eſt, reducitur ad tria Capita: quæ ſunt, corrigere defectus, Exercitia ſpiritualia accuratè facere, exercere ſe in aliquibus actibus virtutũ. Et quia Exercitia ſpiritualia multiplicia ſunt, & quæque virtus aut vitium ſuos actus, tanquam diuerſos ramos, habet, notandum eſt, non omnes ſimul ſumendos eſſe, quod confuſionẽ pare-

pareret, ſed materia talis, & ita determinata & particularis ſit, vt ſinguli ita eam ad manum habeant, vt numerare poſſint vices, quibus hunc vel illum defectum commiſerunt.

Conferet ad praxim, ponere exempla particularia in ſingulis tribus materijs iam deſignatis, vt videbitur in catologo ſequenti.

Materia examinis particularis circa defectus.

GVLA. Primò, Foris, aut extra tempora, aut ſine licentiâ non comedere. Secundò, Delicatiora, aut particularia ſine euidenti neceſſitate non admittere. Tertiò, Non ſinere ſe abripi guſtu & ſuauitate ciborum, inter comedendum cogitationem ad aliam rem indifferentem diuertendo.

CONCVPISCENTIA. Primò, Nihil habere, niſi cuius apud omnes communes ſit vſus. Secundò, Non habere, niſi præciſè neceſſaria, quibúſque carere nequeas. Tertiò, Non eſſe pertinacem aut importunum in petendo. Quartò, Nihil eligere, ſed acceptare, quod datur, paratum eſſe ad viliſſima.

CASTITAS. Primò. Oculos, manus & aures cuſtodire, & abſtinere ab omni, quod ad malum incitare poteſt. Secundò, Silentium ſeruare, & maximè in verbis mollibus & illectiuis. Tertiò, Sibi cauere à conuerſatione familiari, ſecretâ; periculosâ, amicitijs particularibus, & perſonis ſuſpectis. Quartò Sollicitum eſſe, vt cogitationes ſint puræ in conſpectu Dei.

IRA. Primò, In verba iniurio-

ſa &

ſa & amara non prorumpere. Non altè loqui aut vociferari: Tertiò, Non conqueri aut minari. Quartò, Iræ motus comprimere, non permittendo ſe abripi ſuſpicionibus, detractionibus, aut vindictâ.

LINGVA. Primò, Non loqui extra tempora, nec de rebus inutilibus, non contendere, nec altè loqui. Secundò, Non lædere famam abſentis. Tertiò, Dictis aculeatis non pungere præſentes. Quartò, Non miſcere ſales & lepores minus vrbanos.

SVPERBIA & VANA GLORIA. Primò, Se non laudare, nec de ſe ſuiſque rebus loqui; nec velle innoteſcere, ſi charitas & obedientia hoc non imperent. Secundò Suos defectus non excuſare. Tertiò, Nec directè honorifica prætendere, ſed ſui

ſui obliuiſci, ſéque committere alienæ diſpoſitioni. Quàntò, ſi-ne mora cogitationibus vanis occurrere.

MODESTIA. Non agitare leuiter caput; manus ſeruare quietas; non corrugare frontem aut naſum; in cachinnos non prorumpere; pileum reliquúmque veſtitum habere decenter compoſita.

Circa Exercitia ſpiritualia.

PRimum, Feciſſe diſtributionem temporis in rebus, quæ meo arbitrio relinquuntur, eámque exactè ſeruare. Secundùm, Omnia Exercitia ſpiritualia, quantum fieri poterit, ſuis horis facere. Tertium, Seruare in illis accuratè additiones & inſtructiones, &c.

Quo-

Quoad Ministeria; Primò, Ea exactè facere, non ſe excuſando, nec onus in alios reijciendo, nec habendo acceptionem perſonarum. Secundò, Defectus ſuos circa ſuauitatem, maturitatem, rigorem, & negligentiam ſeu remiſſionem, &c. diligenter examinare, & remedio inuigilare.

Quoad Recreationes; Firmiter ſtatuere, nullam velle ſine rei vtilis narratione recreationem tranſigere, multóque minùs, ſi extra recreationum tempora cum domeſticis aut ſæcularibus agendum ſit.

Circa Exercitium virtutum.

Actiones virtutum aliquæ ſunt exteriores, aliæ interiores: & vtriúſque producemus exem-

exempls, vt de illis examen paricularе fieri poſſit, certas ſibi vices præſcribendo, quibus tales virtutum actus tam manè, quàm veſperi exercendi erunt.

Actiones Externae Humilitatis ſunt: Prima, Demiſsè de ſe loqui, vel aliquem ſuum defectum in medium proferre, vel ſua eleuare. Secunda, Primum ſemper alijs locum deferre in honore, idque verbis & re ipsâ, ijs in omnibus cedendo, & cum illis tanquam cum Superioribus agendo. Tertia, Aliqua officia humilitatis obire; verbi gratià, ollas lauare, ſeruire, ſub mensâ comedere, aliorum oſculari pedes, &c.

Actus Interni Humilitatis: Primus, Meos defectus agnoſcere, & pro ijs veniam

ani petere. Secundus. Multa, in quibus alij me ſuperant, notare, iíſque me ſubijcere. Tertius, Proponere mihi occaſiones contemptus & iniuriarum, quæ inferantur, earúmque perpeſſione gaudere. In quibus omnibus opus eſt prudentiâ, vt non fingamus nobis chimæras in aëre; ſed diſcurſum reducamus ad res moraliter poſſibiles, ſtatui & officio conuenientes, ad earum lubentem tolerantiam animum diſponendo, &c.

ACTVS EXTERIORES OBEDIENTIAE: Primus, ad pulſum campanæ & ad Superioris vocem accuratum eſſe. Secundus, Prompta & deuota executionum & voluntatis Superiorum. Tertius, Officialibus ſubordinatis ſine replicâ & cum humilitate obedire. Quartus, Æqua-

Æqualibus etiam inferioribus in quibuſdam rebus obedire, ipſorũ ſe iudicio, meo pòſthabito & voluntati accom̃odando.

ACTVS INTERNI OBEDIENTIAE: Primus, Voluntatem & iudiciũ meum Superioris iudicio ſubmittere. Secundus, Actu bonã intentioné inter operandum exercere, verbi gratiâ, hoc facio, vt obediam. Tertius, Difficiles mihi obediendi occaſiones proponere, & ad illas me diſponere; idq; cum prudentiâ, de quâ ſuprà.

Poſſunt etiam certo numero exerceri actus fidei, ſpei & charitatis, ad rectificandam intentionem, & ſimiles pro capacitate & diſpoſitione illius, qui ſe exercet.

Cùm tam multiplex ſit examinis particularis materia ſequi-

quitur, vt illam eligam, quę mihi maximè cōuenit: ad quod me excitare debeo conformiter quibuſdam modis electionis, ponderando rationes ſequētes.

Si examen particulare circa aliquem defectum faciendum ſit conſiderandum eſt, an grauis ille, alijs offendiculo & ſcandalo ſit; an aliorum defectuum ſit radix & cauſa; an ex vehementi aliquâ paſſione oriatur, quæ hominem à ſe abalienet atque abripiat, ita vt hinc maius ſit periculum in illos frequentiùs impingendi; an ſecundùm ſtatum præſentem negotiorum, quæ tractantur, vel perſonarum, cum quibus ea tractantur, ſi vicinior occaſio in ſimiles defectus relabendi.

Si verò examen faciendum ſit circa virtutes, conſiderandū eſt, an

an hæc vel illa virtus meæ vocationi magis conformis ſit; an occupationibus & miniſterijs, in quibus verſor, magis ſit accommoda; an occurrat defectibus, in quos frequenter labi ſoleo, & paſſioni, in quam proñ penſior ſum,&c. Omnibus hiſce conſideratis, virtutum illam aut defectum, in quibus plures ex dictis rationes concurrunt, mihi pro examinis huius particularis materia ſeligam.

MEDITATIO DE PASSIONE DOMINI.

HOc die fiet Meditatio de duobus illis Punctis circa Saluatoris noſtri ſacratiſſimam Paſſionem quæ ex ſuperiori Meditatione ſuperfuerint, hoc

eſt,

eſt, de ipſius opprobrijs & doloribus. Quemadmodum enim inter alia tormenta, Chriſtum Dominum Saluatorem noſtrum ſpineâ coronâ coronarunt, quod ei & ſummæ fuit infamiæ ſummique doloris; ita hæc duo, infamia & dolor, ſibi inuicem in hac Regni Chriſti Coronâ innexa & copulata remanſerunt, vt vix ſcias vtrum Chriſto grauius fuerit.

Quoad ignominiam, multùm illa creuit. Primò, Ex parte ipſius perſonæ, quæ erat verus Deus: quatenus verò homo, eò plus eam ſenſit, quò nobiliori erat animo; maiorémque iam inter homines æſtimationem & honoré conſecutus, maiori ab ijs humanitate & reuerentiâ tractatus fuerat. Nihilominùs tamen Principes & Magiſtra-

giſtratus publicos ſe illi hoſtes profeſſi ſunt, mittentes, qui extra vrbem armatâ eum manu velut publicum latronem caperent; & vinctum ſic, cum clamoribus & ſummâ vi in ciuitatem pertraherẽt. Cúmq; plebs eum ſic captum vinctúmq; & tantâ ignominiâ affectum vidit, omnes (quod fieri ſolet) ſe in opinione, quam de eius ſanctitate conceperant, deceptos exiſtimabant; & errotis ſui pœnitentes indignéque ferentes, quòd tanto hominem (ſuà iam opinione) ne quam & impoſtorem honore reuerentiáque affeciſſent, errorem illum ſuum nouis iniuriarum & infamiæ inuentionibus corrigere ſtatuerunt, & ſic in ipſo completum eſt illud Iſaiæ: *Et cum ſceleratis reputatus eſt.*

Secun-

Secundò. Creuit hæc ignominia ex parte illorum; qui eam intulerunt: quia Legiſperiti, Seniores, Pontifices, Sacerdotes, Magiſtratus & Iudices, doctrinâ & religione maximè illuſtres, de quibus minor erat ſuſpicio, quaſi aut ignari fuiſſent iuſtitiæ, aut iniuriâ iniuſtitiáque ſe contaminare voluiſſent; ij, inquam, fuerunt, qui vnanimi conſenſu, causâ in Concilio ſuo examinatâ, turbulentum eum & blaſphemum declararunt, & dignum morte iudicarunt: quod ipsũ plebs tota inſtanter petebat, vímque Præſidi faciebat, quò ad illam eum condemnaret. Cuius poſtmodum ſententię milites gentiles, plébsque vilis & fæx populi executores fuerunt, violentas in eum manus, linguam, omni

reiecto pudore, conijcientes Inter chariſſimos diſcipulos vnus eum hoſtibus vendidit; alius in ſuâ eum præſentiâ negauit, indignè quaſi ferens, quòd cum eo vel conuèrſatus fuiſſet, vel eum nouiſſet; reliqui verò, eo deſerto, omnes fugerunt. Quorum ſingula mirum in modum, ex parte eorum, qui hanc ei iniuriam fecerunt, dolorem ignominiámque auxerunt.

Tertiò, Augetur ignominia ratione enormium, de quibus eum accuſabant, criminum; quæ erant: Quòd eſſet in Deum blaſphemus; quòd ſaltem ſe eius Filium diceret, & illi parem. Quòd proditor Regum, eorum ſibi titulos & dignitatem vſurparet, prohiberétque eis ſolui vectigalia & tributa. Quòd impoſtor & turbulentus,

plebem ad ſeditionem & turbas excitaret, diſcipulos colligendo, quos nouam & pernicioſam doctrinam doceret, per Prouincias & pagos diſcurrendo, & nuſquam in certo domicilio ſubſiſtendo. Quòd magus & veneficus, qui falſis apparentibus miraculis dæmonum ope factis, plebem attonitam detineret, ſe offerens ad templi deſtructionem, aſſerens certò, ſe idem intra triduum vi verborum & incantationum abſque manibus reædificaturum. Quæ omnia erant grauiſſima, odio multíſq; contradictionibus obnoxia, & in ſe multa alia concludentia. Quæ omnia poſtquam feruidè in ſuo Concilio egiſſent Legiſperiti & Sacerdotes, poſteà tam Præſidi Pilato, quàm Herodi Regi minutatim

articulatímque declararunt, conſtantiſſimè in omnibus eum nihil reſpondentem coram iſtis Tribunalibus accuſantes.

Quartò, eadem ignominia augetur ratione illorum, quæ in illum exercuerunt, vtpotè quæ plena eſſent doloris & opprobrij. Primò enim eum nocte, magnâ militum manu ſtipati, in horto comprehenderunt, vinctum eum per ciuitatem cum infamiâ raptantes, eiúſque cauſam violentè perturbatéque examinantes: vbi miniſtrorum Pontificis vnus, verbis probroſis eum impudentiæ arguens, ſpectante ſuo domino & Sacerdotum Concilio, alapam ei in faciem impegit. Illi verò quibus eâ nocte cuſtodiendus committebatur, totam eam in iniurijs ei inferendis con-

conſumpſerunt: oculos enim illi velabant, faciem ſputis fœdantes, alapas ei infligentes, eúmque cædentes, velut falſum mendacémque prophetam ridebant. Eodem item die ad varia eum Tribunalia raptarunt. Herodes eum, quò omnium riſui exponeretur, albâ veſte tanquam fatuum induit. Pilatus ignominiosè eum veſte exuit, quò tanquã publicus latro flagellaretur. Gentilium cohors eum velut fictitium Regem ridendo, ſalutauit adorauítq;, fuſtibus ſpineam illam coronam eius capiti imprimendo. Nec populus Iudæorum eum Regem admittere voluit, ſed publico cum latrone, homicidâ, & ſeditioſo collatũ reijcientes, turbulentũ illum & ſeditioſum hominem libertate donarunt,

runt, Auctorem verò vitæ vitâ indignum iudicarunt: furorem etiam hunc ſuum in eius ſaltem præſentiâ non cohibentes, eum omnia ſpectantem audientémque ad crucem magnis vocibus poſtularunt. Condemnauit eum iudex: & licet ipſum mortis genus ex ſe valdè fuerit infame, illud tamen ipſi duorum latronum ſocietate magis infame reddiderunt, cogendo infame illud crucis lignum ferre, & tandem, cum ſummâ ignominiâ, nudum eum coram totâ illâ ſpectantium multitudine cruci affigendo. Quibus omnibus necdum ſaturi agonizantem, & cum mortis anguſtijs iam quaſi luctantem grauioribus blaſphemiíſque verbis adorti ſunt, grauiſſima, ficta & à ſe inuenta ei crimina exprobrantes

tes. O Deus hominum gloria honoratórque! quis te omni honore, gloriâ digniſſimum ita contemſit vilémque reddidit?

Tandem, quod ad dolores corporis attinet, tanti illi & eo numero fuerunt, vt verè dici potuerit: *A planta pedis vſque ad verticem non eſt in eo ſanitas.* Totus ipſe factus fuit vnum vulnus inſtar leproſi, ita vt ei non remanſerit neque color, neque ſpecies, neque forma, quâ cognoſci poſſet. Dorſum erat laceratum, totúmque corpus flagellis conciſum, humeri crucis pondere contuſi, pectus diuulſum & extenſum in cruce, caput ſpinis perfoſſum, & ob duriſſimam noctem debile vigiliíſque confectum, capilli euulſi, mentum barba nuda-

tum facies alapis cæſa, venæ ſanguine vacuæ, os ſiti aridum, lingua oblato felle amara, tibiç & brachia ita in cruce extenſa, vt oſſa omnia numerari potuerint: manus pedéſque terebrari, & per eadem ipſa *vulnera* obtuſis trabalibúſq; clauis confixi; quæ eadem ipsâ corporis mole mirum in modum dilatata ſunt: & cor tandem afflictiſſimum, anguſtiarum dolorúmque vi ad portas mortis redactum.

Nec tantùm in eo, quod paſſus eſt, verùm ex cauſis & paſſionis modo, clarè patuit homine maiorem fuiſſe eum, qui patiebatur.

Cauſa eius paſſionis fuit pro Iuſtitiâ, pro veritate, & ad maiorem Dei ſui Patris honorem & gloriam, vt ſatisfieret præce-

pto

pto, quod hic ei impoſuerat; pro omnium hominum, qui viuunt, vixerunt, viuéntque publico bono, & æternâ ſalute; permittendo ſe ſpoliari temporalibus omniúmque mortalium amicitia, famâ, honore, ſalute & vitâ, ne in minimo ſuæ cheritatis & obedientiæ fructu priuaretur præſtantiſſimo nobis relicto exemplo ad contemnendas res omnes; quæ nuncupantur proſperæ, & aggrediendas aduerſas, omniúmque, quæ in mundo ſunt horribiliſſimas, quando id ad maiorem Dei gloriam foret.

Et ille fructus eſt, quem ex hac Meditatione colligere ſtudebimus, ſemper oculos in Redemptorem noſtrum conijcientes, qui tam pauper à ſuis omnibus deſertus, hoſtibus cir-

cumdatus, omni quaſi honorè exutus, in terram proſtratus, ſummis in doloribus & tormentis, nunquam vel in minimo animo ſe deiectum aut victum, oſtendit, nec vnquam aliquid à ſuâ Maieſtate aut decoro alienum admiſit; quin potiùs brachia animoſiſſimè extendit diuinam in ſe latentem virtutem manifeſtans, & crucis illud pondus (quod ſolus poterat) fortiter ferens.

OCTAVVS DIES.

De quartâ Septimanâ.

SIcut prima Septimana ad viam purgatiuam, & ſecunda ad illuminatiuam, ſic quarta ad vnitiuam ſpectat, in quâ ſita eſt perfectio, vt ſcriptum eſt: *Mihi autem adhærere Deo bonum*

num eſt. Pſalm. 72. Vnio cum Deo in hac vitâ fit mediantibus tribus animæ potentijs, & bonorum operum exercitio: nimirum, Memoriâ eum nobis præſentem ſiſtendo; Intellectu penetrando eius attributa & perfectiones; & creaturarum eius excellentiam, modúmque, quo ab ipſo procedunt & dependent; Voluntate nos per amorem in eum transformando; & per bona opera eiúsque imitationem, & ſolidarum virtutũ exercitiũ ei nos aſſimilando. Status hic, ſicut inter eos, quos in hac vitâ conſequi poſſumus ſumus eſt & perfectus, ita eſt maximè vicinus, & ſimilis ei, qui eſt in gloriâ: vbi Deus vnitus eſt Memoriæ per ſuam continuam præſentiam, Intellectui per claram ſui viſionem,

 Volun-

Voluntati per firmum ſolidúmque amorem toti denique animæ, ipſam in ſuam ſimilitudinem transformando, vt dicitur: *Scimus, quoniam cùm apparuerit, ſimiles ei erimus; quoniã videbimus eum ſicuti eſt.* 1. Ioan. 3.

In hunc finem totum noſtrũ iter ſpirituale dirigitur: nam ſicut in gloriâ nos vltimo fini vnimur eúmq; amplectimur tribus animæ potentijs & perfectã eius eſſentiæ participationem per gratiã conſum̃atã conſequimur; ſic in hac vitâ, ſtatim à conuerſionis noſtræ initio, poſt propoſitum nobis in fundamento vltimum finem, ad illum tendere incipimns Exercitio trium potentiarum, & bonorum operum executione, quò efficaciter per-

tingere debet. Voluntas, vt in ſanctitate & innocentiâ Deo ſimilis fieri poſſit, Porrò illa via claritatis gratiâ, in purgatiuam, illuminatiuam & vnitiuam diuiditur. Et licet in omnibus illis ad Deum accedamus,

In primâ tamen maior habetur ratio termini, quem deſeruimus, vnde & diſceſſimus; hoc eſt, à peccatis, paſſionibus, peruerſiſque inclinationibus & conſuetudinibus: & ideò ea vocatur via purgatiua.

In ſecundâ, Ægyptijs, qui nos perſequebantur, iam demerſis, oculi nobis conijciendi ſunt in vaſtiſſimi deſerti iter, quod ad terram vſque promiſſionis extenditur; hoc eſt, ambulandum nobis eſt per longa virtutum ſpatia, amori proprio,

ſenſuali & mundano bellum indicendo, & reliquas electionum difficultates ſuperando, donec ad medium virtutis perueniamus. Et quia hoc iter nobis aperit Chriſtus Dominus noſter, qui eſt vera lux mundi, ducémque ſe ſuo exemplo & doctrinâ nobis præbet, vocatur via illuminatiua.

In tertiâ, oculus iam conijcitur in terminum, in quo nobis ſiſtendum eſt, & cui nos vnire, & in quo à labore quieſcere debemus: & hinc via vnitiua vocatur, habétque ſe inſtar viatoris, cui, cùm eminùs terminum, ad quem tendit, conſpicit, reuiuiſcunt vires, creſcítque pergendi deſiderium, ita vt nec oculos ab eâ ciuitate, nec cogitationes remouere poſſit; imò in eâ iam cum omnibus ſuis poten-

tentijs & ſenſibus præſentem ſe imaginatur; omníſque eius in hoc verſatur cura, vt tandem etiam corpore pertingere poſſit. Nam ijs, qui ad hunc ſtatum perueniunt, contingit, vt poſtquam peccata ſua defleuerint, paſſiones ſuas mortificauerint, affectus contrarios ſuperarint, ſéque in virtutibus generosè exercuerint, noua eis oriatur lux, certáque quaſi ſecuritas, finem, quem prætendunt adipiſcendi: tanrò autem eum deſiderant vehementiùs, alacriúsq; ad eum tendunt, quantò magis ad hunc omnes animæ ſuæ vires habent collectas, quas antè, propter paſſiones ſuas malè mortificatas in varia diſpertitas effuſáſque habebans.

Hinc collige, quòd ille vnionis ſtatus, licet huius vitæ &

ſenſuali & mundano bellum indicendo, & reliquas electionum difficultates ſuperando, donec ad medium virtutis perueniamus. Et quia hoc iter nobis aperit Chriſtus Dominus noſter, qui eſt vera lux mundi, ducémque ſe ſuo exemplo & doctrinâ nobis præbet, vocatur via illuminatiua.

In tertiâ, oculus iam conijcitur in terminum, in quo nobis ſiſtendum eſt, & cui nos vnire, & in quo à labore quieſcere debemus: & hinc via vnitiua vocatur, habétque ſe inſtar viatoris, cui, cùm eminùs terminum, ad quem tendit, conſpicit, reuiuiſcunt vires, creſcítque pergendi deſiderium, ita vt nec oculos ab eâ ciuitate, nec cogitationes remouere poſſit; imò in eâ iam cum omnibus ſuis poten-

tentijs & ſenſibus præſentem ſe imaginatur; omníſque eius in hoc verſatur cura, vt tandem etiam corpore pertingere poſſit. Nam ijs, qui ad hunc ſtatum perueniunt, contingit, vt poſtquam peccata ſua defleuerint, paſſiones ſuas mortificauerint, affectus contrarios ſuperarint, ſéque in virtutibus generosè exercuerint, noua eis oriatur lux, certáque quaſi ſecuritas, finem, quem prætendunt adipiſcendi: tanrò autem eum deſiderant vehementiùs, alacriúsq; ad eum tendunt, quantò magis ad hunc omnes animæ ſuæ vires habent collectas, quas antè, propter paſſiones ſuas malè mortificatas in varia diſpertitas effuſáſque habebans.

Hinc collige, quòd ille vnionis ſtatus, licet hujus vitæ &

perfectionis, quam hîc homo conſequi poteſt, intuitu ſit velut terminus; reſpectu tamen beatitudinis, vitæque futuræ ſit ſtatus itinerantis; & hinc vocatur via vnitiua: quia, qui vnionem vocat, dicit terminum & qui viam dicit, ſupponit motum & iter. Terminus eſt reſpectu præteriti, via reſpectu futuri. Sicut, qui iter facit, cùm iam oculis cernit locum, ad quem tendit, eíque appropinquat, dicitur ad locum iam perueniſſe reſpectu itineris facti. quia ciuitatem, turres & ignes videt; campanas horologia, hominùmq; clamores audit, euntibus & redeuntibus occurrit, & hinc à via ſe aberrare non poſſe, nihílque occurſurũ, quod ab introitu eum impedire poſſit, exiſtimat, & ſic aliquo

modo

modo dici poteſt ad ciuitatem perueniſſe. Verùm ſi eos, qui in ciuitate ſunt, conſideres, verè adhuc iter facit, nec ad terminum perueniſſe, dicendus eſt; quia in iniquum aliquem locum incurrere poteſt, & labi, & in ipſo etiam portu aliquando naufragij periculum eſt. Tandem, nullo modo ſubſiſtendum aut quieſcendum illi eſt: ſi enim non perget, ad terminum non perueniet. Hæc eadem, vt dictum, eorum eſt ſors; qui ad hunc ſtatum peruenerunt, qui in hac quartâ ſpectatur Hebdomade.

Finis huius Septimanæ eſt, primus, clariorem Dei notitiam & amorem conſequi; ſecundus, perfectior earum virtutum, quæ charitatem ſequuntur exercitatio.

Affectus, qui maximè hîc quæruntur, ſunt duo. Primus, Aliquid hîc gaudij eius & lætitiæ, quâ Beati in cœlo perfunduntur, quámque Deus ſuis communicare ſolet, prægustare. Secundus, perfectè intelligere, quid Deus nobis ſit, cum affectu & deſiderio reddendi vices, allaborandíque, vt par pari referamus.

Quoad primum, Multùm nos iuuabit conſideratio Reſurrectionis & gloriæ Chriſti, apparitionum, & ſolatij, quo ſuos tum perfudit, eiúsque, quo eos, in maximis etiam perſecutionibus afflictionibúsque, recreare conſueuit; Meditatio item de gloriâ Sanctorum.

Quoad ſecundùm, Multùm iuuabit conſideratio beneficiorum Dei, eo modo, qui in Exer-

citio

citio amoris Dei nobis propo-
nitur.

*Meditatio de præmio & con-
ſolatione iuſtorum.*

VT in vnum colligamus, vná-
que comprehendamus Me-
ditatione omnes materias, quæ
gaudium lætitiámque ſpiritua-
lem in nobis excitare promo-
ueréque poſſunt, & hac quartâ
Septimanâ quæruntur, poterũt
conſiderari ſequentia Puncta.

PRIMVM PVNCTVM eſt.
Sicut IESVS CHRISTVS Do-
minus noſter imago fuit iuſti-
tiæ & ſanctitatis, cui debent ſe
conformare omnes prædeſtina-
ti (Rom. 8. *Quos præſciuit, &
prædeſtinauit conformes fieri
imaginis Filii ſui*, &c.) ſic et-
iam eſt exemplum gloriæ, quâ
omnes beabit. Conſideremus
ergo

ergo gloriam CHRISTI IESV, quæ in eius Reſurrectione apparuit, in quâ corpori communicatę ſunt, quatuor dotes, impaſſibilitatis nempe, ſubtilitatis, agilitatis & claritatis. Item eius diuinitatem, quæ Paſſionis tempore quaſi abſcondita videbatur, tunc verò ſe manifeſtauit; Primò, in ſui nominis exaltatione: tum enim eum agnouerunt, crediderunt, & adorarunt tanquam Filium Dei. Philip. 2. *Et donauit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen.* Secundò, in plenitudine poteſtatis ei datæ. *Data eſt mihi omnis poteſtas, &c.*

Gaudeamus ergò, primò, de gloriâ CHRISTI, quam tantis ſibi laboribus comparauit; ſecun-

cundò, de ſpe, quæ nobis aperitur, quòd tanquã membra participes ſimus futuri eius gloriæ, quâ caput noſtrum potiri videmus. Philip. 3. *Qui reformabit corpus humilitatis noſtræ, configuratum corpori claritatis ſuæ.*

SECVNDVM PVNCTVM. Hanc gloriam CHRISTVS Dominus noſter incipit ſuis communicare in hac vitâ, quantum miſer hic noſtræ peregrinationis ſtatus ferre poteſt, primò, ſuâ prouidentiâ paternâ in neceſſitatibus temporalibus; ſecundò, abundantiâ donorum diuitiarúmque ſpiritualium: tertiò, ſpe æternæ retributionis.

Duo ſunt, quæ iuſtos hîc affligere ſolent, defectus & peccata

cata commiſſa & pœna præſentes. In hiſce duobus Christvs perfecti conſolatoris munere fungitur: peccata enim remiſſa gaudium & conſolationem pariunt: vt filiis Iſraël magno ſolatio fuit, videre hoſtes ſuos Ægyptios ſubmergi; & vt ſanitas ijs, qui cum diuturno morbo conflictari fuerunt. Præter hæc, in aduerſis patientia ſecuráqne conſcientia magni nobis gaudij materiam præbent, propter fiduciam in Deum, qui in neceſſarijs nobis non deerit: via enim Crucis ſecuriſſimos nos reddit propter magnum gloriæ pondus, quod leue illud tribulationis noſtræ in nobis operatur; & quia ſic Christo Domino ſimiles reddimur & Dei nos voluntati conformamus. Quæ omnia
in

in nobis efficiunt, non tantùm, vt patientiam habeamus, ſed etiam in tribulationibus, vt dicit Apoſtolus, gloriemur. Huius ſolatij, quod in hac vita à Chriſto Domino noſtro conſequimur, exemplum habemus in eo, quod poſt Reſurrectionem, quotieſcunque Saluator noſter ſuis approbat diſcipulis, toties pacem ſuam eis & amicitiam, non obſtante Petri negatione, aliorúmque ſcandalo liberaliter offerret, dicens: *Pax vobis*, Ioannis 20. Vulnera ſua rutilantia & glorioſa eis oſtendens, quò ad patientiam & crucem ferendam eos animaret.

TERTIVM PVNCTVN. Vitam hanc noſtram tandem excipit ipſa mors, quâ non exigua iuſtis ſolatij occaſio offertur.

Primò, Propter peculiare,

CHRISTI Domini noſtri auxilium. *Et abiero & præparauero vobis locum; iterum venio, & accipiam vos ad meipſum.*

Secundo, Quia ijs moleſtum nõ eſt, mundi huius bonis tum ſpoliari, qui dum viuerẽt, ijs ſe exuerant, fortitérque dimicarant, ne ijs implicarentur; quin imò mors illis eo potiùs titulo grata eſt, quòd moleſto illos hoſte liberet, eximátque ex carcere, omniáque ita contemplationis perfectæ impedimenta tollat. Pſalm. 141. *Educ de cuſtodiâ animam meam, ad confitendum nomini tuo.*

Tertiò, Non eos tum affligit mala conſcientia, ſed potiùs

eos recreat bona; ſummæque eis conſolationi eſt, in præparationem ad mortem vitam impendiſſe: nec tum remorſu illo & anguſtijs, quibus vexantur mali, fatigantur: ideò ſuper illis verbis Luc. 12. *Vt, cùm venerit, & pulſauerit, confeſtim aperiant ei*, dicit S. Gregorius: *Qui autem de ſuâ ſpe & operatione ſecurus eſt, pulſanti confeſtim aperit, quia lætus iudicem ſuſtinet; & cum tempus propinquæ mortis aduenerit, de gloriâ retributionis hilareſcit.*

Quartò, Quia tum iam gloriæ vicinus, quædam quaſi eius initia percipit in quiete illâ & gaudio, in ſecuritate & fiduciâ, per-

perfectioréq; Dei, Angelorum & Sanctorum notitiâ, &c. ita vt cum nouo illo, quem haurire incipit aëre, anima è corpore egredi feſtinet.

QVARTVM PVNCTVM. In die iudicii etiam peculiariter lætabuntur boni.

Primò, Quia ex ſignis illis terribilibus, quæ in toto tum vniuerſo patebunt, facilè colligent redemptionem & gloriam ſibi imminere, vt ait Saluator Luc. 21. *Reſpicite, & leuate capita veſtra, &c.*

Secundò, Propter glorioſi corporis reſurrectionem, quæ perinde ſe habet, quaſi Deus hominem crearet, nouámque ei vitam infunderet & gloriam nouam, ita vt hinc in ſacris Litteris ea vocetur regeneratio.

Ter-

Tertiò, Propter ſeparationem illam bonorum à malis, qui, dum in mundo viuerent, erant inuicem permixti. Matth. 25. *Et ſtatuet oues quidem â dextris, hœdos autem à ſiniſtris.* Et propter loci nobilitatem ad quem boni tum transferentur: nam damnandis in terrâ conſiſtentibus, eíque quaſi affixis, boni, vt dicit Apoſtolus, leuabuntur in aëre, vt ſic Chriſto in nubibus glorioſè occurrant.

Quartò, Quia eorum tum merita toti mundo innoteſcent, eòsque tum coram Patre ſuo & Angelis confitebitur, & tanquam ſuos agnoſcet Ieſus Chriſtus, omnibúsque honoribus cumulabit, Ioan. 12. *Honorificabit eum Pater meus, &c.*

Quintò, Propter dignitatem illam

illam iudicialem, quam ſuper impios accipient: nam per eorum opera & exempla impij illi condemnabuntur. Matthæi c. 19. *Sedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael.*

Sextò, Propter optatiſſimam, eámque definitiuam, quæ in cauſâ ſalutis æternæ à Iudice feretur ſententiam, regníque æterni poſſeſſionem. Si enim cum lis aliqua in hoc mundo ſuper pauculis obolis fauorabili ſententiâ concluditur, tantum fit gaudium; quanta erit iuſtis lætitia in die illâ, quando ſuis ipſi auribus audient, *Venite benedicti Patris mei?* Matth. 25.

QVINTVM PVNCTVM. Sequitur ſententiæ illius executio

tio cum præmio æternæ gloriæ: in quo, quæ Deus diligentibus ſe parauit, *oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit.* 1. Corinth. 2. hoc tantùm ſcimus, quod regnū illud ſit regnum Dei; in quo IESVS CHRISTVS eſt Rex, eiúsq; ſanctiſſima mater Regina, & aulici, omnes Angeli Sancti Dei. Qui omnes ita inter ſe & cum ſuo Rege vniti ſunt, velut cum ſuo capite membra. Scimus item, quòd anima ibi ſit futura in ſuo centro, poſſeſſionéque vltimi finis, qui conſiſtit in clarâ viſione Dei: item quòd omnes ibi ſenſus perfruentur voluptatibus, quę iſtius loci puritati, & magnificentię & animę, quæ tota in Deo abſorpta eſt, cōgruūt. Scimus itē, quòd locus

ille altiſſimus ſit in cœlo empyreo, in quo Agnus ſuas celebrabit nuptias, & amicos ſuos clarâ diuinitatis ſuæ viſione tanquam conuiuio excipiet, eósq; omni voluptate & delicijs æternùm duraturis, quas in ſuæ omnipotentiæ ſapientiæque ſecreto apud ſe concluſas habet, munificentiſſimè perfundet: hoc ſcilicet eſt, quod Deus ſuis præmium promiſit; ex cuius conſideratione reſultabit omnium rerum contemptus, conſtantia in laboribus pijs ferendis, prægustatio æternorum bonorum, perfecta cum Deo coniunctio & amor, ſolidarum denique, quæ à perfectâ prouenjunt charitate, virtutum exercitatio,

Medi-

MEDITATIO de Amore Dei.

AD maiorem huius quartæ Septimanæ notitiam, hodie inſtitui poteſt Exercitium de amore DEI, vt in fine quartæ Septimanæ Exercitiorum S. Patris noſtri habetur.

Textus Exercitiorum S. Patris noſtri ſic habet:

Contemplatio ad amorem ſpiritualem in nobis excitandum.

IN primis duo notanda ſunt. Primùm, Quòd amor ipſe ab operibus magis quàm à verbis pendet. Secundùm, Quòd amor conſiſtit in mu-

tuâ facultatum, rerum & operum communicatione, puta ſcientiæ, diuitiarum, honoris, & boni cuiuscunque.

ORATIO *præmittitur ex more.*

PRÆLVDIVM PRIMVM *eſt, vt coram Domino, Angelis, Sanctiſque omnibus mihi propitiis ſtare me videam.*

SECVNDVM. *vt gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum eius in me collatorum magnitudinem perſpiciens, ad amorem, cultum & ſeruitium ipſius, totumme impendam.*

PVNCTVM PRIMVM *ſit,*

reuocare in memoriam beneficia creationis ac redemptionis, dona itidem particularia ſeu priuata enumerare, & cum intimo affectu perpendere, quantum meâ causâ benignissimus Dominus egerit atque pertulerit; quantum mihi elargitus ſit de theſauris ſuis, quódq; iuxta diuinum ſuum decretum & beneplacitum, ſeipſum mihi, quantum poteſt, donare velit: quibus optimè inſpectis, vertar ad meipſum, & diſquiram mecum, quæ meæ ſint partes, & quid æquum iuſtúmq; ſit vt diuinæ offeram & exhibeam Maieſtati; haud

ſanè dubium, quin mea omnia offerre debeam ac meipſum cum ſummo affectu, & verbis huiuſcemodi vel ſimilibus: Suſcipe Domine vniuerſam meam libertatem, accipe memoriam, intellectum atque voluntatem omnem. Quidquid habeo, vel poſſideo, mihi largitus es; id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus voluntati trado gubernandum: amorem tui ſolum cum gratiâ tuâ mihi dones, & diues ſum ſatis, nec aliud quidquam vltrà poſco.

SECVNDVM *erit, Speculari Deum in ſingulis exiſtentem creaturis ſuis, & elementis*

tis quidem dantem, vt ſint; plantis verò, vt per vegetationem quoque viuant; animalibus inſuper, vt ſentiant; hominibus poſtremò, vt ſimul etiam intelligant: inter quos accepi & ipſe vniuerſa hæc beneficia, eſſe viuere, ſentire ac intelligere; méq; templum quoddam ſuum efficere voluit, ad imaginem ſuam & ſimilitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione reflexus in me ipſum, agam vt in primo Puncto, vel meliùs ſi quid occurrit, id quod in Punctis etiam ſequentibus erit factitandum.

TERTIVM eſt, conſide-

rare eundem Deum ac Dominum propter me in creaturis ſuis operantem & laborantem quodammodo, quatenus dat ipſis, conſeruátq; id quod ſunt, habent, poſſunt atque agunt, quæ omnia, vt ſuprà, in mei conſiderationem reflectenda erunt.

QVARTVM, *Proſpicere quo pacto munera & bona omnia cælitus deſcendunt, vt ſunt, potentia, iuſtitia, bonitas, ſcientia, & alia qualibet humana perfectio terminis quibuſdam certis circumſcripta, quæ ab infinito illo totius boni theſauro, ſicut lumen à ſole, & ex fonte aqua deri-*

deriuantur. Addenda ſupereſt reflexio prædicta in mei circumſpectionem: colloquium etiam in fine fiet, terminandum cum Pater noſter.

Declaratio huius Exercitij.

NOTA PRIMA.

INitio huius contemplationis duæ ponuntur Notæ: quarum prima deſumpta eſt ex Prouerbio Hiſpanico, Amor in rebus, non verbis conſiſtit; & ex eo quod dicit Apoſtolus 1. Ioan. 3. *Filioli mei, non diligamus verbo, neq; lingua, ſed opere & veritate.* Amor ille in Deum, qui in ſolis con-

ſiſtit verbis; & ille qui in ſolis cæremonijs externis hæret; de quo dicitur Pſalm 77. *Et dilexerunt eum in ore ſuo, & linguâ ſuâ mentiti ſunt ei: cor autem eorum non erat rectum cum eo.* Non enim rectà illud ad Deum dirigebant. De talibus loquitur ipſe Saluator Luc. 6. *Quid autem vocatis me Domine, Domine, & non facitis quæ dico?* Vnde patet, quòd verba quantumuis bona defectu à bonorum operum Deo tanquam ficta reijciantur.

Amor, qui in verbis conſiſtit, eſt etiam is, qui in affectibus voluntatis hæret; & ille vel eſt fictus, vel debilis, cui nempe ad executionem vires de-

deſunt: ille verò qui in operibus eſt, efficax eſt ad opera, & ſe ad perfectam mandatorum Dei obſeruantiam & eius conſilia amplectenda extendit, & beneplacito diuinæ voluntatis, quantum in hac vitâ fieri poteſt, ſe conformat. Illam Saluator nobis regulam præſcribit, quâ in amoris huius notitiam veniamus. *Si diligitis me*, inquit, *mandata mea ſeruate.* & , *Qui habet mandata mea, & ſeruat ea, ille eſt qui diligit me.* Ioan. 14. Et ille amor fortis & operator vocatur. Pſal. 118. *Iuraui, & ſtatui cuſtodire judicia juſtitiæ tuæ.* Et Pſalm. 16. *Propter verba labiorum tuorum ego cuſtodiui vias duras.*

NOTA SECVNDA.

HAc Notâ declaratur in quo operum genere amor hic conſiſtat; in eo nempe; quòd amicus amicum bonorum ſuorum participem faciat. Quare ſibi nemo perſuadeat, quòd gtatis amorem hunc ſit conſecuturus; ſed magno ei conſtet, neceſſe eſt, etſi id fieret cum omnium bonorum ſuorũ diſpendio. Ideò qui in hoc amore ſeriò ſe exercere deſiderat, ad bonorum omnium, honoris etiam & commoditatum ſuarum iacturam, ſi neceſſe foret, quò amatori ſeruire & placere poſſit, ſibi ſubeundam paratus ſit, & ſanitatem, ſcientiam & talenta omnia lubens etiam in eius obſequium & beneplacitũ impendat. Quæ omnia optimè reſpon-

reſpondent ſecundæ Septimanæ, vbi agitur de imitandâ IESV CHRISTI paupertate & humilitate, non tantùm affectu & voluntate, ſed effectu etiam & re ipsâ; non tantùm maiori, ſed & pari DEI gloriâ & obſequio poſito, quo magis ſe ei ſimilem efficiat.

PRÆLVDIVM
PRIMVM.

IN primo Præludio DEVM mihi præſentem imaginabor vultu benigno & amico, Angelis & Sanctis ſuis circumdatum; qui pro me apud eum intercedant: iſta enim loci compoſitio fidem auget, ſpem roborat, & ad amorem, qui huius Exercitij finis eſt, excitat.

PRÆLVDIVM SECVNDVM.

IN hoc ſecundo Præludio docemur, in quid toto hoc Exercitio, ſeu contemplatione, ad amorem excitandum collimare debeamus, & quomodo cum duabus illis Notis, quæ eius fundamentum ſunt, conueniat. Nam ſi amor in operibus conſiſtit, & quidem in operibus reciprocis & bonorum communicatione inter eos qui ſe inuicem amant; videndum eſt quomodo Deus homines amauerit, & quâ eos munificentiâ bonorum ſuorum omnium participes fecerit, vt ad ſimilem erga Deum liberalitaté ſe homines excitét, amorémq; illum Dei erga homines, non ſolùm excitamentũ & amoris fomitem, ſed etiam tanquam normam & exemplum

eius, quo in Deum viciſſim ferri debent, ſibi proponant; iuxta illud 1. Ioan. 4. *Non quaſi nos dilexerimus Deum, ſed quoniam ipſe prior dilexit nos.* &: *Nunc erga diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos.* Et hic finis eſt huius Exercitij, & fructus quem ex eo colligere debemus, quod ipſum in hoc ſecundo Præludio à Deo petimus, vt nempe magnitudinem beneficiorũ eius perſpiciamus. Et hæc eſt notitia liberalitatis quà Deus erga nos vſus fuit, & beneficiorum quæ à liberali eius manu accepimus, quò eorum magnitudinem perſpicientes, ad amorem & obſequium diuinæ Maieſtatis nos impendamus, hoc eſt, vt ego, tantam in me Dei munificentiam

am conſiderans, diſquiram, quæ meæ viciſſim ſint partes; & an non iuſtum ſit & æquum, vt totum ergo me diuinæ Maieſtatis obſequio amoriq; conſecrem. Et in eâ gratitudine diuinique amoris imitatione fundantur quatuor amoris erga DEVM gradus, in quatuor Puncta partiti.

PVNCTVM PRIMVM.

IN hoc primo Puncto NOTA PRIMO, quòd materia Meditationis in hoc primo amoris gradu ſunt beneficia diuina; quæ rationes valdè prægnantes copioſas, quibus hic in nobis excitetur amor, ſuppeditant: quia, vt communi Prouerbio dicitur, Dona & munera altiſſimos etiam montes pene-

penetrant, & Salomon Prou. 22. *Qui dat munera, animam aufert accipentium*. Beneficia hæc à S. Patre noſtro ad tria reducuntur capita, Creationis nempe, Redemptionis, & Donorum particulariũ. Sub Creatione comprehenditur eſſe animæ corporis, cum omnibus ſuis membris, potentijs & ſenſibus; item conſeruatio, cum omnibus bonis naturalibus, quæ ad illã diriguntur. Sub Redemptione omne, quod CHRISTVS Dominus noſter fecit, & pro nobis in corpore ſuo mortali paſſus eſt; vti & Sacramenta, quæ pro noſtrâ omnium ſalute inſtituit. Dona particularia ſunt innumera, & quotidiana, eáque diuinam prouidentiam & peculiarem Dei erga nos amorẽ nobis

mihi quantum poteſt, donare velit. In omnibus porrò beneficijs, quæ Deus nobis præſtitit & præſtare vult, circumſtantia illa benè notanda eſt, quòd nũquam eius liberalitas ijs exhauriatur, aut imminuatur, ſed potiùs ei creſcat deſiderium maioribus eam beneficijs augendi: quæ omnia eò diriguntur, vt ſe ipſum nobis in pacificâ gloriæ ſuæ poſſeſſione donet.

NOTA TERTIO, Fructum qui ex hac meditatione hauriri debet, hunc eſſe: *Vertar ad me ipſum, & diſquiram mecum quæ meæ ſint partes, & quid æquum iuſtúmque ſit vt diuinæ offeram & exhibeam Maieſtati; haud ſanè dubium, quin mea omnia offerre debeam ac meipſum,* Et hæc

verba, *quæ meæ ſint partes, & quid æquum iuſtúmque ſit, vt diuinæ offeram & exhibeam Maieſtati, &c.* Ideò poſuit, vt reſpondeant verbis ſimilibus quæ ex parte Dei erant poſita, *quantum mihi de theſauris ſuis elargitus ſit.* Sic enim completur quod in ſecundâ Notâ dictum eſt; quòd *amor conſiſtat in mutuâ facultatum & operum communicatione, &c.* ita vt homo, ſe tantâ beneficiorum & miſericordiarum Dei mole obrutum ſentiens, illa verba, quæ ſanctum illum Regem Dauid ſollicitum habebant, frequenter repetere debeat: *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi, &c.*

& in

& in ſe nihil quod ſuum ſit,
Deo dignum reperiens, DEO
totum quod ab ipſius liberali
manu accepit, reſtituat, diuinæ
Maieſtati corpus cum omnibus
ſenſibus, animam cum omnibus
potentijs, libertatem, bona o-
mnia ſalutem, honorem, ipſam
denique ſuam vitam offeren-
do, ac ſi diceret: Quidquid ha-
beo vel poſſideo mihi largitus
es, id tibi totum reſtituo, ac tuæ
prorſus voluntâti trado guber-
nandum. Hinc orietur, vt dein-
ceps ſe conſideret tanquã rem
alienam, non ſuam & nouo ti-
tulo in vicem beneficiotum
Deo obnoxiam.

NOTA QVARTO, Quòd S.
Pater noſter, velut magnus vi-
tæ ſpiritualis magiſter, à primo
primæ Septimanæ Exercitio,
in quo timorem in nobis exci-
tare

tare conatur; & ab initio viæ purgatiuæ vſque ad concluſionem viæ vnitiuæ, & poſtremum quartæ huius Septimanæ Exercitium, in quo nos ad amoré excitat, totum illum meditandi & contemplandi modum fundet in vſu & exercitio trium potentiarum; vt clarè patet ex partibus huius primi Puncti, & ex tribus quas attulimus, Notis.

Quia primum eſt; in memoriam reuocare beneficia accepta, ea ad certa capita pro memoriæ ſubſidio reducendo; vt in primâ Notâ dictum eſt.

Secundum, ſummo affectu circumſtantias omnes beneficiorum conſiderare, quas ad tres reducebamus: quod ad intellectum pertinet; vt in ſecundâ Notâ apparet.

Tertium, ſe totum Deo offer-

ferre, & ſummo affectu ad mandatorum eius obſeruantiam ſe accingere: quod volunratis eſt; vt in tertiâ Notâ. Et ſic in ſequentibus Punctis procedendum eſt.

PVNCTVM SECVNDVM.

SEcundus amoris gradus eſt, non tantùm ſe, ſuáque omnia ad diuinæ voluntatis obſequium obtuliſſe, ſed etiam omni cum actuali reuerentiâ & conſideratione (quantum miſeri huius exilij ſtatus, & diuinæ gratiæ, fauoríſque lumen permittit) Deum ſibi præſentem ſtatuere. Nam ſicut Regis alicuius ſubditi fideles, qui ſe totos eius obſequijs & obedientiæ manciparunt, non omnes illi adſunt, aut in eius familiâ coram eo verſantur: ſic omnes qui Deum amant, eiuſq; ſe ſeruitio con-

conſecrarunt, non ſemper in eius præſentiâ cum actuali attētione aſſiſtunt. Et ſicut cùm aliquis ſemper ſuo Principi adeſt, animi eius ſenſa, etiam in rebus minimis & particularibus, ex eius vultu facilè percipit: ſic fructus, qui illâ actuali præſentiâ hauritur, ille præcipuus eſt, ex luce diuini eius aſpectus accipere claram beneplaciti eius cognitionem, quod maximè ijs in votis eſt, qui illud explere deſiderant; iuxta illud Col. 1. *Non ceſſamus pro vobis orantes, & poſtulantes vt impleamini agnitione voluntatis eius.* Vt ad gradum hunc amoris perueniamus, multũ iuuabit ſecundũ Punctum huius Exercitij: in quo

NOTANDVM, Quòd materia eius ſit, in memoriam reuo-

bis ſolent clariùs detegere, nóſque magis obligare ad magnitudinem ei viciſſim amorémq; reddendum. Et hæc ſunt quæ ad materiam Meditationis pertinent, in quâ memoria ſeſe occupare debet.

NOTA SECVNDO Circumſtantias, quæ in ſingulis illis beneficijs ponderandæ ſunt; quæ ad tres reducuntur.

Prima, *Quantum meâ cauſâ benigniſſimus Dominus egerit*; tam in creatione & conſeruatione, quàm in redemptione, tantum agendo & patiendo, vt meis proſpiceret neceſſitatibus.

Secunda, *Quantum mihi elargitus ſit de theſauris ſuis* tam in donis naturalibus quàm gratiæ, diuitijſque, quibus me orna-

ornauit. Et in illis verbis, *quantum de theſauris ſuis mihi elargitus ſit*, peculiarem vim facit alludendo ad ea, quæ in ſecundâ Notâ dictæ contemplationi præfiguntur: *Amor conſiſtit in mutuâ facultatum & operum communicatione, puta ſcientiæ, diuitiarum, honoris & boni cuiuſcunque.* Et hîc mihi conſiderandum, quàm abundanter Deus Dominus noſter hoc ex ſua parte compleuerit, & quantum mihi de theſauris ſuis elargitus ſit.

Tertia, Ponderandum valdè quid nobis dederit, & quid nobis dare velit; quòd nempe, præter ea, quæ nobis dedit *iuxta diuinum ſuum decretum & beneplacitum, ſe ipſum mi-*

mihi quantum poteſt, donare velit. In omnibus porrò beneficijs, quæ Deus nobis præſtitit & præſtare vult, circumſtantia illa benè notanda eſt, quòd nũquam eius liberalitas ijs exhauriatur, aut imminuatur, ſed potiùs ei creſcat deſiderium maioribus eam beneficijs augendi: quæ omnia eò diriguntur, vt ſeipſum nobis in pacificâ gloriæ ſuæ poſſeſſione donet.

NOTA TERTIO, Fructum qui ex hac meditatione hauriri debet, hunc eſſe: *Vertar ad me ipſum, & diſquiram mecum quæ meæ ſint partes, & quid æquum iuſtúmque ſit vt diuinæ offeram & exhibeam Maieſtati; haud ſanè dubium, quin mea omnia offerre debeam ac meipſum,* Et hæc

verba, *quæ meæ ſint partes, & quid æquum iuſtúmque ſit, vt diuinæ offeram & exhibeam Maieſtati*, &c. Ideò poſuit, vt reſpondeant verbis ſimilibus quæ ex parte Dei erant poſita, *quantum mihi de theſauris ſuis elargitus ſit.* Sic enim completur quod in ſecundâ Notâ dictum eſt; quòd *amor conſiſtat in mutuâ facultatum & operum communicatione, &c.* ita vt homo, ſe tantâ beneficiorum & miſericordiarum Dei mole obrutum ſentiens, illa verba, quæ ſanctum illum Regem Dauid ſollicitum habebant, frequenter repetere debeat: *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi, &c.*

&in

& in ſe nihil quod ſuum ſit, Deo dignum reperiens, Deo totum quod ab ipſius liberali manu accepit, reſtituat, diuinæ Maieſtati corpus cum omnibus ſenſibus, animam cum omnibus potentijs, libertatem, bona omnia ſalutem, honorem, ipſam denique ſuam vitam offerendo, ac ſi diceret: Quidquid habeo vel poſſideo mihi largitus es, id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus voluntâti trado gubernandum. Hinc orietur, vt deinceps ſe conſideret tanquã rem alienam, non ſuam & nouo titulo in vicem beneficio totum Deo obnoxiam.

NOTA QVARTO, Quòd S. Pater noſter, velut magnus vitæ ſpiritualis magiſter, à primo primæ Septimanæ Exercitio, in quo timorem in nobis exci-

tare conatur ; & ab initio viæ purgatiuæ vſque ad concluſionem viæ vnitiuæ, & poſtremum quartæ huius Septimanæ Exercitium, in quo nos ad amorē excitat, totum illum meditandi & contemplandi modum fundet in vſu & exercitio trium potentiarum ; vt clarè patet ex partibus huius primi Puncti, & ex tribus quas attulimus, Notis.

Quia primum eſt ; in memoriam reuocare beneficia accepta, ea ad certa capita pro memoriæ ſubſidio reducendo ; vt in primâ Notâ dictum eſt.

Secundum, ſummo affectu circumſtantias omnes beneficiorum conſiderare, quas ad tres reducebamus : quod ad intellectum pertinet ; vt in ſecundâ Notâ apparet.

Tertium, ſe totum Deo offer-

ferre, & ſummo affectu ad mandatorum eius obſeruantiam ſe accingere: quod volunratis eſt; vt in tertiâ Notâ. Et ſic in ſequentibus Punctis procedendum eſt.

PVNCTVM SECVNDVM.

SEcundus amoris gradus eſt, non tantùm ſe, ſuáque omnia ad diuinæ voluntatis obſequium obtuliſſe, ſed etiam omni cum actuali reuerentiâ & conſideratione (quantum miſeri huius exilij ſtatus, & diuinæ gratiæ, fauoríſque lumen permittit) Deum ſibi præſentem ſtatuere. Nam ſicut Regis alicuius ſubditi fideles, qui ſe totos eius obſequijs & obedientiæ manciparunt, non omnes illi adſunt, aut in eius familiâ coram eo verſantur: ſic omnes qui Deum amant, eiuſq; ſe ſeruitio con-

conſecrarunt, non ſemper in e-ius præſentiâ cum actuali attẽtione aſſiſtunt. Et ſicut cùm aliquis ſemper ſuo Principi adeſt, animi eius ſenſa, etiam in rebus minimis & particularibus, ex eius vultu facilè percipit: ſic fructus, qui illâ actuali præſentiâ hauritur, ille præcipuus eſt, ex luce diuini eius aſpectus accipere claram beneplaciti eius cognitionem, quod maximè ijs in votis eſt, qui illud explere deſiderant; iuxta illud Col. 1. *Non ceſſamus pro vobis orantes, & poſtulantes vt impleamini agnitione voluntatis eius.* Vt ad gradum hunc amoris perueniamus, multũ iuuabit ſecundũ Punctum huius Exercitij: in quo

NOTANDVM, Quòd materia eius ſit, in memoriam reuo-

care & conſiderare, quomodo Deus in ſuis creaturis exiſtat: & quòd non ſolùm eis beneficia præſtet, ſed illis etiam per ſe præſens ſit, quò illas conſeruet: *elementis* dando illis *vt ſint*; *plantis verò, vt per vegetationem quoq; viuant; animalibus inſuper, vt ſentiant; hominibus poſtremò, vt ſimul etiam intelligant.* Quia verò plus proprijs mouemur beneficijs quàm alienis, intellectu ponderandum eſt, quomodo omnes exiſtendi gradus, qui in reliquis creaturis ſparſim inueniuntur, in homine ſimul collecti reperiantur, omniúmque eorum ratione Deus præſens ſit: in me, dando vt ſim, vt viuam, vt ſentiam & intelligam. Quæ omnia beneficia ſunt ſpectan-

ctantia ad creationem. Et, ſuper omnia, me *templum quoddam ſuum efficere voluit:* qui particularis quidam modus eſt, quo Deus homini, & non alijs creaturis corporalibus, præſens eſt: quia in homine, tanquam Dei imagine & ſimilitudine innoteſcit Deus, creditur, & amatur, colitúrque velut in ſuo templo. Porrò cùm Deus homini tam arctè per ſuam præſentiam ſe communicauerit, reſtat, vt homo in ſe reflexus tanto beneficio reſpondeat, in DEI ſe ſemper præſentiâ ſtatuens, oculis illum ſuis repræſentans, certóq; ſibi perſuadens, in ipſius ſemper ſe oculis verſari: vnde ſequitur, quòd in primo amoris gradu

homo ſe totum Deo, eiúſq; diuino beneplacito offerat, in hoc autē ſecundo vlteriùs procedit, quia magis ſe diuinæ Maieſtati per eius præſentiā coniungit, luménque accipit, quo, quid maximè eius diuinæ voluntati, circa ſuas actiones gratum ſit, clarè cognoſcat.

PVNCTVM TERTIVM.

Tertius amoris gradus eſt voluntatem Dei executioni mandare in Dei præſentiâ, & cum hominibus ſic conuerſari, vt illa cum Deo familiaritas non intermittatur, & ita laborare, vt nullam internæ quietis iacturam incurrat; ita vt præſentiæ Dei addatur executio voluntatis Dei. Hoc ipſum inuenitur in Dei erga nos amore,

vt bene S. Pater noſter in tertio Puncto his verbis: *Tertium eſt, conſiderare eundem Deum ac Dominum propter me in creaturis ſuis operantem & laborantem quodammodo,* id eſt, habentem ſe ad modum laborantis, *quatenus dat ipſis, conſeruátque id quod ſunt habent, poſſunt atque agunt, quæ omnia, vt ſuprà, in mei conſiderationem reflectenda erunt.* Vt intelligâm quæ illa ſit in me ipſum reflexio mihi neceſſaria; quò reſpondeam tertio iſti amoris gradui.

NOTANDVM PRIMO, Quòd ſicut Dei præſentia in creaturis non eſt otioſa, ſed eas regit, mouet, gubernat, & cum illis operatur, & quodammodò

modò laborat, ſemper & vbique illarum operationibus & motibus inuigilando; ſic & in nobis Dei præſentia non debeat eſſe otioſa, ſed laborioſa & operatiua, & quæ Dei voluntati perficiendæ nuſquam ſe ſubducat: *Seruus* enim *qui cognouit voluntatem domini ſui: & non fecit ſecundùm voluntatem eius, vapulabit multis.* Velut etiam iuſtam domini ſui indignationem incurrit ſeruus ille liberaliter & lautè habitus, qui, quò domini ſui præſentiâ non priuetur, operari aut laborare non vult: econtrariò, ad maiorem cum domino ſuo familiaritatem admitti meretur ſeruus ille, qui lubens ſe aliquãdo eius cõſpectu priuat, quò laboret eique ſeruiat. Alioqui enim

con-

continget charitatem otioſam deſtitui notitiâ eius quod facere debet; eúmque, qui, dum lucẽ habet, non ambulat, luce, dum ambulare volet, priuari, & tenebris inuolui.

NOTANDVM SECVNDO, Quòd etiamſi Deus Dominus noſter totius mundi omniúmque creaturarum motibus & operationibus, pro ſingularum & cuiuſque conditione & neceſſitate, inuigilet, non tamen à parte rei eum illa cura & labor diſtrahat aut fatiget; quia ſemper in ſe & ſecum manet, ſemperque in ſuæ quietis centro pacatè quieſcit: ſic etiam homo, qui hunc amoris gradum conſecutus eſt, ita operari debet, vt à ſe non exeat, ſed in ſe ſemper manens, ſibi inuigilet, & operibus ſuis ita ſe accom-

modet, vt ab ijs ſe abripi non ſinat; ſit ſuarum actionum ſuíque ipſius dominus; vt verè in libertatem filiorum Dei tranſiſſe, dici poſſit. Hoc conſequetur, ſi ſibi & Deo benè vnitus, occupationum ſuarum varietatem ad vnum ſolum finem reducat, vnúmq; tantùm in ijs intendat & quærat, aliáque omnia tanquam acceſſoria & parui momenti reputet. Id autem, in quod collimare debet, eſt, ſummè diuinæ bonitati placere; eique, tanquam regulæ, & omnis quod in nobis boni eſt, origini, ſe conformare.

PVNCTVM QVARTVM.

NOTANDVM hic PRIMO, Quòd materia Meditationis in hoc quarto amoris gradu ſunt omnes perfectiones diuinæ;

in quo magnus nobis Meditationum campus detegitur, magnáque incentiua amoris: item aperitur via perueniendi ad notitiam diuinarum perfectionũ, per veſtigia perfectionum, quas in rebus creatis animaduertimus, & hoc eſt quod dicit, *Proſpicere quo pacto munera, & bona omnia cælitus deſcendũt, vt ſunt potentia, iuſtitia, bonitas, ſcientia, & alia qualibet humana perfectio.* Illas enim perfectiones eo modo creaturis communicat, vt ijs non ſpolietur; & ita eas diſtribuit, vt omnes in ſe ſeruet; eáſque ſimpliciſſim â perfectione, quæ eſt omnium bonorum ſcaturigo, in ſe vnit.

NOTANDVM SECVNDO, Quomodo in meipſum reflecti

debeam in hac diuinarum perfectionum conſideratione; Primò, *exeundo me, quantum fieri poteſt amore omnium creaturarum, vt affectum vniuerſum in ipſarum Creatorem conferam, eum in omnibus creaturis amando (quanquidem in illis veſtigia diuinæ pulchritudinis ſe prodant) & omnes in eo, iuxta ſanctiſſimam & diuinam ipſius voluntatem*; vt dicit ſanctus Pater noſter in P. 3. Conſtit. c. 1. §. 26. Et meritò, quia omnes creaturarum perfectiones longè perfectiore gradu in Deo inueniuntur: nam vt dicit Sap. cap. 13. *Quorum ſi ſpecie delectati deos putauerunt;*

uerunt; ſciant quanto his dominator eorum ſpecioſior eſt: ſpeciei enim generator hæc omnia conſtituit. Aut ſi virtutem & opera eorum mirati ſunt, intelligant ab illis, quoniam qui hæc fecit, fortior eſt illis: à magnitudine enim ſpeciei & creaturæ, cognoſcibiliter poterit creator horum videri.

Secundò, non tantùm me debeo amore creaturarum exuere, ſed etiam mei ipſius, vt in Deum transferam, à quo totum meum eſſe, meáque perfectio dependet, tanquam à ſole radij, & à fonte aquæ deriuantur. Sicut enim radiorum conſeruatio à ſole, & aquæ fluxus à fonte potiùs quàm à ſeipſis de-

pendet; ſic bonum hominis à Deo potiùs, quàm ipſomet homine. Deus enim fons eſt perennis illius exiſtentiæ omnis boni. Et hinc fit, vt homo ſibi ſuíſque viribus tantùm innixus, facilè cadat, & ſe amando animam ſuam perdat, & ſe odiendo eam inueniat, vt in Euangelio. *Qui amat animam ſuam, perdet eam: & qui odit animam ſuam in hoc mundo, inueniet eam.* Hinc ſequitur, quòd quis ſe non debeat conſiderare velut rem ſuam aut alterius alicuius, ſed Dei; à quo in ſuo eſſe ſpirituali & corporali, tanquam ab omnium perfectionum & exiſtentiæ infinitæ Dei pelago, depẽdet. Atq; hinc naſcitur libertas ſpiritus, quà totis intẽtionis ſuę, amoríſq; vi-

ribus

ribus ad Deũ euolet. Cui enim potiùs ſeruias; & placere ſtudeas, quã ei, in quo omniũ creaturarũ perfectiones infinitis partibus nobiliores reperias? Cùm iam quis ad hunc ſtatũ peruenerit, quantumcunq; varia ſint eius opera, finis tamen quem ſibi proponit, vnus idémq; eſt; eúmque ſemper conſequitur, ſi creaturis omnibus, tanquam ſi non eſſent, oculos occludendo, aliud non quærat, quàm diuinæ Maieſtati propter ſeipſam placere. Contingere enim poteſt, vt ſingulorũ operũ fines cõſiderando, actiones noſtræ diuerſos ſubeant ſtatus: aliquando enim erunt in principio, aliquando in medio, aliquando in fine, & frequenter, propter varia quæ occurrunt impedimenta finem nõ cõſequuntur, verùm, ſi conſide-

remus intentionem eius qui operatur, deprehendemus, nunquam à fine ſuo aberrare. Quia in quocunque ſtatu opus illud fuerit, is qui eâ *intentione* operatur, ſemper finem conſequitur, qui eſt, Deo in ſuis operibus placere: quare nullus ſucceſſus aut contradictio impedire poteſt, quin finem ſuum conſequatur. Ideò multum eſt eò perueniſſe, vt clarè quis intelligat, quomodo munera & data optima de ſurſum; & quòd ibidem ſint infinita potentia, bonitas, ſapientia, miſericordia & omnis pulchritudo, vnde iſtæ proprietates deriuantur, quas tam limitate videmus creaturis communicatas. Multum etiam eſt, cœlos per radios ſuos detexiſſe, & per riuulum ad fontem perueniſſe, centrum in qo tanta crea-

creaturarum perfectionum varietas ſe iungit & vnit, inueniſſe: ibi enim amor noſter quieſcet, nec ad aliud quærendum ſe mouebit. Et hoc eſt Deum totâ mente, & ex totâ animâ omnibúſque viribus amare. Quia verò, qui ad hunc ſtatum perueniunt, de aliâ re ſolliciti non ſunt, quàm vt Dei in terris voluntatem faciant ſicut ea ſit in cœlis, ideò alio non tenentur deſiderio, quàm vt terrâ hac deſertâ, cœlos petant, quo emendent, quod in mandatorum Dei obſeruatione eis defuit; nec vlla bona temporalia ita illis cordi ſunt, quin illa facilè, ſi Deo ita viſum fuerit, ſint deſerturi: nulláque eos hîc ita detinent negotia, quin ſimiles ſint ſeruis, qui, cùm venerit dominus, & pulſauerit ianuam, confeſtim aperiant. Præ-

Præter hos quatuor amoris gradus, quid aliud reſtat, quam vt amor ille non ſit delicatus, ſed robuſtus; non effæminatus, ſed fortis & virilis, qui quoduis pondus ferre, quasuis difficultates ſuperare, & quoduis etiã damnum contemnere poſſit, potiùs quàm vt hoc ſe amore priuet, leges tranſgrediatur, vt Dominum Deum ſuum in minimâ etiam re offendat. Cantic. 8. *Fortis eſt vt mors dilectio.* Nec ab eâ morte fugiat, eíque terga vertat, & ſic eam vincet, ſi propter amoré eam ferat. Flamma eius ita in altum feratur, tantáque ſit, vt ſi multæ in illam aquæ & abundantes tribulationum defluant riui, ei ſint inſtar roris, qui in fornacem delabitur, & ab eâ abſorbetur & conſumitur, eámq;

magis

magis accenditur, ita ſibi, ſuiſque rebus inuigilet, vt ſi omnia ei mundi bona offerantur, quò hoc ſe amore exuat, omnia potiùs pedibus ſubijciat, & tanquam ſi nullius forent pretij; contemnat.

Huius charitatis fructus ſunt, addictum eſſe paupertati, famem, nuditatem, frigus & laborē, quę paupertatis aſſeclę ſunt, lubenti animo tolerare, iniurias & morbos patienter ferre, perſecutionibus non deijci, in tentationibus animum non deſpondere, infirmitatibus proximi compati, eiúſque imperfectionibus aut ingratitudine non offendi, in ariditatibus ſpiritualibus conſtanti animo Exercitijs ſpiritualibus inſiſtere, in conſolatione ſui non obliuiſci, vt tandem cum Apoſtolo dicere poſſit,

Rom.

Rom. 8. *Qui nos ſeparabit à charitate Chriſti? tribulatio? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculum? an perſecutio? an gladius? Certus ſum, quia neq; mors, neq; vita, neq; Angeli, neq; Principatus, neq; virtutes, neq; inſtantia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; profundum, neq; creatura alia poterit nos ſeparare à charitate Dei, quæ eſt in* CHRISTO IESV *Domino noſtro.* In quæ verba S. Auguſt. dicit: *Nemo poterit nos ſeparare à charitate Dei, etiam mortem minando; quia Deum non amare, vera mors eſt: nec vi-*

tam

tum promittendo; quia eum amare, vita eſt. Nec Angeli nos ſeparabunt; quia vniti cum Deo Angelis fortiores ſumus. Nec Virtutes, quæ in hunc mundum poteſtatem habent; quia Deum amando, mundo ſuperiores ſumus. Non moleſtiæ præſentes; quia Dei amor eas leuiores facit. Non ſpes futurorum; quia qui Deum amant, iam omnia poſſident præſentia. Non altum, nec profundum. Quid enim poteſt mihi cælum offerre, vt deſeram qui ipſum condidit cælum? & quid mihi poteſt minari infernus; quo amorem Dei deſeram,

quem

Rom. 8. *Qui nos ſeparabit à charitate Chriſti? tribulatio? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculum? an perſecutio? an gladius? Certus ſum, quia neq; mors, neq; vita, neq; Angeli, neq; Principatus, neq; virtutes, neq; inſtantia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; profundum, neq; creatura alia poterit nos ſeparare â charitate Dei, quæ eſt in* CHRISTO IESV *Domino noſtro.* In quæ verba S. Auguſt. dicit: *Nemo poterit nos ſeparare à charitate Dei, etiam mortem minando; quia Deum non amare, vera mors eſt: nec vitam*

tum promittendo; quia eum amare, vita eſt. Nec Angeli nos ſeparabunt; quia vniti cum Deo Angelis fortiores ſumus. Nec Virtutes, quæ in hunc mundum poteſtatem habent; quia Deum amando, mundo ſuperiores ſumus. Non moleſtiæ præſentes; quia Dei amor eas leuiores facit. Non ſpes futurorum; quia qui Deum amant, iam omnia poſſident præſentia. Non altum, nec profundum. Quid enim poteſt mihi cælum offerre, vt deſeram qui ipſum condidit cælum? & quid mihi poteſt minari infernus; quo amorem Dei deſeram,

quem ſi non deſeruiſſem, quid infernus eſt, ignorarem? Hæc omnia ſunt S. Auguſtini.

DE DEVOTIONE ERGA

B. VIRGINEM.

RESTAT vt aliquid dicamus de deuotione erga beatiſſimam Virginem DOMINAM noſtram. Exercitium illud eſt non tantùm ſuaue & gratũ, ſed & valdè vtile. Nec aliud in hac materiâ tractabimus, quàm quòd ad iſtius Exercitij ſubſubſtantiam ſpectat; hoc eſt, in quo conſiſtat ea deuotio, & quâ ad eam viâ perueniamus, & quis in eâ proficiendi ſit modus: hæcque omnia, quatenus ex libello hoc Exercitiorum ea colligere poterimus.

San-

Sanctus Pater noſter à ſanctiſſimâ Virgine, ab ipſo ſuæ conuerſionis initio, multis fuit beneficijs affectus; eò quòd ſe illi videndam præbuerit: animarit, ac eum confirmarit in caſtitatis ſuæ propoſito: hinc ille viciſſim, in grati animi ſignũ, ante eius Altare & imaginem in monte Serrato veſtes ſuas ſæculares cum ſacro cõmutauit; totam coram eadẽ eius imagine noctem in ſomnem ducendo, gladium & pugionem, quibus armis ſuæ vanitatis annis vſus fuerat, anathema perpetuũ deuotionis ſuæ erga Virginem, ſuſpendendo. Ab ijs initiis deuotio hæc erga ſacratiſſimam hanc Virginem ita in eo aucta eſt, vt nihil vnquam aut graue aut leue aggredi ſolitus eſſet; cuius à Virgine eiúſque patrocinio

cinio promotionem non expectaret, nihilque à Deo poſtularet, niſi per huius interceſſioné: & ipſa viciſſim Virgo eum perpetuis beneficijs auxit, & ſuis apparitionibus dignata eſt; vt ex quaternione quodam videre licet, quem ipſe manu ſuâ ſcriptum reliquit, in quo illuſtrationes, quibus quotidie fruebatur inter ſcribendum Conſtitutiones, annotauit.

Suauiſſimum hoc & vtiliſſimum deuotionis huius erga B. Virginem Exercitium, quantũ nos ſpectat in tribus conſiſtit. Primùm eſt, vt ſciamus quanti ea facienda ſit; ſecundùm, cura & ſollicitudo in virtutum eius imitatione; tertium, fiducia quam de eius patrocinio concipimus.

Quod ad PRIMVM attinet:

Tan-

Tantum ea deuotionis huius erga hanc Virginem æſtimatio creſcet, quantum eius excellentiæ, priuilegiorum, prærogatiuarum, & inauditarum, quibus Deus erga eam vſus eſt, miſecordiarum notitia creuerit; quas nulla vnquam creatura cognouit ſicut illa; quæ cum Deo pro illis gratias ageret, eúmque magnificaret, nihil aliud ſcriptum nobis reliquit, quàm quòd fuerint magnæ, dicens: *Fecit mihi magna qui potens eſt.* Porrò modus, quem in eis inueſtigandis obſeruare debemus, eſt, Per excellentias priuilegiáq; aliorum Sanctorũ diſcurrere; ſibiq; certò perſuadere, eadem multo perfectiore nobilioréque gradu in Virgine fuiſſe collecta. Vt autem intelligamus rem ſic ſe habere ſuffi-

cit

cit eſſe ratione prædit'um, & intellectu vti, id quod S. Pater noſter ponderauit in Meditatione de Reſurrectione illis verbis: *Primùm apparuit Dominus Matri ſuæ poſtqam reſurrexit; cùm dicat Scriptura, quòd apparuit multis. Licet enim nominatim illam non exprimat, id nobis tamen relinquit, pro certo tanquam intellectum habentibus; ne alioqui iure audiamus illud: Adhuc & vos ſine intellectu eſtis?*

Quod ad SECVNDVM attinet: Deſiderium imitationis oritur ex rei æſtimatione & amore. Semper enim optamus poſſidere id quod magni faci-

facimus, & rei amatæ nos ſimi-
les reddere: ij ergo, qui Virginẽ
hanc amant, omnino ſe ei aſſi-
milare volunt, & qui eam æſti-
mant, ex eâ diſcere geſtiunt.
Hinc ſanctus Ambroſius lib. 1.
de Virgin. *Sit vobis tanquam
in imagine deſcripta virgini-
tas, vitáq; B. MARIÆ, de quâ,
velut in ſpeculo, refulget ſpe-
cies caſtitatis, & forma vir-
tutis. Hinc ſumatis licet e-
xempla viuendi, vbi tan-
quam in exemplari magiſte-
ria expreſſa probitatis, quid
corrigere, quid effugere, quid
tenere debeatis, oſtendant.
Primus diſcendi ardor, nobi-
litas eſt Magiſtri. Quid no-
bilius Dei Matre, &c.*

Hoc imitationis Exercitium duobus modis fieri poteſt. Primò, in omnibus myſterijs vitæ & mortis Chriſti Domini Saluatoris noſtri, peculiariter oculos in hanc Virginem conijciendo; in eo nempe quod dixit, quod fecit, quomodo ſe humiliet, quomodo gratias agat, qualiter loquatur, quomodo ſileat, quomodo ambulet, quomodo operetur, & quę myſteria in illâ peragantur, &c. & ad omnia illa reflectendo, aliquid pro me fructus colligere ſtudebo. Huius praxim videre licebit in ſecundâ Septimanâ, in Exercitio Incarnationis & Natiuitatis Domini noſtri. In Meditatione de Incarnatione, in primo Præludio hiſtoriæ ſtatim fit mentio Virginis: *Vnde adueniente tempore præſtituto,*

Arch.

Archangelus Gabriel ad B. Virginem Mariam nuntius deſtinatur, &c. & in ſecundo Præludio: *Deinde ad certam mundi partem domuncula ſpectetur beatæ Virginis, apud Nazareth in Prouinciâ Galilææ ſita.* Et in primo Puncto: *Poſteà Virginem* MARIAM *cum Angelo eam ſalutante conſiderabimus, aliquid inde ſemper ad nos reflectendo.* & in ſecundo Puncto: *Virgo & Angelus in cellulâ de Incarnationis myſterio tractantes, & reflexione ſeu applicatione quadam ad meipſum factâ, ſtudebo ex ſingulis nonnihil fructus decerpere*, & in tertio

Puncto: *Quomodo item ſuâ Angelus legatione fungatur, & beata Virgo humillimè ſe gerens diuinæ gratias agat Maieſtati: ex quibus ad nos ipſos reflexis fructus obiter eſt legendus.* Et hoc ſufficit quoad exemplum: idem enim ſeruatur in Meditatiòne de Natiuitate, &, vt ibi notatur, eadem ſeruanda in alijs Meditationibus de Vita, Morte, & Reſurrectione Saluatoris noſtri.

Secundus Exercitij modus, & facilior multò ad beatæ Virginis imitationem, eſt, vt cùm quis eam in ſenſuum exteriorum & potentiarum vſu vult imitari, in Oratione præparatoriâ ſe ei commendet, quò à Filio eam gratiam impetret.

Poſt

Poſt hanc orationem, per omnes ſenſus & potentias, per omnes vitæ humanæ actiones, quales ſunt comedere, bibere, dormire, loqui, & cum hominibus conuerſari, legere, orare, & cum Deo agere, &c, conſideratè diſcurrat, attentéque obſeruet, quomodo B. Virgo in ijs ſe actionibus geſſerit, & quomodo eâ potentiâ, iíſque ſenſibus vſa fuerit, in ſeipſum reflexione factâ, quò videat, quomodo prototypon illud imitari poſſit, & ſe ſollicitè examinet, vt, in quo errauerit, & ab eo receſſerit, clarè videre poſſit. Hinc ſtatim erratorum veniam petat, proponátque emendationé, reddendo ſe, quàm maximè poterit ſimilem tam perfecto exemplari. Tandem etiã à Chriſto Domino noſtro eam gra-

tiam petat, Virginiſque patrocinium imploret, & dicat, *Aue Maria.* Hoc eſt Exercitium, cuius praxim nobis vnicè commendauit ſanctus Pater noſter in primo orandi modo, qui in quartâ Septimanâ ponitur, his verbis: *Quòd ſi quis optet B. Virginis* MARIÆ *imitationem in oratione præparatoria, ei ſe commendat tanquam à Filio id imbetraturæ; & Salutationem Angelicam cùm ſenſus excutit, identidẽ recitet.* His & ſimilibus Exercitijs plurimùm quis in hac beatæ Virginis imitatione proficiet.

Et nota, quòd ſicut ad hanc Virginis æſtimationem iuuat non ſolùm excellentiæ, verùm

etiam

etiam virtutum eius conſidera-
tio, ſic etiam ad imitationem
vtrumque multùm conferet,
virtutes nempe, vt eas imite-
mur; & excellentia ac nobili-
tas, vt deſiderium eam imitandi
excitemus.

Sequitur TERTIVM, Magni
facere interceſſionem B. Virgi-
nis, vt quæuîs à Deo Domino
noſtro quis per eam impetret:
quòd eò plerúmque feruentius
fieri ſolet, quò cum æſtimatio-
ne & imitatione plus creſcit a-
mor, quæ vtraque fiduciam ge-
nerant, quam quotidiana pote-
ſtatis, quâ apud Deum virgo
valet, & gratiarum, quæ per i-
pſam obtinentur, experientia
multùm auget. Porrò ſicut ij,
quibus in Principis alicuius Au-
lâ negotia tractanpa ſunt, pri-
mam curam in eo ponunt, vt
 ſci-

ſciant qui apud Priocipem illû plurimùm gratiâ & auctoritate valent, vel qui ſint præfecti officijs adminiſtris, qui negotia ea expedire debent, ſic in negotio illo, & prætenſione, & lite, quę in aulâ Chriſti diſcutitur, & in quâ de vltimo fine noſtro agitur, propter quem creati ſumus, & de omnibus quæ ad eum conſequendum nos iuuare poſſunt medijs, expedit multùmque refert ſcire, quibus apud Deum opus ſit meditatoribus & patronis, per quos voti ſiamus compotes.

Quanquam autem Sanctorum interceſſionibus nihil detractum velim, certum tamen eſt, quòd vnicus apud Patrem Mediator ſit eius Filius IESVS CHRISTVS Dominus noſter, & apud Filium Mediatrix noſtra

ſtra ſit B. Virgo Domina noſtra: quos S. Pater noſter vocare ſolet Mediatores, ſignanter verò in quodam, quem propriâ ſcripſit manu Commentariolo, in quo peculiares à Deo ſibi conceſſas gratias & illuſtrationes totis quadraginta illis diebus, quibus Conſtitutiones conſcripſit, notauit, quãdo dicit (repetit autem hoc frequenter) veniſſe Mediatores: ac ſi diceret, ſe à CHRISTO & eius benedictâ Matre viſitatum fuiſſe.

Praxis huius Exercitij propriè conſiſtit in colloquijs, quãdo aliquid petimus. Omnis enim petitio, ſi eam Dei oculis gratam eſſe velimus, eiúſque optatam deſideremus expeditionem æterno Patri per Filium, Filio verò per Matrem offerẽda eſt, ſicq; fient tria colloquia Pri-

mum, ad Virginem Dominam noſtram, quò nobis eam, quam petimus, à Filio gratiam impetret. Secundum ad *Filium* Saluatorem & Mediatorem *noſtrũ*, vt idem nobis ab *æterno* Patre obtineat. Tertium, ad æternum Patrem, vt per Filij *ſui* merita Matríſque interceſſionem nobis idem concedet. Praxis hæc ſeruanda eſt in omnibus quatuor Septimanis à conuerſionis initio vſque ad perfectionis finem; vt omnis generis gratias in noſtris neceſſitatibus & remedia conſequamur: ſemper enim in omnibus neceſſitatibus, occaſionibus, & negotijs Virginem eam Matrẽ Mediatricémque agnoſcere debemus.

Cùm autem fieis viæ purgatiuæ, fructúſque primæ Hebdoma-

domadæ & Exercitij incipientiũ cõſiſtat, primò in odio peccatorum; ſecundo; in eorum emendatione; tertio, in omnium occaſionum ſublatione, vt aliàs dictum eſt; hæc omnia per interceſſionem Virginis petenda ſunt, vt videre eſt in primo colloquio repetitionis primæ Hebdomadæ, vbi ſic habetur: *Colloquium primum fit ad Dominam noſtram* CHRISTI *Matrem flagitando interceſſionem eius apud Filium, & gratiæ impetrationem nobis tripliciter neceſſariæ; Primò, vt internam criminum noſtrorum cognitionem ac deteſtationem ſentiamus. Secundo, vt operum noſtrorum a-*

gnoſcentes abhorrentéſq; ordinem peruerſum, correcto eo, noſmetipſos ſecundùm Deum rectè ordinemus. Tertiò, vt perſpectâ & damnatâ mundi prauitate, à rebus mundanis ac vanis nos retrahamus. His expletis, ſemel recitemus Aue Maria.

Sequitur ſtatus Proficientium, qui ſub CHRISTI Domini ſignis militant: & diaboli tentationes inſidiáſq; eludere conantur; qui, ſibi ipſis renunciantes, crucem cum Saluatore ferunt, ſéq; in veris ſolidíſque virtutibus exercent, qui honores, & quas mundus dare poteſt diuitias, earúmque affectum contemnentes, illud tantùm, quod ad maius Dei obſequium

um maiorémque eius gloriam exiſtimant futurum, eligunt. Hos omnes perfectionis gradus, qui ad ſecundam Hebdomadem viámque illuminatiuam pertinent, ſúntque proprij Proficientium, à beatiſſimâ Virgine petere, eiúſque patrocinio impetrare debemus, vt ex primo colloquio exercitij de duobus vexillis conſtat. *Colloquium poſteà formandũ erit ad Virginem beatam, implorandáq; eſt per eam à Filio gratia, vt recipi poſſim & manere ſub vexillo, idq; primùm per ſpiritualem tantùm paupertatẽ, aut etiã in rerum exſpoliatione ſitam (ſi quidem ad eam me vocare atq; admit-*

 tere

tere dignabitur) deinde per abiectionem quoque ſeu ignominiam, vt ipſum imiter viciniùs, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei tam in alicuius detrimentum, quàm in offenſam Dei cedat. Terminabitur primum hoc colloquium, per Aue Maria. Idem ſeruandum in Meditatione de Paſſione Domini, quando materia, aut deuotio & affectus ad hoc excitabit, faciendo tria colloquia, vnum ad Matrem, aliud ad Filium, tertium ad Patrem, eodẽ quo ſuprà dictũ eſt, modo. Idem quoque ſeruabunt qui in quartâ Hebdomade meditantur, vnico Meditationes eas colloquio concludendo, aut plu-

pluribus, pro ſubiectâ materiâ, vt benè in ſuo Exercitiorum Libello notat S. Pater noſter.

Hanc erga ſacratiſſimam Virginem deuotionem multùm promouent orationes vocales, & variæ in hunc finem inſtitutæ deuotiones: inter quas maximè frequentes & præcipuæ ſunt, Horæ de Domina & Roſarium. Et certum eſt quòd licet S. Pater noſter in Societatis initijs liberum cuique reliquerit horam Orationis matutinam vel mentali vel vocali Orationi impendere; Horas tamen tum B. Virginis eâ horâ ſtudioſis noſtris & fratribus noſtris Coadiutoribus, qui legere neſciunt, Roſarium eiuſdem præſcripſit, ſeriò commendans, vt qui Roſarium legunt, benè in eorum myſteriorum Medita-

tio-

tione inſtruantur, quò illud maiori cum deuotione & fructu percurrant. Mirum quantoperè S. Pater noſter hanc Virginis deuotionem cordi habuerit; eámque nobis, vt in eâ nos exerceremus, commendarit. In 4. Part. Conſtit. cap. 4. § 3. dicit: *Præter Sacramenta Confeſſionis ac Communionis, ad quæ octauo quoque die accedendũ erit, & prætermiſſam, quam quotidie audient, horam vnam impendent recitando beatiſſimæ Virginis Officio, ac examinandis bis quotidie ſuis conſcientijs, &c.* Et infrà: *Aliqui cuiuſmodi eſſe poſſent Coadiutores illi, qui legere non didicerunt, præter Miſ-*

Miſſam horam etiam vnam recitando Roſario vel Coronæ beatæ MARIÆ *Virginis cum duplici examine quotidiano, &c. impendent.* Et in declaratione litterâ C. ſic dicitur: *Quod ad Coronam vel Roſarium attinet, doceantur: quomodo cogitare vel meditari myſteria, quæ in eo continentur, poſſint; quò maiori cùm attentione & deuotione ſe in eo exercere valeant.*

Et ſeriò notandum, quòd ſi interceſſionis huius ſacratiſſimæ Virginis optatum velimus conſequi effectum, valdè nobis ſit inuigilandum, ne ei obicem, aut impedimentum per noſtra peccata aliquod inijciamus: ſed poti-

potiùs nos diſponamus, quò Dei miſericordiã in perfectâ mandatorum eius obſeruatione cóſequamur. Hinc enim factum eſt, quòd eadem Domina, cùm apud Filium intercederet in nuptijs dicendo; *Vinũ non habẽt*; illico miniſtros diſpoſuerit monendo: *Quodcunque dixerit vobis facite.* De ijs qui hoc modo erga hanc beatiſſimam Virginem ſunt affecti, verè dici poteſt illud Prouerb. 8. *Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & obſeruat ad poſtes oſtij mei. Qui me inuenerit, inueniet vitam, & hauriet ſalutem à Domino.*

IN-

INSTRVCTIONES ET DOCVMENTA SERVANDA.

POST EXERCITIA.

IN ſpiritûs profectu nunquam contenti ſimus mediocritate, ſed in id, quod perfectiſſimum eſt ſemper oculos conijciamus: vix enim infimo ſubſiſtet, qui ad medium tantùm adſpirat. Multi retrocedunt, ibique ſe depreheudunt, vbi minimè cogitabant, eò quòd non eò collimarint quò debebant. à torrente enim abripiuntur, quia aduerſo pergere flumine conantur. Vt autem ex diſcurſo omnium quatuor Hebdomadarum clarè patet, S. Pater noſter nō tantùm à nobis poſtulat ferventem paſſionum noſtrarum mor-

mortificationem, & contra amorem illum ſenſualem & mundanum bellum perpetuum, &, ad imitationem crucis Chriſti, ſolidarum robuſtarúmq; virtutú exercitium, verùm etiam intimã per contemplationem & amoré cum Deo vnitionem, ſanctiſſimam eius in ſuâ præſentiâ cum perſeuerantiâ voluntatem explendo, omniáq, ad eum, tanquam ad vltimum noſtrum finem, dirigendo. Quiſq; hîc conſideret, quantum ſibi deſit ad profectionem hanc ſuſcipiendã: hoc enim eum in ſuo itinere continebit, ne aberret, faciétq; vt greſſum aceeleret, ne mors eum occupet antequam curſũ abſoluat, & clausâ iam ianuâ, fruſtrà clamare cogatur.

Portò prima cura ſit, vt bonam habeat temporis rationé,

nie-

memor, nihil eo eſſe pretioſi-
us; tum propter ea quæ il-
lo ad maius Dei obſequiũ, pro-
ximi bonum noſtrúmq, profe-
ctum fieri poſſunt: tum quia per
leuem aliquam negligentiã fa-
cilè perditur, vtpote ſemper la-
bens ac nunquam otioſũ. Per-
dere autem tempus perinde eſt,
atq; vſum aliquem vitæ aut ta-
lentorum aut potentiarũ per-
dere. Quæ quò nobiliora ſunt,
eò magis reprehenſibilis eſt ia-
ctura temporis: horæ enim vni-
us pretium non eſt idem reſpe-
ctu eius, qui multùm facere, &
illius qui parum præſtare pot-
eſt. Ad hæc, volat irreuocabile
tempus, eiúſque iactura eſt ir-
recuperabilis: nam totum id,
quod cras fieri poteſt, diei cra-
ſtino debetur; quo fit vt hodi-
erni diei detrimentum reparari
non poſſit.

Vt autem benè vtilitérque tempus impendatur iuuabunt,

Primò, Attendere tempori præſenti, & præterito ſe plus æquo non affligere, nec nimium de futuro eſſe ſollicitum: ſi enim præſens benè impendatur, præteritũ non oberit, & de futuro benè ſperandum erit. Nec meliori quis fræno præteritum futurúmq; tempus dirigere poterit, quàm ſi præſens benè impenderit.

Secundò, Cogitare hodiernũ diem, primum meæ conuerſionis, & vitæ meæ dié eſſe poſtremum; quo mihi tanquam magna aggreſſuro, animos addam, & ſollicitus ſim, tanquã rationé redditurus. Et ſufficit diei malitia ſua: fruſtrà enim me vexat, ſollicitúmq; reddit, quod nunquam fortè eueniet.

Ter-

Tertiò, Facere exactã quandam temporis diſtributionem, rerúmq; quæ ſingulis diei horis mihi agendæ ſunt: hæc enim diſtributio maximi momenti eſt, tum ne tempus perdamus; tum vt paſſiones noſtras mortificemus, quæ nos tanquam cœcos abripiunt; tum ad bonam cordis compoſitionem & recollectionem: quod ita certis ac ordine diſpoſitis occupationibus alligatur: tum vt facilè nobis reddat cõſcientiæ examẽ. Quãdo enim ſuis omnia locis ſunt digeſta, facillimè quod quæritur, inuenitur.

Operibus, quę mihi quotidie facienda ſunt ſic iam conſtitutis, vtile erit, electionum vſu ea perficere; in ſingulis eorum cõſiderando, quomodo optimè, ad Dei gloriam noſtrúmque

ſpi-

ſpiritualem profectum, fieri poſſunt.

In illâ diſtributione primum ſemper locum habent Exercitia ſpiritualia orationes, examina, lectio ſpiritualis: quæ omnia comitetur ordinaria aliqua mortificatio & pœnitentia, quod animos valdè excitat, & ad deuotionem diſponit.

Et nota, quòd hæc Exercitia parum grata ſunt, maximè ijs, qui multis diſtrahuntur occupationibus: quare magis ſollicitos eos eſſe oportet, quò ſtrenuè ea contra occupationes tueanrur, quæ totum ſibi tempus volunt vindicare, quòd Exercitijs ſpiritualibus dandum eſt. In hoc orationis Exercitio trium debet haberi ratio.

Primum horum eſt, Vt materia conueniens præparetur: illius e-

us enim defectu, multarum horarum plerúmq; ſit iactura.

Secundum eſt, Non recedendum ab ijs inſtructionibus regulis, additionibus, orandíque modo, quæ in Exercitijs præſcribuutur.

Tertium eſt, Senſa illa affectus bonos, ſententias & concluſiones, quæ nobis in ijſdem Exercitijs, tanquam gradus ad maiorem perfectionem proponuntur, in ſe excitare.

Vt hoc quis aſſequatur, primò & ante omnia, vltimum, propter quem creatus eſt, finem, quíque omnium noſtrarum actionum regula & norma eſſe debet, ſibi obijciat, & conſequenter ſuper hoc ſe examinet hunc vſum examinum nullo vnquam tempore omittat. Quemadmodum enim faber

qui murum aliquem aut parietem excitat, ſemper ad manum habet perpendiculum & amuſſim, continuò ijs vtitur, eò quòd alioquin inperceptibiliter ſoleat, murus à normâ deficere, & ita ruinæ periculum tota fabrica ſubire: ſic Religioſus omniſque Chriſtianus, ſemper, vltimo ſibi fine ob oculos poſito, debet identidem ſuas actiones excutere, quod perinde eſt, atq; eas vltimo ſuo fini tanquam perpendiculo conformare.

Fructus primæ Septimanæ (qui eſt dolor de peccatis) quotidie in conſcientiæ examine renouari debet. Quando enim pacata eſt conſcientia, faciliùs ad dolorem, conſideratis peccati turpitudine, Dei Maieſtate, & nominibus, quibus ei obligamur, excitatur; de quibus a-

ctum

ctum in primâ Meditatione de peccatis: quando verò inquieta eſt conſcientia, peccatis grauata, & varijs, moleſtíſque tentationibus agitata, timore faciliùs mouebitur; de quo in ſecundâ Meditatione de peccatorum pœnis agitur.

In ſecunda Hebdomade conijcîendi oculi in bona propoſita & decreta, quæ in quatuor Exercitijs, de Regno Chriſti, de duobus vexillis, tribus hominũ claſſibus, & de tribus Humilitatis gradibus quæruntur, firmum nempe propoſitum imitandi Chriſtum Dominum noſtrum, eúmq; ſequendi in affectu & amore paupertatis, ignominię & infamiæ, nec ſolùm affectu, verùm etiam re ipsâ experiendo paupertatem, infamiam & contemptum, quando id ad maiorẽ

Dei foret gloriam: nec tunc ſolùm, ſed etiam quando vtrimq; par forat Dei gloria contemptû illum potius & paupertaté amplectendo, quò ei magis aſſimilari queam. Illi enim ſunt quaſi nerui & anima omnium Meditationum de vitâ & doctrinâ Saluatoris noſtri. Cùm animus pacatus eſt, & à perturbationibus liber viam virtutis perambulat; tum Meditationes iſtæ ad maiorem Ieſu notitiam æſtimationem & amoré, dirigi debent, cum deſiderio imitandi eius virtutes, quæ & maximè in ijs Meditationibus, & pecnliariter circa paupertaté & opprobria, elucent: animus verò cùm inquietus eſt, vel aliquâ difficultate temporali turbatur, vel etiam motibus humilitati repugnantibus, ſenſibúſque & que-

rimonijs humiliationi aduerſis; multùm proderunt, quò ſerenetur, crucíque ſe ſubijciat, quatuor illę ſupradictę Meditationes, quarum tum etiam vim & efficaciam meliùs percipiet: quia vbi vulnus eſt, ibi dolorem adfert medicina.

Meditationes de Paſſione Domini abundantiſſimam nutrimenti ſpiritualis materiam ſuppeditant pro totius anni, imò totius vitæ tempore, quando ad ea tam fertilia paſcua nobis aditum dare dignabitur Dominus: verum is, qui in eâ ſe exercet, non ſibi ſatisfactum credat, ſi ad animi teneritudinem & compaſſionem moueatur; ſed in ſe imitationis tam ſolidarum perfectarúmq; virtutum, quę in eâ reſplendent; deſiderium excitare bonáq; illa propoſita ab-

negationis, amoris proprij & mundani, quæ aliquando ſeuerit, conſeruare ſtudeat; & difficultates, contradictiones, afflictionéſq; ſuas Chriſti Domini comparet, & videbit, quàm procul adhuc ab ijs abſit. Qui hoc modo in peccatorum ſuorum dòlore, ſenſuum & paſſionum ſuarum mortificatione, humanarúmq; omnium conſolationum exſpoliatione ſe feriò exercuerint, in quartâ Septimanâ ſpirituali illo gaudio fruentur, & rore cæleſti veluti terra arida inebriabuntur. Pſal. 76. *Renuit conſolari anima mea, memor fui Dei, & delectatus ſum.*

Et hoc eſt ſecurum benéque fundatum ſpiritus iter hæ ſemitæ per quas ad vnioné cum Deo peruenitur; peccatorum nempe

dolor

dolor diuinę iuſtitię timor, corporis caſtigatio ſenſuum, paſſionúmq; mortificatio, propoſitum & reſolutio Christi Domini noſtri exempla imitandi, ipſius crucis nuditatis, paupertaris ignominiæ, opprobriorúmq; amor, patientia & conformitas, quando ſe ea patiendi offert occaſio; nihil petere, ad nihil ſe determinare, niſi ad maiorem Dei gloriam atque obſequium. Hæc eſt Regia Crucis via, quæ ad ſpirituales nos conſolationes diſponit, & aliquid æternæ gloriæ dulcedinis nobis in hoc exilio guſtandum affert: hæc regula eſt, ad quam ſpiritualia ſenſa & affectus, num à bono vel malo ſpiritu prouenìant, examinãtur. Quia, exempli gratiâ, qui Romam ire deſiderat, poteſt vel pedes, vel eques, vel

terrâ, vel mari, &, ſi Deus volet, etiam per aërem volando, illud iter peragere: ſemper tamen idem quodammodo eſt iter, & quomodocunque illud demum inſtituat, non expedit ab eo deflectere: ſic etiam ſpirituale illud iter ſemper idem eſt, quod ex hiſce exurgit paſſibus, propoſitis nimirum & axiomatis iam dictis, & eorum executione. Aliquando proficiſcitur quis cum gaudio, alias abſque eo; velut is qui pedes nec ſine labore ambulat. Alias deuotionis ſenſus eſt maior, aliàs minor, vti & affectus ſpirituales & diuinæ illuſtrationes variæ ſunt, & aliquando tam ſublimes, tam extraordinariæ & ſupernaturales, vt aliquem quaſi volare faciant: ſed valdè notandum, quò quem moueant. Si enim augeàntur in

nobis bona, de quibus iam facta eſt mentio, propoſita; facilioréмque quis in ſe percipiat eorum executionem, & promptiorem ad virtutum Exercitia & crucis Domini imitationem ſe ſentiat, ſignum eſt, quòd bonam quis viam ineat: quantò verò pacatius ac compendioſiùs incedit, tantò meliùs. ſi verò affectus, quos ipſe ſpirituales putat, eum à dictâ viâ abducant, tepidiorèmque reddant, hoſtis eas eſſe illuſiones exiſtimet. Quid enim volare iuuabit, ſi etiam volando à viâ recedit, & feſtinatò finem, quem perſequitur, fugit? Hinc ex ijs, quas S. Pater noſter docuit, Regulis & inſtructionibus, poterunt Patres ſpirituales de quibuſcunque extraordinarijs, licet ipſi in ſeipſis earum experien-

tiam non habeant iudicium ferre.

Tandem ſollicitè curandum in miniſterijs noſtris ordinarijs, ne affectum vel ipſi occupationi, vel bono eius ſucceſſui, aut perſonis, quibuscum agimus, inordinatè affigamus. Miniſteria enim ſpiritualia ita affectibus humanis conſperſa, & quaſi violata, omni ſuo robore, quo proſint proximo, deſtituuntur; quinimò valent potiùs ad nobis damnum inferendum: irretimus enim nos præſenſionibus & procurationibus talis loci, occupationis vel miniſterij, & curis doloribúſque inutilibus, aut gaudio de ſucceſſu aut negotijs, diſtractionibúſque ab Regulâ noſtrâ alienis, quibus ijs, quibuscum agimus, nos onerant. Verum quidem eſt, quòd ſpiritus

Socie-

Societatis non debeat eſſe delicatus, ſed robuſtus, & calori & frigori, plateis & foro, omníque loco aſſuetus, ita vt laboribus omnibus callum obduxiſſe videatur: ſed labores illi familiaritate cum DEO moderandi ſunt, ita vt non tam ſit communicatio cum hominibus quam cum Deo; hoc eſt, vt proximo ſe impendere, idem ſit quod Deo ſe in proximo impendere, & huius gratia Deum facere quaſi participem ſalutis, ſcientiæ, aliorúmque, quæ diuina mihi manus impertijt talentorum, vti lex charitatis requirit. Et hunc in finem matutino ſemper tempore curabo, vt lucem ex diuinâ præſentiâ hauriam, quò ſciam, quomodo in occupationibus meis me gerere debeam; veſpere rurſum in Dei me ſiſtã

præſentiâ, quò videam, quomodo Deo iis placere ſtuduerim, omnia ad ipſum, tanquam earum principium & finem, reducendo. Et ſic ſemper huic inſiſtens non mutabor, etiamſi mutentur occupationes; nec turbabor varietate ſucceſſuum, nec alijs etiam negotijs à profeſſione noſtrâ alienis irretiri me ſinam, at plus ſemper temporis familiaritati diuinæ, quàm humanæ impendam, quandoquidem cum hominibus alia nobis negotia tractanda non ſunt, quam vt Deo reconcilientur; mihíque certò perſuadebo, vt docemur Parte decimâ §. 2. *Quod ad vltimum & ſupernaturalem finem conſequendum, media illa, quæ cum Deo inſtrumentum*

tum coniungunt ac diſponunt, vt à diuinà manu rectè gubernetur, efficaciora ſint quàm quæ illud diſponunt erga homines.

ANima Chriſti ſanctifica me, corpus Chriſti ſalua me, ſanguis Chriſti inebria me, aqua lateris Chriſti laua me, paſſio Chriſti conforta me, ô bone Ieſu exaudi me: intra vulnera tua abſconde me, ne permittas me ſeparari à te, ab hoſte maligno defende me, in hora mortis meę voca me; & iube me venire ad te, vt cum ſanctis tuis laudem te, in ſæcula ſęculorum, Amen.

INDEX

INDEX.
EORVM QVÆ HOC Libro.
CONTINENTVR.

PRologus *pro commendatione Spiritualium Exercitiorum.* 1

PRIMVS DIES.

Inſtructio circa modum orandi. 29

Principium & Fundamentum Exercitiorum. 47

Meditatio circa hoc Fundamentum. 49

Fundamentum & Principium vitæ religioſæ accommodatum. 59

SECVNDVS DIES.

Modus faciendi examen generale. 63

Inſtructio & declaratio circa examẽ. 64

Meditatio de peccatis. 67

Prima Pars huius Meditationis, de notitia ſui ſuorúmq; defectuum. 68

Secunda Pars eiuſdem; de dolore peccatorum. 79

De peccatis venialibus eorũq; dolore. 85

TERTIVS DIES.

De pœnitentia externa, & corporis caſtigatione: Additio decima. 87

Declaratio Additionis decimæ. 93

Meditatio de peccatorum pœnis. 105

Quar-

QVARTVS DIES.

De fine primæ Septimanæ & initio ſecundæ. 121
Meditatio de Regno Chriſti. 132
Textus Exercitiorum dictæ Meditationis. 133
Declaratio eiuſdem Meditationis. 140
Prima Pars eiuſdem Meditationis. 141
Secunda Pars eiuſdẽ Meditationis. 146

QVINTVS DIES.

De Exercitiis ſecundæ Septimanæ. 159
Meditatio de duobus vexillis. 170
Declaratio eiuſdem Meditationis. 178
Prima eius Pars. 183
Secunda Pars eiuſdem Meditationis de Chriſti vexillo. 192

SEXTVS DIES:

Declarantur reliqua Exercitia ſecundæ Septimanæ 208
Exercitium de tribus hominum claſſibus. 212
Declaratio huius Exercitii. 216
De tribus gradibus Humilitatis. 229
Declaratio eorundem graduum. 232
De duobus modis electionis. 238
Declaratio dictorum modorum. 241
Meditatio prima de Paſſione Chriſti. 247

SEPTI-

SEPTIMVS DIES.

De Examine particulari. 251
Declaratio textus de eodẽ examine. 260
Regulæ quædam ad materiam examinis particularis eligendam. 270
Mater. exam. particular. circ. def. 271
Materia eiuſdem circa Exercitia ſpiritualia. 274
Materia eiuſdem circa Exercitium virtutum. 275
Meditatio 2. de Paſſione Domini. 280

OCTAVVS DIES.

De quarta a Hebdomade, & fine Exercitiorum iſtius Septimanæ. 292
Meditatio de præmio & conſolatione iuſtorum. 301
Meditatio de amore Dei, & textus huius Exercitij. 313
Declaratio eiuſdem Exercitij. 319
De 1. Puncto eiuſdam Exercitij, & primo gradu amoris Dei. 326
De 2. Pũcto, & 2. grada amoris Dei. 334
De 3. Puncto & 3. gradu amoris Dei. 333
De quarto Puncto, & quarto gradu amoris Dei. 342
De deuotione erga B. Virginem. 354
Inſtructiones & documenta ſeruanda post Exercitia. 377

GEN.

CENSVRA

P Magiſtri Fr. Iacobi de CampoOrdinis S Auguſtini, Qualificatoru ſupremi Concilij Inquiſitionis, & Examinatoris Synodalis Archiepiſcopatus Toletani.

MAndato V. Celſitudinis vidi Librũ cui titulus eſt, Exercitia ſpiritualis S. P. IGNATII, Fundatoris SOCIETATIS IESV, compoſitum per P. Ludouicum de Palma, eiuſdem SOCIETATIS: cui videtur Auctor ipſe communicaſſe ſuum ſpiritum: & continet ſalutarem & vtilem doctrinam, iuſtum mihi videtur, vt detur ei licentia dictũ Librum imprimendi. In ſancto Philippo, Madriti, 2. Aug. M DC. XXIV.

Fr Iac. de Campo.

CVm pietas ad omnia vtilis ſit, hinc eſt, quòd eiuſdem pietatis & perfectionis promotioni deſeruiet, ſi Praxis viæſpiritualis, iuxta normam à S. IGNATIO traditã & à R. P. Ludouico de Palma declaratam & elucidatã, lucem videat. Actum 8. Mart. 1634.

Caſpar Eſtrix Plebanus & Canonicus Antuerpienſis, Librorum Cenſor.

F A-

FACVLTAS.
R. P. PRÆPOSITI PROVINCIALIS.

EGo infra ſcriptus SOCIETATIS IESV Præpoſitus Prouincialis in Prouincia Flandro-Belgica, poteſtate ad hoc mihi facta ab admodum R. Patre noſtro Mutio Vitelleſco Præpoſito Generali eiuſdem SOCIETATIS, concedo Domino Balthaſari Moreto, Typographo Antuerpienſi, facultatem Typis mandandi Praxim & breuem Declarationem Exercitiorum ſpiritualium S. P. N. IGNATII, à R. P. Ludouico de Palma SOCIETATIS noſtræ Sacerdote; Hiſpanicè ſcriptam, à Reuer P. Iacobo Dick Latinè redditam In quorum fidem, has manu mea ſubſcriptas, & officij mei ſigillo munitas, dedi Bruxellis 8. Maij, M. DC. XXXIV.

Guilielmus de VVael.

MONACHII,

Formis Hæredum CORNE-
LII LEYSERII.

ANNO M, DC, XLIII.